

Lääneranna valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avalikul väljapanekul esitatud arvamused ning kohaliku omavalitsuse seisukohad

Nr	Esitatud arvamus	Kohaliku omavalitsuse seisukoht
1.	Keskkonnaamet 2024/8-9/627 12.07.2024	
1.1.	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 1.4. viimases lõigus on kirjutatud Lääneranna tuuleparkide eriplaneeringust. Viide on planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 122 lg 3-le. Teeme ettepaneku viidata ka lõikele 5, kus seletatakse lahti mõiste „toiming“.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.2.	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.6 on seatud tingimuseks, et „Uute hoonete ja rajatiste püstitamisel on keelatud olemasoleva maapinna reljeefi ulatuslik ümberkujundamine“. Palume samasugune piirav tingimus seada ka ehitamist ettevalmistava tegevusena ranna ja veekogu kallaste kaitseks ehituskeeluvööndi ulatuses, lähtudes looduskaitseaduses (edaspidi LKS) §-s 34 nimetatud rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamise eesmärgist.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Ptk 3. 6 lisatud järgmine täiendus: Ehitustegevuseks ettevalmistavate tööde käigus ranna ja veekogu kallaste piirkonnas on keelatud ulatuslik maapinna reljeefi muutmine ehituskeeluvööndi ulatuses, et tagada looduskaitseaduse (LKS) § 34 eesmärkide kohane rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine.
1.3.	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.7.4 (lk 44) on kirjutatud: "Elamud ehitada eelkõige endistele talukohtadele algses kohas. Sobivate tingimuste korral on lubatud kuni kahe elamuga õueala ajalooliste enne 1940. aastat eksisteerinud talukohtade (õuede) piirides, tingimusel et elamud jäävad vähemalt 50 meetri kaugusele teineteisest ning sobituvad külastruktuuri, moodustades ühtse terviku." Palume tingimust korrigeerida järgmiselt: "Sobivate tingimuste korral on lubatud ajaloolistel, enne 1940. aastat eksisteerinud talumaadele ehitada kuni kaks elamut, kas ühe õueala piires või uue õueala moodustamisega tingimusel, et elamud jäävad vähemalt 50 meetri kaugusele teineteisest ning sobituvad külastruktuuri, moodustades hoonestusjoonel ühtse terviku."	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Ptk 3.7.4 muudetud sõnastust järgmiselt: Sobivate tingimuste korral on lubatud ajaloolistel, enne 1940. aastat eksisteerinud talumaadele ehitada kuni kaks elamut, kas ühe õueala piires või uue õueala moodustamisega tingimusel, et elamud jäävad vähemalt 50 meetri kaugusele teineteisest ning sobituvad külastruktuuri, moodustades hoonestusjoonel ühtse terviku
1.4.	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.7.4 (lk 44) on kirjas: „Rahvuspargis on soovitav ehitada hooneid viil-, kelp-, poolkelp- või mansardkatusega, katuse kaldenurk 35-45 kraadi." Palume tingimust korrigeerida järgmiselt: „Rahvuspargis on soovitav ehitada hooneid halli- või pruunitooniliste viil-, kelp- ja poolkelpkatusega, katuse kaldenurk 35-45 kraadi."	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.5.	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.7.4 (lk 44) on kirjutatud: „Vältida tuleks võõrapärase kultuurimõjuga kataloogi- ja moodulmajade ning peenikesest ümarast freespalgist ning trempelseinaga (sein tõuseb kõrgemale esimesest korrusest) hoonete ehitamist, imiteerivaid- ja plastmaterjale ning mitterlooduslikke värvitoone (intensiivsed, liiga erksad värvitoonid, suurtel seinapindadel ka valget, liiga heledaid ja sünteetilist nn rootsipunast)." Palume tingimust korrigeerida järgmiselt: „Vältida tuleks võõrapärase kultuurimõjuga kataloogi- ja moodulmajade ning peenikesest ümarast freespalgist ning tõstetud seinaga (kus räästajoon tõuseb esimesest korrusest kõrgemale) hoonete ehitamist, imiteerivaid- ja plastmaterjale ning mitterlooduslikke värvitoone (intensiivsed, liiga erksad värvitoonid, suurtel seinapindadel ka valget, liiga heledaid ja sünteetilist nn rootsipunast)."	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Ptk Seletuskirja ptk 3.7.4 sõnastust muudetakse järgmiselt: „Vältida võõrapärase kultuurimõjuga kataloogi- ja moodulmajade ning peenikesest ümarast freespalgist ning tõstetud seinaga (kus räästajoon tõuseb esimesest korrusest kõrgemale) hoonete ehitamist, imiteerivaid- ja plastmaterjale ning mitterlooduslikke värvitoone (intensiivsed, liiga erksad värvitoonid, suurtel seinapindadel ka valget, liiga heledaid ja sünteetilist nn rootsipunast)."
1.6.	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.12 (lk 53) on käsitletud sademeveekanalisisatsiooni lahendusi tootmis- ja tööstusmaadel. Ptk-s 3.23.3 (lk 89) on sademeveekanaliseerimise kontekstis käsitletud parklate rajamist. Lisaks mainitule oleks asjakohane ära mainida ka vajadusel (olenevalt sademevee saasteainesisalduse piirväärtustest) õli- ja liivapüüdurite kasutamine sellistel tootmis- ja tööstusmaade kinnistutel (sh ka suurematel parklaaladel).	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.7	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.13.1 on ilmselt kirjaviga, kirjutatud on: „Päikeseparkide kavandamisel arvestada, et päikesepark rikuks avalikku ruumi. Säilitada ilusad vaated ja rohealad ning võimalikult vältida päikesepaneelide paigutamist ühiskondlikult oluliste käiguteede äärde.“ Eeldatavalt on soovitud öelda, et päikesepargid ei rikuks avalikku ruumi.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.8	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.14 (lk 58) on kirjas: „Hoonete ehitamine maardla alal on võimalik peale maavara ammendamist.“ Ptk-s 3.18 (lk 62) on kirjas, et „... juhul, kui selleks on saadud õigusaktide kohane kooskõlastus“. Need kaks väidet on vastuolulised. Üldjuhul ei ole maardla alale lubatud hooneid ega muid ehitisi/rajatisi püstitada, kuid maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 14 lg 2 ja 21 sätestab tingimused ja erandid, mille korral on maardlale ehitamine lubatud (nt riigikaitsealise otstarbega ning taastuvenergeetika ehitised). Seega tuleks materjalides ühtlustada maardlale ehitamise tingimuste esitamist.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Ptk 1.8 lisatud täiendus: Üldjuhul ei ole maardla alale lubatud hooneid ega muid ehitisi/rajatisi püstitada, kuid maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 14 lg 2 ja 21 sätestab tingimused ja erandid, mille korral on maardlale ehitamine lubatud (nt riigikaitsealise otstarbega ning taastuvenergeetika ehitised).
1.9	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.18 (lk 61) on viidatud MaaPS § 15 lõikele 7. Täpsustame, et Keskkonnaministeeriumi asemel tuleb kehtiva MaaPS alusel kooskõlastada vastavad tegevused Kliimaministeeriumiga	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Seletuskirja on täiendatud järgmiselt: Maapõueseadus § 15 lõike 7 kohaselt, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse üldplaneering planeerimisseaduses sätestatud korras vastava ministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega.
1.10	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.19 (lk 62) on kirjas: „Kaevandustegevusel/kaevandamistegevusel tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele. Vallavalitsusel on õigus otsustada keskkonnamõju hindamise ja täiendavate uuringute koostamise vajaduse üle.“ Lausest jääb mulje nagu viiks kohalik omavalitsus läbi keskkonnaloa menetlust. Märgime, et (lõpliku) keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) algatamise otsuse teeb otsustajana Keskkonnaamet lähtudes juhtumipõhistest konkreetsetest asjaoludest, muuhulgas ka kohaliku omavalitsuse arvamusest.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Ptk 3.18 lisatud täiendus: Lõpliku keskkonnamõju hindamise algatamise otsuse teeb otsustajana Keskkonnaamet lähtudes juhtumipõhistest konkreetsetest asjaoludest, muuhulgas ka kohaliku omavalitsuse arvamusest.

1.11	Üldplaneeringu seletuskiri. Palume kasutada ÜP seletuskirjas ja KSH aruandes mõistete „kaevandus“, „kaevandustegevus“, „kaevandusluba“ asemel läbivalt mõisteid „kaevandamine“, „kaevandamistegevus“, „kaevandamisluba“. MaaPS § 75 lg 4 kohaselt on kaevandus maavara allmaakaevandamisega tegelev tootmisüksus, mis koosneb maavara kaevandamiseks vajalikest maapealsetest ja maa-alustest ehitistest. Lääneranna vallas ei asu ühtegi olemasolevat ega planeeritavat maavara allmaakaevandust.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud ja KSH aruannet vastavalt.
1.12	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.20 on kirjas: „Uued sademevee- ja reoveepumplad, joogivee- ja reoveekäitlussüsteemid tuleb üleujutusohuga aladel planeerida üleujutuskindlaks. Pumpadele ja toitesüsteemidele tuleb kuni 3(+) m veetõusu korral tagada töökindlus.“ Veeseaduse (edaspidi VeeS) § 102 lg 1 p 1 ja 3 kohaselt reoveepuhasti asukoha valikul tuleb võimalikult suures ulatuses vähendada keskkonnanäiringuid, sealhulgas eelistada alasid, kus reoveepuhasti avarii korral reovesi ei ohusta põhja- ega pinnavett (p 1) ning mida ei ohusta üleujutused (p 3). Palume reoveekäitlussüsteeme ja pumplaid mitte kavandada üleujutusaladele ja lisada ÜP seletuskirja vastav veeseaduses nimetatud piirangu teave.	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et saame arvestada seadusest tulenevalt nõuetega. VeeS sõnastus on soovituslik („elistada“). Kuna üleujutusohuga alale jääb Virtsu aleviku tiheasustatud ala, siis ei ole sademevee ja reovee pumplate, -torustike jms rajamise keeld mõistlik. Keskkonnanäiringute vähendamise eesmärki täidab ka praegune üldplaneeringu sõnastus, mis nõuab üleujutuskindlaid süsteeme.
1.13	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.20. on kirjas: „Põhjendatud juhtudel on Vallavalitsuse nõusolekul üleujutusohu veetasemest madalamale ehituskõrgusele (3m) lubatud rajada (järgnevad loetletud ehitised)...“. Üleujutusohu veetasemest madalamale ehituskõrgusel asub ehituskeeluvöönd, mistõttu palume lisada, et loetletud ehitiste rajamine on lubatud muude, nt ehituskeeluvööndis kehtivate piirangute puudumisel.	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et üleujutusohuga ala ei ole sama, mis korduva üleujutusega ala, s.t. üleujutusohuga ala on Lääneranna üldplaneeringu mõistes piirkonniti ulatuslikum kui ehituskeeluvöönd.
1.14	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.21 (lk 69) on kirjas: „Ehituskeeluvööndit võib suurendada või vähendada, arvestades kalda kaitse eesmärke“. Palume korrigeerida järgmiselt: „Ehituskeeluvööndit võib suurendada või vähendada, arvestades ranna ja kalda kaitse eesmärke“.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud ning parandame seletuskirja vastavalt.
1.15	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.21 on kirjutatud: „Üldplaneering võtab ranna ehituskeeluvööndi laiuse (looduskaitseadus § 38) kujutamisel joonistel aluseks üldplaneeringuga määratud korduva üleujutusega ala piiri, millele liidetakse maismaa suunas juurde seaduse alusel määratud üldjuhul 100 meetrit valla mandriosala Virtsu alevik, kus korduva üleujutusega ala piirile liidetakse 50 meetrit.“ Kuigi ÜP seletuskiri täpsustab, et ehituskeeluvööndi erisused ja täpsem sisu on määratud looduskaitseadusega, siis teeme ettepaneku selguse huvides tuua siinkohal välja ka LKS § 38 lg 2 erisus, mille kohaselt rannal ja järve või jõe kaldal metsamaal metsaseaduse § 3 lõike 2 tähenduses ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini, st rannal 200 meetrini korduva üleujutusega ala piirist.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.16	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk 3.21 – Tabelis 3 ja ÜP lisas 9 on toodud need detailplaneeringud, millele on varasemalt saadud nõusolek ehituskeeluvööndi vähendamiseks ja mis soovitakse jätta kehtima (kokku 19 detailplaneeringut) ning need detailplaneeringud, kus ehituskeeluvööndi piirina on arvestatud 100 meetrit rannajoonest ning kus soovitakse koostatava ÜP-ga taotleda ehituskeeluvööndi vähendamist detailplaneeringutes näidatud piirini ehk 100 meetrini rannajoonest (kokku 7 detailplaneeringut). Lisaks on tabelis 3 ja lisas 9 üks ehituskeeluvööndi vähendamine olemasoleva tuulikupargi ulatuses ning kaks ehituskeeluvööndi vähendamist puhkealade osas, kus on ehituskeeluvöönd varasemalt vähendatud Koonga valla üldplaneeringuga. Märgime, et Lääneranna ÜP-s on mitmed puhkealad P2 näidatud ranna ehituskeeluvööndisse. ÜP seletuskiri ptk 3.15 toob välja puhkeala P2 (hoonete ehitamise õiguseta) ehitustingimused: „Uute hoonete ehitamine pole üldjuhul lubatud; lubatud on ehitada puhkeala teenindavaid rajatise - viidad, laudteed, pingid, prügikastid, vaatlustornid jne ja kuni 20 m2 suuruseid looduskeskonda sobituvaid väikehooneid.“ LKS § 38 lg 3 kohaselt on ehituskeeluvööndis uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. LKS § 38 lg-tes 4 ja 5 on toodud erandid, millele ehituskeeld ei laiene. Juhime tähelepanu, et ÜP seletuskirjas toodud puhkeala P2 ehitustingimustes nimetatud laudteed, vaatlustornid ja kuni 20 m2 suurused väikehooned ei kuulu ühegi LKS § 38 lg 4 või 5 nimetatud erandi alla ja nende ehitamine ehituskeeluvööndisse ei ole lubatud. Kui on soov selliseid ehitise puhkealade ehituskeeluvööndisse jäävasse ossa püstitada, tuleb selleks taotleda ehituskeeluvööndi vähendamist. Palume ÜP-sse lisada info, et puhkeala teenindavate rajatiste ehitamine on võimalik üksnes juhul, kui see on lubatud tulenevalt ala kaitseväärtustest ja muudest kehtivatest piirangutest.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Seletuskirja ptk 3.15. on täiendatud järgmiselt: Puhkeala teenindavate ehitiste ja rajatiste ehitamine on võimalik üksnes juhul, kui see on lubatud tulenevalt ala kaitseväärtustest ja muudest kehtivatest piirangutest.
1.17	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.22.11 (lk 85) on kirjeldatud Virtsu sadama laiendamise võimalusi. Kuna käimas on Virtsu sadama kai rekonstrueerimine ja laiendamise ning väikelaevasadama laiendamise keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) menetlus (algatatud Lääneranna Vallavalitsuse 25.10.2023 otsusega nr 2023/7-4/1882-1), oleks asjakohane seda projekti üldplaneeringus käsitleda.	Täname ettepaneku eest. Leiame, et üldplaneeringus viidata menetluses olevale KMH-le ei ole üldplaneeringu üldistusastet ja pikemaajalist kestust arvestades asjakohane.
1.18	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.22.11 on öeldud: „Sadama ja väikesadama ehitamiseks tuleb koostada detailplaneering (vt ptk 3.2). Detailplaneeringu koostamist tuleb Vallavalitsusel kaaluda sadama ja väikesadama laiendamiseks maismaa poole üle 33% ulatuses (vt ptk 3.3).“ Juhime tähelepanu, et LKS § 38 lg 5 p 2 kohaselt ei laiene ehituskeeld kehtestatud detailplaneeringuga, kehtestatud üldplaneeringuga või kehtestatud tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele. Sadam on veesõidukite sildumiseks kohandatud ja sadamateenuse osutamiseks kasutatav maa- ja veeala ning seal asuvad sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ehitised (sh muul, kai, slipp, rannakindlustus, kanal jt sadama sihtotstarbeliseks kasutuseks mõeldud hooned ja rajatised sadama territooriumil) ehk sadamaehitised (sadamaseadus § 2 lg 2). Sadamatele kehtib sadamaseadus ning registrisse kandmise kohustus (Sadamaregister). Seega saab sadamatena nii sadamaseaduse kui ka looduskaitseaduse § 38 lg 5 p 2 mõistes käsitleda ainult sadamaregistrisse kantud sadamaid. Sadamaregistrisse kandmata sadamate puhul on tegemist isiklikuks otstarbeks kasutatavate sildumisrajatistega ning neile ei laiene looduskaitseaduses toodud ehituskeeluvööndis ehitamise erand. Sadamate planeerimisel on vajalik piisava detailsusega ÜP. Uute hoonete ja rajatiste (muul, kai, slipp jne) ehitamise keeld ei laiene kehtestatud	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame ja täpsustame üldplaneeringu jooniseid ja seletuskirja. Sadamate loetelu seletuskirjas täiendatakse viidetega sadamaregistri kannete osas. Selgitame, et arvestades üldplaneeringu üldistusastet uute sadamrajatiste ja hoonete ehitust ei planeerita. Üldplaneeringus on toodud lisaks sadamaregistris olevatele sadamatele võimalike sadamate kohad ja nende tarbeks reserveeritud maa-alad. Uute sadamate rajamiseks on vajalik detailplaneering, KSH vajalikkuse eelhindang ja/või vajadusel KSH.

	<p>ÜP-ga kavandatud sadamaehitisele. Nimetatud erandi rakendamiseks peavad konkreetsed sadamaehitised olema ÜP-s (joonistel ja/või seletuskirjas) kajastatud täpsusastmes, mis võimaldaks hinnata kavandatava sadamaehitise iseloomu (mis tüüpi või mastaapi sadamaehitisega on tegu), kasutuskooormust ja keskkonnakooormust (sh mõju ranna ja kalda kaitse eesmärkidele), nt muuli puhul orienteeruv pikkus, statsionaarse kai puhul orienteeruv silduvate aluste hulk jne. Kui ÜP sadamaehitisi piisava täpsusega ei käsitle, on uute sadamaehitiste rajamiseks vajalik detailplaneering.</p> <p>Palume ÜP seletuskirja täpsustada infoga, et mitte ainult uute sadamate ehitamiseks ja olemasolevate sadamate laiendamiseks üle 33%, vaid kõikide uute sadamaehitiste rajamiseks ehituskeeluvööndisse on vajalik detailplaneeringu koostamine.</p>	
1.19	<p>Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.22.11 on kirjutatud, et sadamad ja sadamate maa juhtotstarbega alad on kantud planeeringu joonistele ning ei eristata olemasolevat ja planeeritavat maakasutust. Seejuures on planeeringu joonisel välja toodud 26 sadamat, millest ainult 12 on kantud sadamaregistrisse ja on seega ametlikud sadamad. Mitmed planeeritavad sadamad jäävad kaitstavatele aladele ja kuna sadama maa-alana on ÜP-s märgitud kogu kinnistu, siis hõlmavad planeeritavad sadamaalad ka kaitstavaid elupaigatüüpe. Juhime tähelepanu, et kaitstavatel aladel on arendustegevus võimalik üksnes siis, kui see on kooskõlas ala kaitse-eesmärkidega.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p>
1.20	<p>Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk 3.25.7.1 – Rohelise võrgustiku (edaspidi RV) toimimist tagavad tingimused on üldplaneeringus liiga üldsõnalised. Üsna palju on nõutud konfliktide vältimiseks või lahendamiseks eksperthinnangute koostamist. Märgime, et peaausjalikult eksperthinnangutele tuginev rohevõrgustiku toimimise tagamine põhjustab ebamõistlikult suurt halduskooormust.</p> <p>Vajalik on sõnastada oodatavatele konfliktikohtadele (näiteks elamuehitus ja metsaraie) konkreetsed tingimused. Mõned näited konkreetsetest kasutustingimustest: elamukruntide minimaalne suurus ja täisehitamise protsent, õuealade minimaalsed vahekaugused, lageraielankide maksimaalne suurus, kas rohekoridoride läbilõikamine uuenemata lageraielankidega on lubatud (kui ei, siis minimaalse puutumatu taimestikuriba laius), maksimaalne uuenemata lageraielankide osakaal RV pindalast. ÜP seletuskirjas toodud RV tingimused küll sätestavad, et „Arendustegevuste rohelisse võrgustikku lubamise kaalumisel ja vastavate mõjude hindamisel tuleb lähtuda konkreetsest rohelise võrgustiku elemendist ja selle eesmärkidest.“, kuid ei seletuskirjast, selle lisadest ega KSH aruandest ei õnnestunud leida, et RV elementidele oleks määratud eesmärgid, mida konkreetne RV element täidab. Peatüki alguses on toodud üksnes üldine loetelu RV üldeesmärkidest. Tõenäoliselt ei ole kõigi RV elementide eesmärgid päris ühetaolised (näiteks osad elemendid on elustiku kaitse ja osad rekreatsiooni eesmärgiga). RV elementidele ühekaupa eesmärkide ja kasutustingimuste seadmine hõlbustaks oluliselt tegevuste lubatavuse kaalutusotsuseid RV-s ja ka eksperthinnangute koostamist. Rohevõrgustiku eesmärkide ja kasutustingimuste selguse osas võib eeskujuks tuua samuti koostamisel olevat Vormsi valla üldplaneeringut</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga osaliselt. Üldplaneeringu seletuskirja rohevõrgustiku tingimuste osa täiendatakse asjakohases ulatuses. Selgitame, et üldplaneeringu ülesandeks on täpsustada maakonnaplaneeringuga määratud rohevõrgustiku piire ja tingimusi. Lääneranna valla pindala on 1362,7 km2, selles moodustab rohevõrgustik 956,8 km2 ehk 70,2%. Rohevõrgustikust omakorda moodustavad Matsalu rahvuspark, looduskaitsealad, hoiualad kokku ehk 55,0%. Eelnimetatud alade kasutust reguleerivad looduskaitseeadus, kaitse-eeskirjad, kaitsekorralduskavad. Metsa majandamine on reguleeritud metsaseaduse, metsa majandamise jt eeskirjadega. Üldplaneeringus antakse üldised tingimused ehitustegevuseks rohevõrgustikus.</p> <p>Vajadusel kavandatava tegevuse mõju hindamiseks rohevõrgustiku osale eksperthinnangu tellimine võimaldab vajadus- ja kohapõhist käsitlust olukorras kus Lääneranna valla rahvastiku keskmine tihedus on 3,8 inimest km2 kohta (ilma Lihulata ja Virtsuta 2,6 inimest/km2) ning ehitustegevus hajaasustuses tagasihoidlik.</p>
1.21.	<p>Üldplaneeringu seletuskiri. Üldplaneeringu maakasutuskaardile on kantud lautrid. Samas puudub ÜP seletuskirjas lautri mõiste ja tekstis pole lautri olemust täpsemalt lahti kirjutatud. Palume ÜP seletuskirja lisada vastav selgitus: „Lauter on paatide rannale või kaldale tõmbamise koht, lautris ei saa silduda. Lauter ei ole ehitis, vaid looduslikult sobiv randumiskoht. Lautri rajamisega ei kaasne olulist looduskeskkonna ümberkujundamist. Lautri rajamisel ei ole lubatud rannajoone muutmine süvendamise käigus, ega rajatiste ehitamine. Lauter ei pea olema maismaa poolt mootorsõidukiga juurdepääsetav.“</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p> <p>Üldplaneeringu joonistelt eemaldatakse kõik lautri märgid.</p>
1.22	<p>Üldplaneeringu seletuskiri. Üldplaneeringus ei ole eraldi määratud supelranna maad. ÜP seletuskirjas on toodud, et puhkealaks loetakse Lääneranna valla üldplaneeringuga muuhulgas ka supelrandu ning supelranna ehitamiseks on vajalik detailplaneeringu koostamine. Juhime tähelepanu, et planeerimiseaduse § 75 lg 1 p 7 kohaselt on supelranna ala määramine üldplaneeringu ülesandeks. LKS § 42 sätestab, et supelrand on selleks üldplaneeringuga määratud ala veekogu ääres, mille põhiülesanne on inimestele puhkuse võimaldamine. Supelranda teenindavate rajatiste iseloomu ja paigutuse määrab kohalik omavalitsus detailplaneeringu koostamise kohustuse korral detailplaneeringuga või projekteerimistingimustega. Seega on hiljem detailplaneeringuga võimalik supelranda teenindavaid rajatise ehituskeeluvööndisse kavandada üksnes üldplaneeringuga määratud supelranna alal ning seda erandit ei saa laiendada kogu üldplaneeringuga määratud puhkeala maale.</p>	<p>Täname tähelepanu juhtimise eest. Seletuskirja täiendatakse. Selgitame, et Lääneranna valla üldplaneeringuga ei kavandata ühtegi supelranda. Supelranna rajamiseks on vaja koostada üldplaneeringut muutev detailplaneering.</p>
1.23	<p>Üldplaneeringu seletuskiri. PlanS § 75 lg 1 p 20 kohaselt on ÜP ülesandeks muuhulgas ka puhke- ja virgestusalade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Koos supelranna maa-alade ja puhkealade määramisega soovitame ÜP-s käsitleda ka nendega piirnevate veealade kasutustingimusi, sh statsionaarmootoriga jugakäituriga ja õhkkäituriga veesõidukite (sh jetid, skootrid jms) kasutamist ning vajadusel seada üldplaneeringuga ajalised ja/või kohapõhised piirangud selliste veesõidukite kasutamisele.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Leiame, et antud ettepanek ei ole vastavuses üldplaneeringu üldistusastmega ning veealade kasutust saab reguleerida heakorra-, liiklus-, kasutus-, kaitse-eeskirjade jms abil. Üldplaneeringuga ei kavandata supelrandade rajamist.</p>
1.24	<p>Üldplaneeringu seletuskiri. PlanS § 75 lg 1 p 11 kohaselt on kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine üldplaneeringu ülesanne. ÜP seletuskirja ptk 3.22.9 kohaselt on ÜP joonistel toodud avaliku juurdepääsu ettepanekud kallasrajale. Seejuures ei ole Lääneranna ÜP-s väljaspool Matsalu rahvusparki ala märgitud kaardile mitte ühtegi avalikku juurdepääsu kallasrajale. ÜP seletuskirjas on küll öeldud, et üldjuhul tuleb avalikult kasutatava veekogu kallasrajale juurdepääs tagada, kas avalikus kasutuses oleva puhkeala, üldkasutatava maa, supelranna, riigitee või kohaliku tee kaudu. Üldplaneeringuga ei seata konkreetseid juurdepääse ning seetõttu pole teada, kas juurdepääse kallasrajale on ikkagi piisavalt ning kas ligipääs on tagatud mõistlike vahemaade tagant.</p> <p>Kallasrajale avaliku juurdepääsu tagamine on omavalitsuse avalik-õiguslik kohustus, mille ta peab kindlustama planeeringuga (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 38 lg 7). Varem looduskaitseeadusest ja praegu KeÜS-st tulenev igaüheõigus kallasrada kasutada hõlmab ka õigust sellele juurde pääseda, kusjuures juurdepääs peab olema tagatud mõistlike vahemaade tagant. Kuigi seadusest ei tulene isikule subjektiivset õigust nõuda kallasrajale juurdepääsu konkreetsest kohast, peab omavalitsus mõistliku(d) juurdepääsuvõimaluse(d) siiski kindlustama. PlanS § 74 lg 3 sätestab, et üldplaneeringu alusel võib kinnisomandile seada kitsendusi. Ka</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Kaalume ja arvestame ettepanekut võimalust mööda.</p> <p>Lääneranna valla merepiiri pikkuseks on 215 km ning üldplaneeringu täpsusastmes on keeruline detailselt kallasrajale juurdepääse igal üksikul juhul analüüsida. Rand on eraomanduses v.a. üksikud riigi või munitsipaalomanduses olevad katastriüksused. Kaalume üldplaneeringus kallasrajale täiendavate juurdepääsude määramist esmajärjekorras riigimaadel, munitsipaalmaadel, perspektiivsete avalike teede lõppotstes mererannas, kallasrajale pääsemiseks kohaliku omavalitsuse kasuks seatud isikliku kasutusõigusega kohtades.</p>

	Õiguskantsler on juhtinud avalikele veekogudele juurdepääsude kavandamise vajadusele tähelepanu. Palume kavandada avalikud juurdepääsuteed kogu veepiiri ulatuses mõistlike vahemaade järel. Keskkonnaamet peab mõistlikeks vahemaadeks teepikkust jalgsi liikumise mõistes nii, et veekoguni pääsemiseks ei peaks sõidukiga kilomeetrite pikkust vahemaad läbima.	
1.25	Üldplaneeringu seletuskiri. ÜP seletuskirjas on öeldud, et kallasrajale juurdepääsud on mõeldud üldjuhul jalgsi liikujatele. Lautrikohtades on lubatud juurdepääs mootorsõidukiga kallasrajale aluse veeskamiseks. Palume täpsustada, kas sellega on mõeldud, et kõikides ÜP kaardile märgitud lautrikohtades tuleb tagada avalik juurdepääs kallasrajale ning seda nii jalgsi kui veesõiduki veeskamiseks?	Täname ettepaneku eest. Kaalume ja arvestame ettepanekut võimalust mööda. Täpsustame seletuskirja.
1.26	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk-s 3.23.5 (lk 90) on elektrivõrgu arendamise tingimustena kirjas: „Uute elektriliinide rajamisel ja olemasolevate rekonstrueerimisel eelistada maakaabelliine õhuliinidele.“ Palume lisada, et ka olemasoleva trassi rekonstrueerimisel tuleks looduskeskonnale tundlikes piirkondades eelistada maakaabli rajamist (eriti nt rannikulähedased lindude rändekoridorid). Nt Rõuste-Virtsu 110 kV elektriliini projekti puhul oli see algselt kavandatud enamjaolt õhuliinina, kuid looduskeskonna tingimustest tulevalt kavandatakse nüüd Keskkonnaametile teadaolevalt enamjaolt maakaabelliinina.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.27	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk 3.24 (lk 90) – Peame vajalikuks lisada info, et koostamise lõppjärgus on Keskkonnaameti poolt tellitud „Maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhis“ (Tartu Ülikool), mille tulemusi on kavas kasutada tulevikus maaparandussüsteemide uuendamiseks, rekonstrueerimiseks ja hooldamiseks.	Täname teavituse eest.
1.28	Üldplaneeringu seletuskiri. Ptk 3.25.3 – Kuigi väärtusliku põllumajandusmaa määratlemisel on võetud aluseks Pärnu maakonna keskmine mullaviljakus, siis Lääneranna valla puhul võiks lähtuda siinsest keskmisest mullaviljakusest. Väärtusliku põllumaana on kaardikihil mitmed erinevad kooslused, kus osades on juba ammu põllumajanduslik tegevus katkenud, osadele on ehitatud maju või rajatud tiik. Osadele puudub ligipääsutee. Ortofotolt on sellised detailid näha. Üldplaneeringu kaardi võiks üle vaadata ja täpsemalt läbi mõelda, kas kõik seal väärtuslikuks põllumaaks määratletud alad on sobivad. Samas võiks vald väärtustada juba maaparandusega põllumaaks kujundatud maid, kus toimub põllumajanduslik tegevus. Nagu üldplaneeringust võib aru saada, ei välista väärtuslik põllumaa veel muid tegevusi seal, kui need ei takista edaspidi maa kasutamist eesmärgipäraselt. Püisniitude ja teiste pärandniitude väärtuslikuks põllumaaks arvamine tõenäoliselt mullaviljakuse alusel, ei ole mõistlik. Kuigi neid niite saab kasutada toidutootmisel, on nende peamine väärtus elurikkus. Nende koosluste kaitsel tuleb tegutseda riiklikul tasemel ja sellega ka tegeletakse.	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et väärtuslike põllumajandusmaade andmed pärinevad Põllumajandusuuringute keskuselt. Usaldame pädeva asutuste poolt on vastava metoodika alusel tehtud analüüsi. Ettepanek on vastuolus varasemate Maaeluministeeriumi (nüüdse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi) seisukohtadega ja juhistega, mis arvavad loodusliku rohumaa väärtusliku põllumajandusmaa hulka. Õigusakti eelnõu kohaselt: „Põllumajandusmaa käesoleva seaduse tähenduses on maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksuse kõlvikulises koosseisus olev haritava maa või loodusliku rohumaa või mõlema nimetatud maa kõlvik, välja arvatud kõlvik, millel kasvavad puittaimed kõrgusega vähemalt 1,3 meetrit ja puuvõrade liitusega vähemalt 30 protsenti või mida kasutatakse puu- ja põõsaistandikuna.“ Väärtuslik põllumajandusmaa on määratletud maakonnaplaneeringutes. Üldplaneeringuga täpsustaks eelnimetatud maa piire ja ulatust. Lääneranna vallas kehtivad Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringud, haritava maa keskmine boniteet vastavalt 34 ja 35. Koostatavas üldplaneeringus on võetud aluseks keskmine boniteet 35, mille tulemusel vähenes end. Lihula ja Hanila valla aladel väärtusliku põllumajandusmaa pindala. Ootame konkreetseid ettepanekuid väärtusliku põllumajandusmaa vähendamiseks.
1.29	Üldplaneeringu seletuskiri. Palume lisada kaardikihtidena taustainfona veekaitseliste piirangute vööndid (kallasrada, veekaitsevöönd, ehituskeeluvöönd, piiranguvöönd). Veekaitseliste piirangute vööndid on näidatud pdf formaadis kaartidel, kuid puuduvad kaardikihtide kogumis.	Täname ettepaneku eest. Võimalusel arvestame ettepanekuga, paberkaartidel ei ole võimalik kõiki veekaitsevööndeid kuvada arvestades kaartide mõõtkava ja vajadust tagada kaartide loetavus.
1.30	Üldplaneeringu seletuskiri. Üldplaneeringu pdf formaadis kaartide (nt Joonis 02 „Väärtuslikud alad ja piirangud“) legendis on teave, et „ranna ehituskeeluvööndi ja piiranguvööndi ulatus tuleb igakord tuvastada vastavalt kehtivale seadusandlusele“. Palume täiendada legendis olevat sõnastust, et märkus kehtib ka kalda ehituskeelu ja piiranguvööndi osas. Lisaks palume kaaluda selgituse lisamist, et metsamaal laieneb ranna ja kalda ehituskeeluvöönd piiranguvööndi ulatuses (LKS § 38 lg 2) alusel.	Täname ettepaneku eest. Lääneranna Vallavalitsus arvestab esitatud ettepanekuga ning täiendab üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.31	Üldplaneeringu seletuskiri. ÜP kaartidel on kavandatud tiheasustusala ehituskeeluvööndis ehitamist mitte võimaldavatel aladel. Näiteks Virtsu aleviku territooriumile jääval Uulutilaiul, Adralaiul, Kõverlaiul, Paljaslaiul, Kõbajalaiul ja selle ümbruse. Palume kaaluda tiheasustusala määramise otstarbekust ehitusõigusega aladel, ehituskeeluvööndis ja korduva üleujutusega aladel, sest tegemist on maaomanikke eksitava teabega.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga osaliselt. Kaalume laidude, ja Puhtu poolsaare Virtsu aleviku tiheasutusosalast välja arvamist.
1.32	Üldplaneeringu seletuskiri. ÜP-s on kavandatud ehitamist võimaldav maa kasutamise juhtotstarve (elamumaa E1) mitmetel aladel ehituskeeluvööndi alal. Selline juhtotstarbe määramine on kõigile eksitav, tekitab maaomanikele õigustamata ootust ehitamise võimalusele ning võib luua aluse õigusrikkumiseks. Elamumaa juhtotstarve on kavandatud kohati kuni veepiirini, aga ka ranna piiranguvööndis metsamaal, kus EKV vähendamist ei kavandata. Juhime tähelepanu, et kuigi tiheasustusalal on ehituskeeluvööndi ulatus 50 m, laieneb metsamaal ehituskeeluvöönd piiranguvööndis metsamaa ulatuses LKS § 38 lg 2 alusel (LKS § 38 lg 2 kohaselt rannal ja järve või jõe kaldal metsamaal metsaseaduse § 3 lõike 2 tähenduses ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi 7 (8) piirini). Koostatavas ÜP-s on elamumaa E1 juhtotstarve kavandatud ranna piiranguvööndi aladel metsamaal, kus asub ehituskeeluvöönd ning kus ehitamine ei ole lubatud. Palume mitte kavandada ehitamist võimaldavat maa juhtotstarvet ehituskeeluga aladele ehituskeeluvööndis. Palume lisada LKS § 38 lg 2 seatud piirang ÜP seletuskirja ja kaartide legendis eraldi märkusena.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.33	Üldplaneeringu seletuskiri. Väärtusliku vaatega teelõik (4 302 001) Saastna külas pole tegelikult tee ja selle objektini minekuks tuleb eraõuest läbi minna. Matsalu rahvuspargi kaitse-eeskirjast tuleneva liikumispirangu tõttu pole teelõiku võimalik kasutada enamikus osas aastast. Teeme ettepanek see väärtuslik teelõik kaardilt eemaldada.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
1.34	KSH aruanne. Ptk 5.4 – Tabelis 2 on leitud, et ÜP teeb kallasraja avalike juurdepääsude ettepanekud ning seeläbi on oluliselt paranenud	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu KSH aruannet

	juurdepääs merele, sadamatele ja kallasradadele. ÜP-s väljaspool Matsalu rahvuspargi ala ei ole märgitud kaardile mitte ühtegi avalikku juurdepääsu kallasrajale. Keskkonnaameti hinnangul tuleks KSH-s hinnata, kas ÜP-ga määratud juurdepääsud kallasradadele on piisavad ning tagavad veekogude ja nende kallaste avaliku kasutuse eesmärgi.	vastavalt.
1.35	KSH aruanne. Ptk-s 9.6 (lk 72) on märgitud: Pärnu maakonnale on algatatud maavarade teemaplaneering, mille eesmärk on selgitada, kus paiknevad Pärnumaal maavarad ning millistel tingimustel neid uurida ja kaevandada tohib.“ Lõiku tuleks täiendada, et nimetatud teemaplaneeringu kohaselt määratakse perspektiivsed kaevandatavad alad vaid riigi huvist lähtuvalt. Ka väljaspool planeeringuga määratud aladele on siiski võimalik kaevandamislube kohaliku omavalitsuse nõusolekul väljastada.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu KSH aruannet vastavalt.
1.36	KSH aruanne. Ptk 9.6 – Teeme ettepaneku tuua tabeli kujul välja ülevaade olemasolevatest maardlatest ja mäeeraldistest.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu KSH aruannet vastavalt.
1.37	KSH aruanne. Ptk-s 9.4.1 (lk 36) on käsitletud metsa vääriselupaiku (VEP). Lisaks võiks lõiku täiendada nii, et vältimaks VEP-ide kahjustamist ning säilitamaks elurikkust tuleb edasisel arendustegevusel (st detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste väljastamisel) tagada, et maakasutuse juhtotstarbega kooskõlas oleva arendustegevuse korral ehitustegevust ja veerežiimi muutust vääriselupaikade esinemisalal ei kavandataks. Eelkõige juhul kui tegevus on seotud kraavitamise ja niiskustingimuste muutmisega (mitte lähemal kui 50 m, mida regulaarselt maaparandussüsteemide rekonstrueerimisel arvestatakse).	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu KSH aruannet (ptk 9.4.2) vastavalt. Selgitame, et üldplaneeringut vastava konkreetse tingimusega ei täiendata, kuna veerežiimiga seotud tegevused võivad nõuda juhtumipõhist analüüsi. Vääriselupaikade kaitse ja kasutamine on reguleeritud metsaseadusega ja selle rakendusaktidega, mistõttu üldplaneeringuga täiendavate kasutustingimuste määramist me asjakohaseks ei loe.
1.38	KSH aruanne. Ptk 9.4.1 – Palume lisada, et Lääneranna vallas on projekteeritavateks kaitstavateks aladeks veel Karuse-Linnuse hoiuala laiendus, Nehatu jumalakäpa püsielupaik, Muriste kauni kuldkinga püsielupaik, Pivarootsi käpaliste püsielupaik. Joonisele 4. võiks lisada ka projekteeritavad kaitstavad alad.	Täname tähelepaneku eest. KSH aruande ptk 9.4.1 teksti täiendatakse vastavalt. Joonisele projekteeritavate alade piire kanda ei ole meie hinnangul siiski otstarbekas, kuna need piirid võivad menetluse käigus veel muutuda ning tulenevalt KSH aruandes esitatud joonise üksnes üldist ülevaadet andvast mõõtkavast ei annaks nende sellele joonisele märkimine ka täiendavat informatsiooni maaomanikele.
1.39	KSH aruanne. KSH aruandes on puudu sadamate arendamisega (sh sadamate laiendamine, uute sadamaehitiste rajamine, uute funktsioonide lisandumine, süvendamine jms) kaasnev mõju analüüs. Millised mõjud kaasnevad sadamate edasise arendamisega ja mil määral on arendustegevus võimalik ilma ranna ja kalda kaitse eesmärke, sh looduskooslusi kahjustamata?	Täname tähelepaneku eest. KSH aruannet täiendatakse ulatuses, mis võimalik. KSH raames saab mõjusid hinnata samasuguse ulatuse ja detailsusega, nagu on selle aluseks olev planeerimisdokument. Kuna üldplaneeringuga konkreetseid objekte ja tegevusi, nagu ettepanekus välja toodud uued sadamaehitised, funktsioonid või süvendamine, ei kavandata, ei ole võimalik vastavate tegevuste ette nägemine ja analüüs ka KSH raames. KSH aruandesse lisatakse selgitused, et juhul, kui üldplaneeringuga määratletud sadama-aladel planeeritakse tulevikus olulist arendustegevust ja/või sadamaid laiendatakse, hinnatakse sadama keskkonnamõjusid vastaval detailplaneeringu või tegevusloa tasandil. Vastavalt KeHJS-le ja selle rakendusaktile, tuleb sadama või sadamarajatise rajamisel või laiendamisel alati anda vähemalt KMH/KSH eelhinnang.
1.40	KSH aruanne. Ptk 9.5.2.4. KSH aruandes toodud Natura hindamine (tabel 8) on liiga üldsõnaline. Näiteks on tabelis nii Sõmeri kui Raespa loodusala kohta kirjutatud, et loodusalale ega selle lähiehitistele ei ole ÜP-ga kavandatud uusi arendusalasid ega taristuobjekte ega muid olulisi maakasutuse muudatusi. Seejuures ei ole analüüsitud nt planeeritavate sadamatega kaasnevaid mõjusid, sh sadamate võimalikku laiendamist loodusala eesmärgiks seatud elupaigatüüpidele või sadamate hilisema hooldusega (süvendamise) seotud mõjusid mere elupaigatüüpidele või nende kasutamisega seotud häiringut linnualade eesmärkidele. Samuti pole analüüsitud planeeritavate sadamate ja puhkealade mõjusid Väinamere loodusalale, märkides, et loodusalale määratud juhtotstarbed on seotud olemasoleva maakasutusega. Leiame, et hinnata tuleks mitte üksnes maakasutuse muutust, vaid ka selle laienemist ja intensiivistumist, kuna ÜP eesmärgiks ei ole mitte üksnes ala senise kasutuse jätkamine, vaid ala arendamine vastavalt sadamaalana või puhkealana. Arvestades, et puhkealad P2 (aga ka osa puhkealasid P1) kattuvad väga olulises osas Natura aladega, sh kaitstavate elupaigatüüpidega ning puhkealadel P2 on ÜP kohaselt lubatud ehitada puhkeala teenindavaid rajatise ning kuni 20 m2 suuruseid väikehooneid, tuleb ka puhkealade määramise mõjusid täpsemalt analüüsida.	Täname tähelepanu juhtimise eest. KSH aruannet täiendatakse ulatuses, mis vastab üldplaneeringu täpsusastmele. Üldplaneeringuga ei kavandata sadamate laiendamist, süvendamist vms ega konkreetsetel puhkealadel tegevuse laienemist/intensiivistumist. Sellest tulenevalt ei ole võimalik vastavate tegevuste ette nägemine ka KSH raames. Vastavalt Euroopa Komisjoni juhendile Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamiseks peab Natura hindamine olema proportsionaalne kava üksikasjalikkuse tasemega. Üldplaneeringus kavandamata/täpsustamata võimalike arendusprojektide mõjude hindamine saab täpsemalt toimuda vastaval planeerimise tasemel. KSH aruannet täiendatakse muuhulgas vastavate vajaduste välja toomisega, pöörates tähelepanu Natura alade piirkonda jäävatele sadamatele ja puhkealadele.
2.	Muinsuskaitseamet 2024/8-9/627 21.06.2024	
2.1	Üldplaneering. Soovitame lisada ptk 3.25.6 Väärtuslikud üksikobjektid ja pärandkultuuriobjektid juurde tingimuse: Riikliku kaitse all mitte olevate väärtuslike üksikobjektide nimekirja kuuluvate hoonete ja rajatiste lammutamise soovi korral teha koostööd Muinsuskaitseametiga eesmärgiga anda ametile võimalus kaaluda objekti mälestiseks tunnistamise menetluse algatamist. Samuti tuleb kaasata amet juba mälestiseks tunnistamise ettepaneku saanud objekti lammutamise ja ümberehitamise küsimustesse. Hooned hoida võimalusel kasutuses või kasutusest väljas olevatele leida (uus) sobiv kasutusotstarve. Hoonete algne välisilme säilitada/taastada. Tagada ümbruse heakord ja vaadeldavus;	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu seletuskirjas väärtuslike üksikobjektide hooldussoovitusi
2.2.	Üldplaneering. Soovitame kaaluda riikliku kultuuripärandi käsitlusse järgneva info lisamist: Mälestistena riikliku kaitse all olevad hooned hoida võimalusel kasutuses või leida kasutusest väljas olevatele (uus) sobiv kasutusotstarve. Hoonete algne välisilme säilitada/taastada. Tagada ümbruse heakord ja vaadeldavus;	Täname ettepaneku eest. Antud tingimusega on seletuskirjas arvestatud vt seletuskirja ptk 3.25.5.
2.3	Üldplaneering. Soovitame lisada ptk 3.25 Väärtuslikud alad eraldi peatükina looduslikke pühapaikasid käsitlev osa, et tõsta teadlikkust ning tagada nende säilimine. Looduslikud pühapaigad (paljud neist tuntud ka hiie-nimeliste paikadena) on olulise inimõjuta rahvapärimsuslikud	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõu seletuskirja vastava alampeatükiga.

	<p>ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud kohad või loodusobjektid. Looduslikeks pühapaikadeks võivad olla metsad või puuderühmad, üksikud puud, allikad, jõed, ojad, kivid, künkad, orud, mäed, pangad, soosaared jne. Loodusliku pühapaiga peamiseks tunnuseks on suulise rahvapärimuse olemasolu, mis kõneleb pühakspidamisest, ohvrite toomisest, palvetamisest ja ravitsemisest ning need on olulised pärimuskultuuri ja kohaliku identiteedi kandjad. Looduslikud pühapaigad säilivad kõige paremini oma traditsioonilises keskkonnas ja üldiselt on soovitatav neis inimõju hoida vähesena, v.a paikade traditsiooniline kasutamine või nende külastatavuse parandamine. Eestis olevatest looduslikest pühapaikadest on osa kas muinsus- või looduskaitse all, kuid paljud veel kaardistamata ning teave nende kohta ei ole alati kättesaadav maakasutuse muutuseid planeerivatele asutustele ning maaomanikele. Muinsuskaitseameti koordineerimisel toimuvad üle-eestilised pühapaikade inventuurid, mille kohta leiab rohkem informatsiooni Muinsuskaitseameti koduleheküljelt: https://www.muinsuskaitseamet.ee/et/ajaloolised-jalooduslikud-puhapaigad</p> <p>Informatsiooni valla looduslike pühapaikade kohta leiab:</p> <ul style="list-style-type: none">- Mälestiseks olevate pühapaikade puhul Kultuurimälestiste registrist: https://register.muinas.ee/ - mälestise liik „ajalooline looduslik pühapaik“.- Looduskaitse all olevate pühapaikade kohta EELIS infolehel: https://eelis.ee/.- Kaitsealused ja mitte-kaitsealused on pühapaigad on enamuses kajastatud Hiite Maja looduslike pühapaikade kaardil: https://hiiepaik.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=09558607d1dd4c07acc46c338b2196ac.- Paljud mitte-kaitsealused pühapaigad on kajastatud ka Maa-ameti pärandkultuuri kaardikihil: https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/parandkultuur sh looduslike pühapaikade inventuuri tulemused.	
2.4	Üldplaneering. Korrigeerida ptk 3.25.2 lauset: Üldplaneeringu kaardil on esitatud arheoloogiatundlikud alad 2021. aasta seisuga. Kaardile esitatakse andmed 2024 aasta seisuga. Muinsuskaitseamet saadab kaardi ja lähtematerjalid hiljemalt novembris 2024.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
2.5	Üldplaneering. Soovitame väärtuslike üksikobjektide nimekirjast välja jätta Lihula muinsuskaitsealal olevad hooned: Kultuurimaja (nr 540) ja Aadlikogu hoone (nr 541). Mõlemad on A-kaitsekategooriasse kuuluvad muinsuskaitseala hooned. Topeltkaitse võib tekitada segadust;	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
2.6	Üldplaneering. Väärtuste kaart. Korrigeerida kaarti nii, et mälestised oleksid selgelt nähtavad. Nt Virtsu linnuse varemete (reg-nr 15449) tähistus jääb teiste piirangute alla.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
2.7.	KSH aruanne. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 40 lg 6 kohaselt peab strateegilise hindamise aruanne sisaldama hinnangut eeldatavalt olulise vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise, soodsa ja ebasoodsa mõju kohta keskkonnale, /.../ kultuuripärandile ja maastikele, /.../ ning mõju prognoosimise meetodite kirjeldust. Valla keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes on riiklikku kultuuripärandit käsitletud väga üldsõnaliselt, mistõttu ei ole võimalik KeHJS § 40 lg 6 kohaselt üldplaneeringu lahenduse tegelikku mõju riiklikule kultuuripärandile piisavalt hinnata. Hinnata maa sihtotstarbe muutmise mõju mälestistele Hanila kirikuaed (reg-nr 4057), asulakoht (reg-nr 9999);	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu KSH aruannet asjakohases ulatuses. Selgitame, et Hanila kirikuaed on üldplaneeringus määratud üldkasutavaks alaks, mis on kooskõlas sihtotstarbega „ühiskondlike ehitiste maa“. Asulakoht reg nr 9999 on asub Kivilauda katastriüksusel (41103:001:0183), millel asub olemasolev veisefarm, üldplaneeringuga muutust ei kavandata.
2.8	KSH aruanne. Hinnata mõju jalg- ja rattatee kavandamisele mälestisele (nt Uue-Varbla mõisa park (regnr 16879), Asulakoht (reg-nr 9856), Kalmistu (reg-nr 11777));	Täname ettepaneku eest. KSH aruannet täiendatakse asjakohases ulatuses. Selgitame et üldplaneeringus on näidatud kergliiklusteede trassi põhimõtteline asukoht, mida täpsustatakse hilisem planeerimise ja projekteerimise käigus.
2.9	KSH aruanne. Analüüsida mõju looduslikele pühapaikadele.	Täname ettepaneku eest. KSH aruannet täiendatakse asjakohases ulatuses.
3.	Maa-amet 2024/8-9/627 05.07.2024	
3.1	Seisuga 02.07.2024 asub Lääneranna valla territooriumil 25 maavarade registris arvel olevat maardlat ja 24 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist. Keskkonnaametis on menetluses 4 kaevandamisloa taotlust. Joonistele on märgitud maavarade registris arvel olevad maardlad seisuga 13.07.2023.	Täname teavituse eest. Lääneranna Vallavalitsus arvestab esitatud ettepanekuga ning täiendab üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
3.2.	Seletuskirja peatükis 3.12 Tootmishoonete ja rajatiste planeerimine, projekteerimine ja ehitamine on tootmismaade planeerimise ja vastavate objektide projekteerimise põhimõtete all märgitud (tsiteerin): „Kui tootmisala külgneb elamuala või ühiskondliku hoonega, tuleb tootmisala territooriumile, elamute või ühiskondliku hoone poolsesse osasse, ette näha haljastatud puhvertsoonid, mis on piisavad tootmisalalt leviva keskkonnamõju leevendamiseks. Puhverala ulatuse ja tingimuste üle tootmisalade ja elamualade vahel otsustab Lääneranna vallavalitsus. Tingimuse ellu viimisel tuleb läheneda objektipõhiselt, lähtudes tootmistegevuse iseloomust ja piirkonna keskkonnatingimustest. Nõuete seadmisel peab arvestama, et haljasvööndi tihedus ja laius peab olema piisav, vältimaks vähemalt häirivat visuaalset kontakti elamumaalt äri- või tootmismaale. Häiriva visuaalse kontakti vältimiseks elamumaalt äri- või tootmismaale peab minimaalne haljasvöönd olema vähemalt kaherealine ja sisaldama igihaljaid okaspuid, soovitatav on kasutada ka mitmerindelise haljastust. Tugevama mürahäiringu vähendamiseks tuleb haljasriba oluliselt laiendada (mitmekümne meetrini) ja/või vajadusel kombineerida teiste müraleevendus-meetmetega. Elamutega piirnevatel aladel peab jääma oluline keskkonnamõju territooriumi piiresse“. Seletuskirja kohaselt jagunevad Lääneranna valla üldplaneeringus tootmisalad: T1 – mäetööstuse ala (vt ptk 3.14); T2 – tootmise ala; T3 – olulise keskkonnamõjuga tootmise ala. Palume üheselt mõistetavuse tagamise eesmärgil täpsustada, et haljastatud puhvertsooni nõue ei kehti tootmisala T1 - mäetööstuse ala kohta või selgitada, et puhvertsooni rajamise/säilitamise nõue mäetööstuse maa-alal toimub igakordse kaalutletud otsuse alusel objektipõhiselt. Alternatiivselt on võimalik vastavasse peatükki lisada selgitus, et tootmisala T1 - mäetööstuse ala kohta käivad põhimõtted ja tingimused asuvad peatükis 3.14	Täname ettepaneku eest. Lääneranna Vallavalitsus arvestab esitatud ettepanekuga ning täiendab üldplaneeringu eelnõud vastavalt.

	Mäetööstuse alad, mitte peatükis 3.12.	
3.3	Seletuskirja peatükis 3.18 Maardlad on kirjeldatud (tsiteerin): „Maardla on geoloogilise uuringuga piiritletud ja uuritud ning keskkonnaregistris arvele võetud maavara lasund või selle osa koos vahekihtidega“. Täpsustame, et keskkonnaregistri asemel peetakse maavarade arvestust nüüdseks maavarade registris. Lisaks on vastavas peatükis viidatud käesolevaks hetkeks muudetud MaaPS punktidele, mis enam ei kehti. Palume seletuskirja täpsustada.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
3.4	Seletuskirja peatükis 3.18 Maardlad on kirjeldatud (tsiteerin): „Kui edasisel detailplaneeringu koostamisel asub planeeringualal keskkonnaregistri maardlate nimistus olev maardla või selle osa, koostatakse detailplaneering koostöös valdkonna eest vastutava volitatud asutusega (Maa-ametiga), kellega tuleb planeering kooskõlastada“. Palume täpsustada lauset lähtudes eelmisest punktist ning lisaks märkida, et maardlatega seotud kooskõlastuste ja koostöö puhul tuleb lähtuda MaaPS märgitud asutusest, kuna see ei pruugi tulevikus olla Maa-amet.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
3.5	Seletuskirja peatükis 3.18 Maardlad on kirjeldatud (tsiteerin): „Kaevandamine rohelises võrgustikus on võimalik, kui rakendada leevendusmeetmeid ja tagada ammendatud kaevandatud alade sobiv korrastamine“ ning „Uute kaevanduste/karjääride ettenägemisel näha ette asenduskoridor, rakendada leevendusmeetmeid“. Palume seletuskirjas täpsustada, et leevendusmeetmed ja asenduskoridor nähakse ette vaid vastavalt vajadusele, mitte igakordselt olenemata asukohast ja konkreetsetest asjaoludest.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud: Seletuskirja ptk 3.18. “Kaevandamine rohelises võrgustikus on võimalik, kui rakendada vastavalt vajadusele asjakohaseid leevendusmeetmeid ja tagada ammendatud kaevandatud alade sobiv korrastamine.” ning “Uute kaevanduste/karjääride kavandamisel näha vajadusel sõltuvalt konkreetsest olukorrast ette asenduskoridor ja/või leevendusmeetmed. Leevendusmeetmete rakendamise vajadus selgitatakse rohevõrgustiku eksperthinnanguga.”
3.6	Jooniste Maakasutus ning Väärtuslikud alad ja piirangud kohaselt kattuvad maardlad väärtuslike põllumajandusmaadega. Seletuskirja peatükis 3.25.3 Väärtuslikud põllumajandusmaad on väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimuste all kirjeldatud (tsiteerin): „Väärtuslikud põllumajandusmaad tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses või säilitada nende potentsiaal põllumajandusmaana. Põllumajandusmaana mõistetakse siinkohal nii haritavat maad kui ka looduslikku rohumaad (püsirohumaid, karjamaid jm)“. Palume sarnaselt väärtuslikule maastikule ja rohevõrgustikule lisada seletuskirja peatükki 3.18 Maardlad ka väärtusliku põllumajandusmaa osas, et antud aladel on kaevandamine võimalik, kui vajadusel rakendatakse asjakohaseid leevendavaid meetmeid.	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga on juba sisuliselt arvestatud seletuskirjas ptk 3.25.3. Seletuskirja täpsustakse.
3.7	Joonise Väärtuslikud alad ja piirangud kohaselt kattuvad maardlad väärtuslike maastikega. Seletuskirja peatükis 3.25.4 Väärtuslikud maastikud on väärtuslike maastike kaitse- ja kasutustingimuste all märgitud (tsiteerin): „Kaevandustegevusel/ kaevandamistegevusel tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine möödapääsmatu ja majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele. Vallavalitsusel on õigus otsustada keskkonnamõju strateegilise hindamise ja täiendavate uuringute koostamise vajaduse üle, mille tulemustega arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks“. Selgitame, et keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (lühend KeHJS) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 21 viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 61 lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet, seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses. KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2, § 61 lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 3 punkti 4 kohaselt peab loa andja andma eelhinnangu selle kohta, kas KeHJS § 6 lõike 1 punktides 1-34 nimetatud tegevuse või käitise muutmisel on oluline keskkonnamõju ning kaaluma KMH algatamise vajalikkust. KeHJS § 11 lõike 23 järgi otsustatakse KMH vajalikkus, lähtudes eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast. Eeltoodud selgitusest tulenevalt palume seletuskirjas täpsustada, et keskkonnamõju strateegilise hindamise vajaduse osas saab kohalik omavalitsus teha ettepaneku, kuid otsuse selle algatamise osas teeb Keskkonnaamet. Oluline on eristada, kas algatatakse KMH ja koostatakse täiendavad uuringud või tuvastatakse eelhinnangu kaudu, kas võimalik mõju esineb või ei, seejuures tuleb arvestada, et kõigil juhtudel KMH-d üldse ei algatatagi. KMH ja täiendavate uuringute igakordne nõudmine halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimist ning maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda ning on vastuolus MaaPS § 14 lõikega 2, kuna maavara kaevandamise loa taotlemine ning menetlemine ei nõua ühegi õigusakti kohaselt täiendavaid uuringuid, kui loa andja pole otsustanud selle vajalikkust. Kaevandamisloa andja arvestab menetlusprotsessi käigus kõikide asjaoludega. Kaevandamisluba võidakse taotleda ka väga väikesel alal ja sellistel juhtudel on täiendava uuringu või KMH nõue ebaproportsionaalne. Palume seletuskirjas täpsustada, et täiendavaid uuringuid ja KMH-d nõutakse vaid õigusakti kohasel vajadusel ning nendest lähtuvaid tingimusi maavara kaevandamise keskkonnaloale ja korrastamisprojektile seab Keskkonnaamet. Samuti palume tsiteeritud lausest eemaldada sõna „möödapääsmatu“, kuna selle sõna tähendus on laialivalguv, võib tähendada erinevatele tõlgendajatele erinevaid olukordi (sh kaevandamise keeldu) ja üldplaneeringu sisu ei ole niisuguse sõnastusega üheselt mõistetav, sh ei ole tagatud, et maavarale juurdepääs ei halvene.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
3.8	Jooniste Maakasutus ning Väärtuslikud alad ja piirangud kohaselt kattuvad maardlad rohevõrgustikuga. Seletuskirja peatükis 3.25.7.1 Rohelise võrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine on rohelise võrgustiku üldtingimuste all märgitud (tsiteerin): „Säilitada rohelise võrgustiku terviklikkus ja vältida terviklike loodusalade killustumist. Rohelise	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga arvestatakse osaliselt. Lihtsalt sidususe tagamine umbmäärases sõnastuses ei ole piisav. Lisame karjääride osas erisuse: “Tingimust, et 80% katastriüksusest peab säilima toimiva rohevõrgustikuna ei pea sõltuvalt juhtumist tingimata tagama kaevandamisloa alusel teostatava

	<p>võrgustiku aladel võib rajada uusi ehitisi hajaasustuse põhimõttel. Funktsioneeriva rohelise võrgustikuna peab säilima vähemalt 80% detailplaneeringu alast või katastriüksusest“ ning „Kaevandamine rohelise võrgustiku aladel on võimalik, kui rakendada leevendusmeetmeid ja tagada ammendatud kaevandatud alade sobiv korrastamine. Kaevanduse/karjääri sulgemisel on eelistatud selline kaevandatud ala korrastamise viis, mis tagab kaevandatud ala edasise toimimise rohelise võrgustiku osana. Uute kaevanduste/ karjääride ettenägemisel näha ette asenduskoridor, rakendada leevendusmeetmeid. Vajadusel näha ette leevendusmeetmed – etapiviisiline kaevandamine, hilisem tagasitäide või asendusosalad, et kaevandustegevusest mõjutatud rohelise võrgustiku elemendi funktsioneerimine oleks tagatud. Kohustuslik on teha ekspert hinnang rohelise võrgustiku sidususe tagamiseks“ ja „Rohelise võrgustiku tugialasid ja koridore tükeldavate uute teede ehitamine, v.a matkarajad, jalgratta- ja jalgteed ja juurdepääsuteed elamutele, on võimalik üksnes läbi detailplaneeringu koostamise“.</p> <p>Palume seletuskirjas täpsustada, et säilima peab rohelise võrgustiku sidusus, mitte 80% ükskõik millisest rohevõrgustikuga kattuvast katastriüksusest. Lisaks palume täpsustada, et leevendavaid meetmeid ja asenduskoridore nähakse ette vastavalt vajadusele, mitte igakordselt. Ekspert hinnangu kohustuse osas palume lähtuda eelmises punktis toodud täiendavate uuringute selgitusest. Samuti selgitame, et maavara kasutusele võtmiseks aladel, kus ei asu olemasolevaid teid, tuleks uus tee ehitada ning vastavas olukorras igakordselt detailplaneeringu koostamise kohustuse määramine on ebaproportsionaalne ning halvendab maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda, seega on planeering vastuolus MaaPS § 14. Palume seletuskirja täpsustada.</p>	<p>kaevandamise puhul. Karjääride puhul tuleb kaevandamise ajal rakendada asjakohaseid leevendusmeetmeid rohevõrgustiku sidususe säilimiseks ning peale kaevandamise lõpetamist tuleb toimiva rohelise võrgustikuna (nt metsa- või rohumaana) taastada vähemalt 80% rohevõrgustikku jäävast kaevandatud alast.”</p>
3.9	<p>Maa-amet kooskõlastab 27.05.2024 kirjaga nr 2024/8-9/627 edastatud Lääneranna valla üldplaneeringu tingimusel, et planeeringu dokumente täiendatakse ja täpsustatakse vastavalt eeltoodud märkustele. Märkustega arvestamata jätmisel halveneb maavarale juurdepääsu osas olemasolev olukord ja planeering on vastuolus MaaPS § 14.</p> <p>Maavarale juurdepääs halveneb, kui üldplaneeringuga seatakse maardlate aladele kaevandamist piiravaid tingimusi, mille järgi toimides pole võimalik maavara kaevandada, näiteks kui kaevandamisloa omaja ei saa realiseerida kaevandamisloaga antud õigusi või kui kaevandamine muutub piiravate tingimuste tõttu märkimisväärselt keerulisemaks võrreldes olemasoleva olukorraga.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p>
4.	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet 2024/8-9/627 26.06.2024	
4.1	<p>TTJA on tutvunud üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõuga ning märkused puuduvad.</p>	<p>Täname koostöö eest.</p>
5.	Transpordiamet 2024/8-9/627 30.07.2024	
5.1	<p>Vastavalt planeerimiseadusele on üldplaneeringu üheks ülesandeks sadamate ning väikesadamatest tulenevate kitsenduste määramine (§ 75, lg 1, p 1). Meresõiduohutuse seaduse alusel piiratakse ehitustegevust navigatsioonimärgi vahetus läheduses või mõjupiirkonnas (§ 48 lg 1). Ka olukorras, mil välisvalgustus halvendab navigatsioonimärgi eristamist võib Transpordiamet või sadamakapten nõuda nende eemaldamist (meresõiduohutuse seadus § 48, lg 4). Palume kaardimaterjalil kajastada navigatsioonimärgid ning seletuskirjas välja tuua vastava piirangu olemasolu.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga. Üldplaneeringu seletuskirja ja joonis täiendatakse. Seletuskirja täiendatakse järgmiselt: Kui navigatsioonimärgi ümbruses ehitamise kavandamisel on oht, et ehitamine võib avaldada mõju navigatsioonimärgi sihipärasele toimimisele, peab omavalitsus kooskõlastama sellekohase projekteerimistingimuse eelnõu, ehitusteatise, ehitusloa või planeeringulahenduse Transpordiametiga.</p>
5.2	<p>Üldplaneeringu eelnõus on ära toodud 26 sadamat (ptk 3.22.11). Neist on sadamaregistris registreeritud 14 sadamat. Vastavalt sadamaseadusele peavad sadamad olema kantud sadamaregistrisse (§ 37 lg 2). Palume täpsustada nimetatud punktis toodud sadamate loetelu.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p>
5.3	<p>Üldplaneeringuga (lk 80, skeem 6) tehakse ettepanek riigitee nr 16193 Lihula-Kloostri-Kirbla tee km 0,00-0,47 teekaitsevööndi vähendamiseks 10 meetrini. Selgitame, et riigitee kaitstriüksus (tunnus 41201:003:0001) asub Lihula linna haldusterritooriumil ehk sellele juba kehtib 10 meetrine teekaitsevöönd, mis nähtub ka Maa-ameti kitsendute kaardil. Lisaks on seletuskirjas riigitee nr märgitud ebakorrektselt, õige on nr 16193.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p>
5.4	<p>Nõustume Koonga külas riigiteede nr 19201 Pärnu-Jaagupi - Kalli tee km 23,57-23,92 ja nr 16176 Vanamõisa-Koonga-Ahaste tee km 17,12-17,34 tee kaitsevööndi vähendamisega 10 meetrini.</p>	<p>Täname koostöö eest</p>
5.5	<p>Loobume riigiteedele tehnoloogilise vööndi (20 m) määramisest (lk 82).</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p>
5.6	<p>KSH eelnõus korrigeerida seletuskirjas lk 22 ptk 9.1.1.3 riigitee Pärnu-Lihula tee numbrit. Tegemist on riigiteega nr 60.</p>	<p>Täname tähelepanu juhtimise eest. KSH aruannet parandatakse vastavalt.</p>
6.	Riigimetsa Majandamise Keskus 2024/8-9/627 29.07.2024 ja 2024/8-9/627 30.07.2024	
6.1	<p>Palume eemaldada maakasutuse kaardiandmetest RMK halduses olevalt riigimaa kinnistult katastritunnustega 41102:001:0181 segahoonestusega maa-ala juhtotstarve. Tegu on Matsalu rahvusparki Matsalu piiranguvööndisse jääva alaga, kus peame oluliseks olemasoleva maakasutusstruktuuri säilitamist.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p>
	<p>Palume eemaldada maakasutuse kaardiandmetest RMK halduses olevatelt riigimaa kinnistutelt katastritunnustega 19501:001:0348, 19501:001:0413, 19501:001:0439, 19501:002:0615, 19501:002:0630, 19502:001:0068, 19502:001:0294, 33401:001:0106, 33401:001:0223, 33401:001:0261, 33401:001:0324, 33401:001:0363, 33401:001:0389, 33401:001:0491, 33402:001:0212, 33403:001:0321, 33404:002:0196, 41101:001:0067, 41101:001:0084, 41101:001:0356, 41101:001:0418, 41101:001:1582, 41101:003:0074, 41101:003:0126, 41103:001:0071,</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame vajadusel üldplaneeringu eelnõud. Ettepanekus toodud katastriüksused vaadatakse üksikhaaval üle ja kaalutakse. Selgitame, et väärtuslike põllumajandusmaade määratlemisel on aluseks võetud Maaeluministeeriumi juhtimisel Põllumajandusuuringute Keskuse poolt koostatud väärtusliku põllumajandusmaa kaardikiht. Väärtuslikud</p>

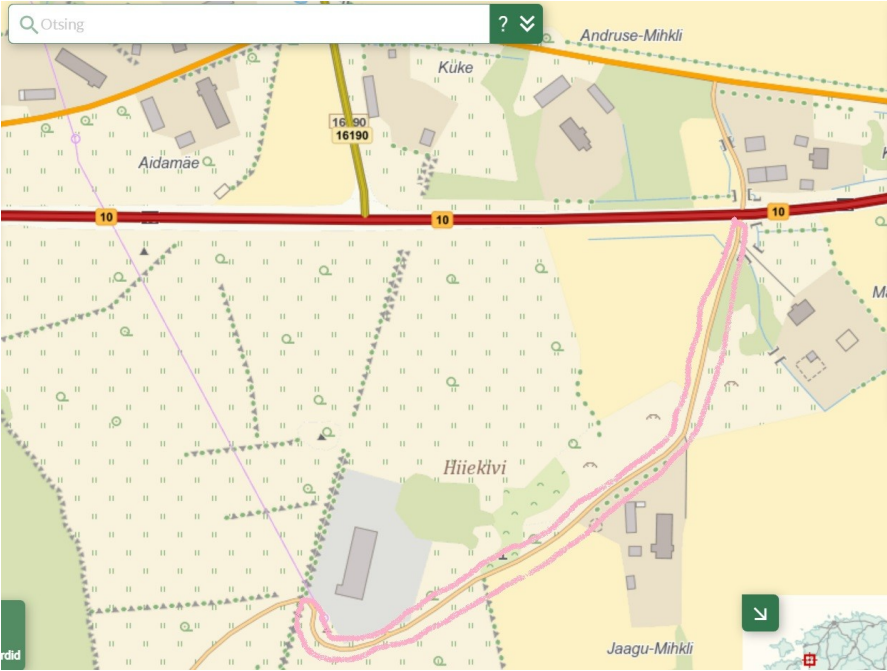
	41103:002:0096, 43001:001:0212, 43001:001:0222, 43001:001:0235, 43001:001:0298, 43001:001:0314, 43001:001:0330, 43001:001:0348, 43001:001:0359, 43001:001:0966, 43001:001:1373, 43001:001:1545, 86301:001:0337, 86301:001:0344, 86301:001:0459, 86301:004:0458, 86301:005:0243, 86302:001:0111, 86302:002:0381 ja 86302:002:0387 asuvad väärtusliku põllumaa ruumiobjektid. Antud aladel on tegu tänaseks looduslikult metsastunud aladega, kaitsealadel asuvate pärandkooslustega, mille põllumajanduslikku kasutust piirab kaitse-eeskiri või on tegu aladega, milliste pindalaline suurus ei võimalda nende iseseisvat kasutust põllumajanduslikul eesmärgil;	põllumajandusmaad on kajastatud Pärnu maakonna planeeringu ja Lääne maakonnaplaneeringu 2030+ alusel ning ajakohastatud lähtudes planeeritud ja olemasolevast maakasutusest.
6.2	Palun eemaldada perspektiivsete avalike teede kaardikihist Suitsu ja Penijõe matkarajaga kattuvad lõigud. Leiame, et RMK halduses olevat ja avalikult kasutatavat matkarada ei saa samastada kohaliku omavalitsuse haldusse kavandatava avalikult kasutatava teega, kus on lubatud ka mootorsõidukite liiklemine ja millele vastavad seisundi osas oluliselt kõrgemad nõudmised kui matkarajale. Kinnitame, et RMK tagab antud lõikude hoolduse ja avaliku juurdepääsu jalgsi ja kergliiklusvahenditega. Samuti teeme ettepaneku antud rajalõigud kirjeldada kaardikihis olemasolevad ja perspektiivsed rajad.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
6.3	Palun eemaldada väärt rohealade kaardikihilt Kurese maastikukaitseala 1 kinnistul asuv objekt. Antud ala on täielikult Kurese maastikukaitseala Salumäe sihtkaitsevööndis ja seal võimalikke tegevusi reguleerib kaitseala kaitse-eeskiri. Leiame, et väärt rohealaga seatavad piirangud antud kohas ei täienda juba kaitseala moodustamisega seotud piiranguid.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
6.4	Palun kasutada üldplaneeringu kaardimaterjalides RMK külastustaristu kohta täpsemaid algandmeid (https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/link/2tZUOXXB). Lääneranna valla territooriumile jäävad järgmised RMK halduses olevad matkarajad: Penijõe matkarada, Salevere matkarada, Suitsu matkarada, Tuhu matkarada, Kolga õpperada ja Penijõe-Aegviidu-Kauksi matkatee Penijõelt Rumbani.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
6.5	Palun eemaldada perspektiivsete avalike teede kaardikihist Salevere matkarajaga kattuv lõik. Leiame, et RMK halduses olevat ja avalikult kasutatavat matkarada ei saa samastada kohaliku omavalitsuse haldusse kavandatava avalikult kasutatava teega, kus on lubatud ka mootorsõidukite liiklemine ja millele vastavad seisundi osas oluliselt kõrgemad nõudmised kui matkarajale. Kinnitame, et RMK tagab antud lõigu hoolduse ja avaliku juurdepääsu jalgsi ja kergliiklusvahenditega.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
6.6	Palun eemaldada üldplaneeringu seletuskirja punkt 3.22.11 sadamate loetelust ning kaardimaterjalidest Penijõe väikesadam ja Kloostri väikesadam juhul kui asukohana on mõeldud Kloostri linnutorni kinnistut (Kloostri sadam kaardimaterjalides puudub). RMK maaomaniku esindajana ei pea nende randumiskohtade arendamist väikesadamana perspektiivikaks.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Selgitame, et Kloostri sadama all ei ole mõeldud eelnõus Kloostri linnutorni (41102:001:0120) kinnisasja
7.	Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 2024/8-9/627 29.07.2024	
7.1.	1. Palume seletuskirjas läbivalt kasutada õigusaktidest tulenevaid mõisteid. - Seletuskirjas antakse tingimusi nii krundile, katastriüksusele, kinnistule kui ka maaüksusele. Mõistete peatükis on toodud, et krunt on käesoleva üldplaneeringu mõistes maa-ala, millele on antud ehitusõigus. Selgitame, et vastavalt PlanS § 6 punktile 8 on krunt detailplaneeringuga määratud maa-ala, millele on antud ehitusõigus. Planeeringuala kruntideks jaotamine on detailplaneeringu üks kohustuslikest ülesannetest. Krundile määratakse ehitusõigus detailplaneeringuga lähtuvalt PlanS § 126 lõikest 4. Seega ei ole korrektne anda ehitusõigust krundile üldplaneeringuga. Maakatastriseaduse alusel moodustatakse katastriüksused ning kinnistu on defineeritud kinnistusraamatuseaduses. Segadust tekitavad seletuskirjas toodud laused, nt ...Juhul kui maaüksusel või krundil juurdepääs avalikule teele puudub/.../ Kui puudub kinnistu või krunt, siis võetakse kaugus krundipiiri ettepaneku järgi/.../Selleks, et leida üldplaneeringust kiirelt oluline info seoses konkreetse asukoha või krundiga.. Palume seletuskiri lähtuvalt märkusest üle vaadata ning teha vajalikud täpsustused. Vajadusel lisada seletuskirja täpsustus, et tingimused, mis on määratud krundile, kehtivad hajaasustuses ka katastriüksusele vmt. Seletuskirja peatükis on toodud mõiste - ehitise ehitisealune pindala. Selgitatud on, et varem on kasutatud mõistet hoone ehitusalune pindala, see on ehitise maapealse ja maa-aluse osa aluse pinna projektsioon horisontaaltasapinnal. Ehitisealune pind jaguneb hoonealuseks pinnaks ja rajatisealuseks pinnaks. Seega kasutatakse segamini mõisteid hoone ehitisealune pindala ja ehitisealune pind. Selgitame, et mõiste ehitisealune pind on määratletud ehitusseadustiku alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri määruses nr 57 „Ehitise tehniliste andmete loetelu ja arvestamise alused“. Määruse § 19 lõike 1 kohaselt on ehitisealune pind hoonealune pind või rajatisealune pind.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Üldplaneeringu seletuskirjas vaadatakse läbivalt terminoloogia üle ja seletuskirja täpsustatakse lähtudes korrektsetest mõistetest.
7.2	2. Seletuskirja peatükis 3.12.2.1. „Tuulikud kõrgusega vähemalt 30 m“ on toodud, et uute tuulikute ja tuulikuparkide ehitamine tiheasustusaladel, kompaktse iseloomuga külakeskustes ja väärtuslikel maastikel ei ole lubatud. Selgusetuks jääb, kas Matsalu rahvuspargis ja väärtuslikes külasüdametes on tuulikute ja tuuleparkide ehitamine lubatud. Palume tingimus üle vaadata ning vajadusel täpsustada. Täiendavalt märgime, et antud osas on numeratsioon paigast ära, tegemist peaks olema peatükiga 3.13.2.1.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Selgitame, et Matsalu rahvuspargis ja väärtuslikes külasüdametes tuulikute ehitamine kõrgusega vähemalt 30 ei ole lubatud. Numeratsioon korrigeeritakse.
7.3	3. Seletuskirja peatükis 3.13 „Taastuvenergeetika“ on toodud, et tuule-, päikese vms energiatootmise ehitiste lähestikku kavandamisel tuleb arvestada nende võimalikku vastastikku mõju ja vastastikuste riskidega teineteisele. Arvestades, et lähestikku asuvad erinevat liiki energiatootmised võimaldavad maa-alasid ja trasse optimaalsemalt kasutada, siis palume antud lõiku täiendada ja välja tuua, et arvestada tuleb nii kaasnevaid positiivseid kui negatiivseid koosmõjusid.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Seletuskirja ptk 3.13 lisatakse täiendus: Arvestades, et lähestikku asuvad erinevat liiki energiatootmist võimaldavat maa-ala ja taristu trassikoridoride alust maad optimaalsemalt kasutada, siis arvestada erinevate energia tootmisviisidega kaasnevaid nii positiivseid kui negatiivseid koosmõjusid.”
7.4	4. Seletuskirja peatükis 3.15 „Lääneranna valla rohealad“ on selgitatud, et rohealade definitsioonil ei ole lähtutud PlanS § 6 punktis 16 toodud mõistest vaid käesolevas üldplaneeringus on oma käsitus - hõlmatud on ka hajaasustuses paikenvad loodusliku või inimtekkelise päritoluga taimkattega alad. Arvestades, et lähtutud ei ole seaduses toodud mõistest, palume planeeringus kasutatava rohealade mõiste selgelt defineerida	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu seletuskirja ja jooniseid. Roheala mõistet ja kasutust seletuskirjas täpsustatakse. Kaalume täiendava koondmõiste “rohe-, puhke- ja virgestusalad”, mis hõlmaks puhkealasid, tiheasustuse haljasalasid, kaitsehaljastust jms, kasutamist

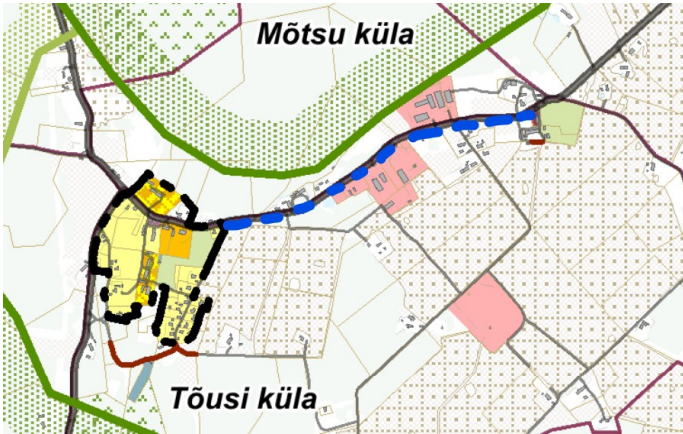
	ja lisad mõistete peatükki. Lisaks, joonistel ei ole võimalik tuvastada, kus asuvad rohealad kuna erinevaid toone rohelist ja rohelse täidiseid on palju. Nt riigimetsa ja ehitusvõimalusega puhkealade tähised on väga sarnased. Palume joonistel leppemärgid üle vaadata ja leida paremad lahendused puhkealade tähistamiseks.	
7.5	<p>5. Seletuskirja peatüki 3.19 „Piirangud ehitustegevusele ja maakasutusele“ tabelis 2 on toodud kaitsekujad. Tuuleparkidele hajaasustuses on määratud tuuliku ja elamu minimaalseks kauguseks 700 m. Seletuskirjast ei selgu, mis kaalutlustel on see vahemaa määratud. Märkusena on toodud, et tuginedes tuulepargi keskkonnamõju hindamisele või muudele teostatud uuringutele (viidatakse eelkõige võimalikule müra probleemile) võib vallavalitsus lähtuda ka siintoodust suuremast või väiksemast kujast. KSH aruande eelnõus on toodud, et kuna olemasolevad tuulepargid on hinnatud häiringuid tekitavateks müraallikateks, tuleks vältida uute müratundlike hoonete ja alade rajamist tuuleparkide vahetusse mõjupiirkonda. Selle suunamiseks on üldplaneeringus määratud olemasolevate tuuleparkide ümber kujud. Olemasolevate tuuleparkide mürauuringute põhjal saab hinnata, et aasta keskmine müratase jääb elamualade müra sihtväärtuse piiresse orienteeruvale 400 m kaugusel tuuleparkidest. Halbade olude korral võib aga mürahäiring esineda ka kaugemal, orienteeruvalt 700 m kaugusel. Planeeringumaterjalidest ei selgu üheselt, kas 700 m laiune puhver elamu ja tuulepargi vahel on määratud olemasolevatele tuulikutele või kehtib see ka uutele kavandavatele tuuleparkidele.</p> <p>Märgime, et Regionaal- ja Põllumajandusministeerium toetab igati tuuleparkide kavandamist, kuid samas tuleb arvestada PlanS-is sätestatud elukeskkonna parendamise põhimõtet. Selle kohaselt tuleb planeeringuga luua eeldused kasutajasõbraliku ning turvalise elukeskkonna ja kogukondlikke väärtusi kandva ruumilise struktuuri olemasoluks ja säilitamiseks ning esteetilise miljöö arenguks, säilitades olemasolevaid väärtusi. Seega tuleb planeeringu koostamisel arvestada ka olemasolevat keskkonda ja vältida senise elukeskkonna halvendamist. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 1 lõike 1 kohaselt on seaduse üks eesmärkidest keskkonnahäiringute vähendamine võimalikult suures ulatuses, et kaitsta keskkonda, inimese tervist, heaolu ja vara ning kultuuripärandit. Samas seaduse § 3 lõike 1 kohaselt on keskkonnahäiring inimtegevusega kaasnev vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale, sealhulgas keskkonna kaudu toimiv mõju inimese tervisele, heaolule või varale või kultuuripärandile. Keskkonnahäiring on ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi või mis on arvulise normiga reguleerimata. Samas seaduse § 10 kohaselt tuleb olulist keskkonnahäiringut taluda, kui tegevus on vajalik ülekaaluka huvi tõttu kui puudub mõistlik alternatiiv.</p> <p>Pärnu ja Lääne maakonna tuuleenergeetika teemaplaneeringute koostamisel (teemaplaneeringute lahendused on kantud 2018. aastal kehtestatud maakonnaplaneeringutesse) jõuti järelduseni ning kokkuleppeni erinevaid mõjusid hinnates, et tuuliku ning elamu vaheliseks kauguseks on sobiv vahemaa võimalike negatiivsete mõjude ja häiringute ärahoidmiseks 1000 m. Sellest tulenevalt palume veelkord kaaluda hajaasustuses elamute ning tuulikute vaheliseks kauguseks 1000 m puhvri määramise vajadust. Seda enam, et märkusena on toodud, et mõjuvatel põhjustel on võimalik vahemaad suurendada või vähendada.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Selgitame, et seletuskirja ptk 3.19 Tabel 2 toodud kaitsekujad on olemasolevate tuuleparkide kaitsekujad. Täiendame tabelit uute tuulikuparkide kaitsekujaga.</p>
7.6	<p>6. Seletuskirja peatükis 3.20 on käsitletud üleujutusala maakasutus- ja ehitustingimusi. Peatükist ei selgu, kas üldplaneering soosib antud alale ehitamist või pigem tuleks sellest hoiduda, va varem väljakujunenud piirkondades, kus tuleb arvesse võtta vastavaid ettevaatusmeetmeid. Palume peatükki täpsustada.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Selgitame, et üleujutusalale ehitamist ei soosita. Üldplaneeringu seletuskirja lisatakse järgmine täiendus: Üleujutusaladele ehitamine ei ole üldplaneeringuga soositav. Juba välja kujunenud, elupiirkondades, kus on olemasolev infrastruktuur ja elutegevus peab arendustegevus toimuma rangelt kooskõlas üleujutusriske vähendavate tingimustega, et tagada turvaline ja kestlik elukeskkond.</p>
7.7	<p>7. Seletuskirja peatükis 3.21 „Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamine“ tabeli 3 teises osas on toodud Lääneranna valla üldplaneeringuga määratavad ranna või kalda ehituskeeluvööndi vähendamised. Vähendamise vajaduse kirjelduses on toodud planeeringud, mis on kehtestatud enam kui 10 a tagasi ja kus ehitustegevust ei ole veel alustatud. Selgusetuks jääb, kas ja kuidas on kaalutud vajadust antud planeeringute kehtima jäämise osas või kehtetuks tunnistamist. Palume peatükki täiendada vastavate selgitustega.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Selgitame, et Lääneranna valla üldplaneeringus on ehituskeeluvööndi vähendamine ette nähtud varem kehtestatud detailplaneeringute puhul, kuna nende planeeringute kehtestamisega ja ehitusõiguse andmisega on maaomanikel tekkinud õigustatud ootus. Neis piirkondades on detailplaneeringute elluviimisega juba alustatud – krundid on mõõdistatud ja ehitustegevus käimas. Need detailplaneeringu lahendused lähtuvad kehtestamise ajal olnud ranna ehituskeeluvööndi reeglitest. Uute ehitusõiguste andmisel lähtutakse aga kehtivast õigusruumist ja selle tänastest rakendamise põhimõtetest.</p>
7.8	<p>8. Seletuskirja peatükis 3.22.1 „Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja kohalike teede üldise asukoha määramine“ on selgitatud, et Suure väina püsiühendus on kajastatud Lääne maakonnaplaneeringus 2030+. Üldplaneering arvestab maakonnaplaneeringus toodud põhimõttega reserveerida tulevikuks perspektiivsed maa-alad püsiühenduse kavandamiseks. Teemat on täpsemalt käsitletud ning suunised maakasutuse ja ehitusõiguse reguleerimiseks on seatud seletuskirja peatükis 3.22.12 „Suure väina püsiühendus“.</p> <p>Juhime Teie tähelepanu, et Vabariigi Valitsuse 11.05.2023 korraldusega nr 129 „Suure väina püsiühenduse ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“ lõpetati Suure väina püsiühenduse ja selle toimimiseks vajaliku taristu riigi eriplaneering ning KSH tulenevalt PlanS § 29 lõike 1 punktist 3. Riigi eriplaneeringu ja KSH koostamise eesmärk oli kavandada püsiühendus (sild või tunnel) üle Suure väina mandrilt Muhu saarele.</p> <p>Muhu Vallavolikogu algatas 15.11.2023 otsusega nr 123 Muhu valla üldplaneeringu Suure väina püsiühenduse trassikoridoride teemaplaneeringu. Teemaplaneeringu algatamise eesmärk on Muhu valla üldplaneeringus käsitletud transpordivõrgustiku muutmine püsiühenduse tarbeks reserveeritud trassikoridoride osas ning ettepaneku tegemine Saare maakonnaplaneeringu muutmiseks antud küsimuses. Kavas on loobuda konkreetsete trassikoridoride reserveerimisest.</p> <p>Tulenevalt eeltoodust ei ole mõistlik, et Lääneranna vallas jääks maakonnaplaneeringuga püsiühenduse tarbeks reserveeritud trassikoridor kehtima. Teeme ettepaneku üldplaneeringuga maakonnaplaneeringu muudatusettepaneku tegemist trassikoridori osas.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Üldplaneeringu jooniseid ja seletuskirja täiendatakse ning lisatakse Lisatakse Lääne maakonnaplaneeringu 2030+ muudatusettepanek Suure väina püsiühenduse trassikoridoride eemaldamiseks Virtsu alevikus</p>

7.9	9. Seletuskirja peatükis 3.22.9 „Juurdepääsud kallasrajale“ on selgitatud, et üldplaneeringu joonistel on toodud avaliku juurdepääsu ettepanekud kallasrajale. Juurdepääs kallasrajale tuleb tagada avalikult kasutatava tee või puhkeala kaudu. Kuna toodud sõnastus on üldsõnaline, Lääneranna valla rannik väga pikk, siis palume veenduda, et üldplaneeringuga on juurdepääsud kallasrajale mõistlike vahemaade tagant määratud. Lisaks PlanS § 75 lõike 1 punktile 11 tuleneb üldplaneeringuga kallasrajale avaliku juurdepääsu tagamise kohustus keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 38 lõikest 7. Joonisel 1 on avaliku juurdepääsu ettepanek kallasrajale märgitud vaid valla põhjaosas, Kasari jõe ja Matsalu lahe piirkonnas. Rooglaiu külast lõuna poole aga ühtegi juurdepääsu kallasrajale märgitud ei ole. Palume teema üldplaneeringus üle vaadata ning juurdepääsud kallasrajale määrata.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Üldplaneeringusse lisatakse täiendavalt kallasrajale juurdepääs kohti esmajärjekorras, riigimaale, munitsipaalmaale, avalike teede ja pespektiivsete avalike teede otstesse rannas, kohtades kus valla kasuks on kallasrajale pääsemiseks seatud kinnistusraamatus isiklik kasutusõigus.
7.10	10. Seletuskirja peatükis 3.23.3 sademevee osas välja toodud järgmine punkt: Eelistada sademevee ärajuhtimiseks säästlikke lahendusi ja võimalusel vältida sademevee torustike rajamist. Kuna sõna „säästlik“ on võimalik mõista mitmeti, siis soovitame selle asemel kasutada väljendit „looduslähedasi sademeveesüsteeme“.	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga arvestatakse ja seletuskirjas kasutatakse läbivalt mõistet “looduslähedased sademeveelahendused”
7.11	11. Seletuskirja peatükis 3.25.7.1 „Rohelise võrgustiku toimimist tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine“ on toodud omavahel vastuolus olevad tingimused. Näiteks esimese punkti kohaselt tohib rohelise võrgustiku alale uusi ehitisi rajada hajaasustuse põhimõtte kohaselt aga järgnevate punktide kohaselt tuleb lähtuda konkreetsest rohelise võrgustiku elemendist, ehitamine on lubatud üksnes rohelise võrgustiku sidususe säilimisel eksperthinnangu alusel, tuleb maksimaalselt säilitada olemasolevaid rohealasid jne. Teeme ettepaneku tingimusi täpsustada, et oleks võimalik üheselt aru saada, millisel juhul on võimalik rohevõrgustikku ehitamine, st millised eeldused peavad selleks olema täidetud.	Täname ettepaneku eest. Rohelise võrgustiku tingimused vaadatakse seletuskirjas üle ja lisatakse täpsustused asjakohases ulatuses.
7.12	12. Seletuskirja peatükis 5.1 „Väärtuslike maastike piiride muutmise ettepanek“ soovitakse üldplaneeringuga loobuda Lääne maakonnaplaneeringuga 2030+ määratud Lihula väärtuslikust maastikust ning seetõttu teha ettepanek maakonnaplaneeringu muutmiseks. Peatükis on selgitatud, et Lihula väärtuslik maastik üldjoontes kattub Lihula muinsuskaitseala ja selle kaitsevööndiga. 18.04.2024 istungil kinnitas Vabariigi Valitsus Lihula muinsuskaitseala kaitsekorra ning kaitsekorra tingimused on oluliselt täpsemad ja rangemad võrreldes väärtusliku maastiku kaitse- ja kasutustingimustega. Lihula muinsuskaitseala välja arvamine väärtuslike maastike hulgast aitab vältida erinevate tingimuste tõlgendamise konflikte. KSH aruande eelnõus peatükis 9.8.2 „Planeeringulahendusega eeldatavad mõjud“ on leitud, et läbi muinsuskaitseala ja selle kaitsekorra on tagatud Lihula linna kõige kõrgema miljöö- ja kultuuriväärtusega piirkondade kaitse ning paralleelne väärtusliku maastiku käsitus üldplaneeringus ei ole otstarbekas ega vajalik. Peame vajalikuks selgitada maakonnaplaneeringus väärtuslike maastike määramise põhimõtteid. Väärtuslikud maastikud on kõigis maakonnaplaneeringutes määratud ühtse metoodika alusel (Väärtuslike maastike määramine. Metoodika ja kogemused Viljandi maakonnas. Keskkonnaministeerium 2001). Määramise aluseks on viit tüüpi väärtused: kultuurilis-ajalooline, looduslik, esteetiline, identiteedi- ja puhkeväärtus (rekreatiivne ja turismipotentsiaal) st, et väärtuslik maastik moodustub erinevatest väärtuste komponentidest vaadeldud alal. Maastike määramise üks eesmärkidest on kultuuripärandi hoidmine traditsioonilise asustus- ja maakasutusmustrist ning muude ajaloo “jälgede” näol. Väärtuslike maastike säilitamine ja nende olemasolu teadvustamine aitab ka tugevdada kohalikku identiteeditunnet ning edendada turismi. Lihula väärtuslik maastik on maakonnaplaneeringus hinnatud I klassi ehk kõige väärtuslikumaks maakondliku (võimaliku riikliku) tähtsusega alaks, kus on esindatud nii kultuurilis-ajaloolised, looduslikud, identiteedi-, puhke-, turismi- kui ka esteetilised väärtused. See tähendab, et alal on ümbritsevast suurem väärtus, väärtused on selgelt kontsentreerunud ja paremini säilinud ja/või eksponeeritud. Pelgalt erinevate tingimuste tõlgendamise konfliktide võimalik vältimine ei ole põhjus maakonna üheks kõige väärtuslikumaks maastikuks hinnatud maastiku nimekirjast välja arvamiseks, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium sellega ei nõustu. Pärnu maakonnas on ka Pärnu muinsuskaitseala, mis suures osas jääb maakonnaplaneeringuga määratud Pärnu ranna ja vanalinna väärtuslikule maastikule. Lääne maakonnas on Haapsalu muinsuskaitseala Haapsalu väärtuslikul maastikul. Kui üle riigi on erinevad muinsuskaitsealad väärtuslike maastike hulka määratud, siis ei saa üksikute kohalike omavalitsuste soovi kohaselt neid mitte lugeda enam maakonna väärtuslikeks maastikeks. Pigem palume seletuskirja väärtuslike maastike peatükki täiendada ning täpsustada Lihula väärtuslikule maastikule üldplaneeringuga seatavaid tingimusi, et võimalikke konflikte ära hoida.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ja üldplaneeringusse lisatakse Lihula väärtuslik maastik Lääne maakonnaplaneeringu 2030+ märgitud põhimõttelises ulatuses. Seletuskirja väärtuslike maastike peatükki täiendatakse ning täpsustatakse Lihula väärtuslikule maastikule üldplaneeringuga seatavaid tingimusi.
7.13	13. Seletuskirja peatükis 5.3 „Elektrituulikute arendusalade ja arenduspiirkondade väljaarvamise ettepanek“ tehakse ettepanekud Lääne maakonnaplaneeringu 2030+ muutmiseks tuulikute arendusalade ja -piirkondade L7 ja L8 osas ning Pärnu maakonna planeeringu muutmiseks tuulikute arendusalade ja -piirkondade P1 ja P2 osas, kuna tuuleparkide arendamine ei ole võimalik. Selgitame, et PlanS § 75 lõike 3 kohaselt võib teha üldplaneeringuga ettepaneku maakonnaplaneeringu muutmiseks. Igasuguse haldusakti muutmine aga eeldab põhjendamist. Seega palume seletuskirja peatükki täiendada ning lisada lühike selgitus, miks tuuleparke nimetatud arendusaladele ja -piirkondadele arendada pole võimalik.	Täname ettepaneku eest. Üldplaneeringu seletuskirja ptk 5.3 „Elektrituulikute arendusalade ja arenduspiirkondade väljaarvamise ettepanek“ täiendatakse selgitustega, miks tuuleparke Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringutes näidatud alade piires ja antud tingimustel ei ole võimalik arendada.
7.14	14. KSH aruande peatükis 5.5 „Tuuleparkide eriplaneering“ on kirjeldatud ettepanekuid, mida tuuleparkide eriplaneeringu KSH on teinud üldplaneeringu koostamiseks – kõrghaljastuse säilitamine võimalike häiringute ärahoidmiseks. Järeldusena on toodud, et vastavate tingimuste seadmisest on üldplaneeringus loobutud, kuna need tingimused seaks uute tuuleparkide mõju leevendamise kolmandate osapoolte kohustuseks. Ettepanekuid saab käsitleda soovituslikuna. Üldplaneeringu seletuskirjas aga antud soovitusi toodud ei ole. Juhime tähelepanu, et Lääneranna Vallavalitsus koostab samaaegselt nii üldplaneeringut kui ka tuuleparkide eriplaneeringut. Vallavalitsus peab arvestama planeeringute koosmõjuga. PlanS-is on sätestatud huvide tasakaalustamise ja lõimimise põhimõte ning otstarbeka, mõistliku ja säästliku maakasutuse põhimõte, samuti elukeskkonna parendamise põhimõte. Kui vallavolikogu on eriplaneeringu asukoha eelvalikud kinnitanud alade kaupa ning tuuleparkide mõjud jäävad siiski ka väljaspoole tuuleparkide alasid, siis on mõistlik kaaluda just üldplaneeringus	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt. Lääneranna valla tuulikute eriplaneeringu KSH aurande asjakohased soovitusel lisatakse üldplaneeringu seletuskirja.

8.3.	<p>Kaitsevöönd ja paigaldiste ohutus.</p> <p>Planeeringualale jääb Eleringi poolt hallatavaid kaitsevööndiga elektripaigaldisi, mille puhul tuleb arvestada kaitsevööndi alal kehtivate piirangutega. Kaitsevööndi ulatus ja kaitsevööndis tegutsemise kord on sätestatud ehitusseadustiku §70 lõike 8 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri määrusega 25.06.2015 nr 73. Kõik ristumised Eleringi taristuga ja kaitsevööndis planeeritavad tegevused tuleb kooskõlastada Eleringiga. Detailsema info või eelprojekti tarbeks tehniliste tingimuste taotlemiseks palume pöörduda Eleringi poole.</p> <p>Juhime teie tähelepanu asjaolule, et lisaks ehitise kaitsevööndist tulenevatele piirangutele peab uute ehitiste kavandamisel arvestama olemasolevate ehitiste ohutuse tagamiseks vajalike meetmetega.</p> <p>Ehitisi, hooneid ja rajatisi ei või ehitada õhuliini sihialasse. Sihiala laius:</p> <ul style="list-style-type: none">•110 kV liini teljest – 16 m•330 kV liini teljest – 22 m <p>Elektrituulikute (k.a väiketuulikute) osas tuleb lisaks arvestada nõutavat tuuliku vahekaugust 110 ja 330 kV liinidest hetkel kehtiva standardi EVS-EN 50341-2-20:2018 ELEKTRIÕHULIINID VAHELDUVPINGEGA ÜLE 1 kV Osa 2-20: Eesti siseriiklikud erinõuded (SEN) alusel. Nimetatud standardi järgi on vähim horisontaalne kaugus elektrituuliku torni telje ja õhuliini lähima juhtme vahel (tuule puudumisel) tuuliku masti kahekordne kõrgus.</p> <p>Tuulepargi ühendusliini kaitsevöönd võib kattuda Eleringi õhuliini kaitsevööndiga. Õhuliini planeerimisel on nõutav telje kaugus Eleringi õhuliini teljest:</p> <ul style="list-style-type: none">•kahe 330 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 40m•330 kV ja 110 kV õhuliin telgede vaheline kaugus - 35m•kahe 110 kV õhuliini telgede vaheline kaugus - 20m <p>Maakaabli ja 110 kV õhuliini vaheline kaugus on õhuliini teljest kaablini vähemalt 15m.</p> <p>Maakaabli ja 330 kV õhuliini vaheline kaugus on õhuliini teljest kaablini vähemalt 25m.</p>	Täname info eest. Täiendame LISA „, Kehtivad piirangud”.
9.	Saarte Liinid AS 2024/8-9/627 30.07.2024	
9.1.	Üldplaneeringu seletuskiri p 3.22.9 Juurdepääsud kallasrajale: Lisada täiendus, et sadamates kallasrada puudub (vastavalt keskkonnaseadustiku üldosa seadusele § 39 üla 1).	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.
9.2.	Joonised: Näidata Virtsu sadamast lääne poole sadama maa sihtotstarbega vöönd kuni Majaka tn 26 kinnistuni / Rohenina laiuni, vastavalt varasema infovahetuse käigus kaalutud perspektiivse uue sadamabasseini ja kaide maksimaalsele võimalikule asetusele.	Täname ettepaneku eest. Kaalume ettepanekut ning vaatame üle ja vajadusel muudame Virtsu sadama tarbeks reserveeritud maa-ala (LS). Selgitame, et olemasolevat Virtsu sadama maa-ala ja akvatooriumi ümbritsevad mere poolt küljest Natura 2000 loodus- ja linnualad ning Väinamere hoiuala. Eeltoodust tulenevalt võib olla vajalik oluliselt täiendada seoses Virtsu sadama ulatusliku laiendamise kavandamisega üldplaneeringu KSH aruannet. Keskkonnaamet on oma arvamuses osutanud, et mitmed üldplaneeringuga planeeritavad sadamad jäävad kaitstavatele aladele ja sadamaaladel asub ka kaitstavaid elupaigatüüpe, kaitstavatel aladel on arendustegevus võimalik üksnes siis, kui see on kooskõlas ala kaitse-eesmärkidega.
9.3.	Joonised: Näidata planeeringuala osana, st pinnana Virtsu sadama kai nr 6. Ilmselt paalidele rajatud konstruktsiooni tõttu on see praegu joonisel kajastatud vaid halli joonena.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu jooniseid vastavalt.
9.4.	Joonised: Lõpetada Virtsu sadamasse suunduva kergliiklustee joon sadama kinnistu piiril. Sadama alal liiklemine on piiratud ohutusest jm tulenevate reeglitega ja seepärast ei peaks siinseid liikluspindu käsitlema sarnaselt väljaspool olevate avalike teedega.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu jooniseid vastavalt.
10.	Saarte Energiaagentuur 2024/8-9/869 19.07.2024	
	<p>Eleringi gaasivõrgu arengukavas mainitakse vesiniku transporti https://elering.ee/sites/default/files/2023-03/Ees%20gaasi%C3%BClekandev%C3%B5rgu%20arengukava%202023-2032_0.pdf</p> <p>Nende analüüsi põhjal võiks vesinikutrass põhjast lõunasse kulgeda Harku-Lihula-Sindi 330 kV õhuliini koridoris. Lihulas võiks olla jagunemine kus üks haru läheb mere suunas, et anda vesiniku tootmise võimalus Saaremaast läände kavandatud suurimatele meretuuleparkidele. Seetõttu pakun sõnastuse ÜP täiendamiseks:</p> <p>Gaasitaristu</p> <p>Üldplaneeringu koostamise ajal on gaasi jaotusvõrk Eestisse rajatud piiralt, kuid üleminek taastuvenergiALE võib tingida gaasitorustike laiemat arendamist. Rohelisteks alternatiivideks maagaasile on biometaan, roheline vesinik ja selle derivaadid. Vesinikust saab toota teisi kütuseid ja energiakandjaid, nagu sünteetilist metaani, ammoniaaki, metanooli, auto- ja lennukikütuseid. Eestis nähakse vesiniku tootmise suurimat potentsiaali meretuuleparkides vee elektrolüüsi meetodil. Biometaan on gaasiline kütus, mis on saadud anaeroobse kääritamise teel. Biogaasi saab toota biomassist, põllumajandustootmise jääkidest, tööstuslike protsesside jäätmetest, prügilagaasist ja olmejäätmetest. Nii vesiniku kui biometaani transpordiks tootmispunktist tarbijani on vajalik seda võimaldava torustiku arendamine.</p> <p>Tingimused gaasipaigaldiste (1) kavandamiseks:</p> <p>1. Arvestada vesiniku transpordiks vajaliku torustiku loomise võimaldamisega.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Lääneranna Vallavalitsus arvestab osaliselt esitatud ettepanekuga ning täiendab üldplaneeringu eelnõu seletuskirja ptk-ga 3.23.6 “ Gaasitaristu”.</p> <p>Lääneranna vallas puudub gaasi jaotusvõrk.</p> <p>Üleminek taastuvenergiALE võib tingida vajaduse gaasitorustike arendamiseks Lääneranna vallas.</p> <p>Rohelisteks alternatiivideks maagaasile on biometaan, roheline vesinik ja selle derivaadid. Vesinikust saab toota teisi kütuseid ja energiakandjaid, nagu sünteetilist metaani, ammoniaaki, metanooli, auto- ja lennukikütuseid. Eestis nähakse vesiniku tootmise suurimat potentsiaali meretuuleparkides vee elektrolüüsi meetodil. Biometaan on gaasiline kütus, mis on saadud anaeroobse kääritamise teel. Biogaasi saab toota biomassist, põllumajandustootmise jääkidest, tööstuslike protsesside jäätmetest, prügilagaasist ja olmejäätmetest. Nii vesiniku kui biometaani transpordiks tootmispunktist tarbijani on vajalik seda võimaldava torustiku arendamine.</p> <p>Tingimused gaasipaigaldiste (1) kavandamiseks:</p> <p>1. Gaasitorustikud on maa-alused.</p> <p>2. Gaasipaigaldised kavandatakse üldjuhul olemasoleva tehnilise taristu (nt elektriliinid, teed) trassikoridoridesse või nende vahetusse lähedusse, et vältida täiendavaid taristu kaitsevööndeid ning</p>

	<p>2. Gaasitorustikud on maa-alused.</p> <p>3. Gaasipaigaldised kavandatakse üldjuhul olemasoleva tehnilise taristu (nt elektriliinid, teed) trassikoridoridesse või selle vahetusse lähedusse, et vältida täiendavaid piiranguid kaitsevöönditest ning looduskeskkonna mõjutamist. Gaasipaigaldise asukoha valikul tuleb arvestada looduskaitseliste ja kultuuriliste väärtustega ning hoiduda elu- ning ühiskondlike hoonete vahetust lähedusest.</p> <p>4. Juhul, kui olemasoleva taristu trassikoridorisse kavandatud gaasipaigaldis ei eelda olemasoleva kaitsevööndi laiendamist, loetakse see üldplaneeringu kohaseks st puudub vajadus täiendava planeeringu koostamiseks.</p> <p>5. Gaasipaigaldiste kavandamine väljapoole olemasoleva tehnilise taristu trassikoridore toimub vastavalt kehtivale õigusele.</p> <p><i>[1] Gaasipaigaldis on gaasitorustike-, mahutite ja nendega seotud ehitiste statsionaarselt paigaldatud talitluslik süsteem. Gaasipaigaldise osaks on ka sellele paigaldatud ohutus-, juhtimis-, mõõte- ja reguleerseadmed.</i></p>	<p>võimalikult vähe mõjutada looduskeskkonda.</p> <p>3. Gaasipaigaldise asukoha valikul tuleb arvestada looduskaitseliste ja kultuuriliste väärtustega.</p> <p>4. Gaasipaigaldise asukoha valikul vältida paigaldise kavandamist elu- ning ühiskondlike hoonete vahetusse lähedusse.</p> <p>5. Gaasipaigaldiste planeerimine ja ehitamine toimub vastavalt kehtivale seadusandlusele.</p> <p>[1] Gaasipaigaldis on gaasitorustike-, mahutite ja nendega seotud ehitiste statsionaarselt paigaldatud talitluslik süsteem. Gaasipaigaldise osaks on ka sellele paigaldatud ohutus-, juhtimis-, mõõte- ja reguleerseadmed.</p>
11.	Siret Talve 2024/8-9/873 22.07.2024	
11.1.	KSH aruanne. Lk 22 on kirjas, et turismiteenused on üheks arenevaks valdkonnaks, aga nende keskkonnamõju KMH ei kajasta. See osa tuleks aruandesse lisada.	<p>Täname ettepaneku eest. Selgitame, et Lääneranna vald on hajaasustusega vald. Väga hõredast asustusest ning suhtelisest kaugusest suurematest linnadest tingituna on vallas rendatud eelkõige loodus- ja maheturismi. Turismi keskkonnamõju valla keskkonnale ei ole eeldatavalt oluline.</p> <p>Turismiteenustele viidatakse arvamuses antud leheküljel/kontekstis kui ühele majandusharule. Nagu KSH aruandes on selgitatud üldisemalt ettevõtluse arengu kohta, siis üldplaneeringuga suunatav maa-alade juhtotstarbe ja kasutustingimuste määramine iseenesest majandust ei elavda (valda ettevõtlust ei too) ning see sõltub eelkõige edasistest poliitikatest, majanduse arengust ja piirkonna regionaalsest tugevusest. Sama kehtib ka turismiteenuste kohta.</p> <p>Ühtegi uut turismiobjekti otseselt üldplaneeringuga ei kavandata ning seetõttu ei ole võimalik usaldusväärselt ja objektiivselt prognoosida, millistel aladel või millises mahus võib külastuskoormus kasvada. KSH analüüsitakse siiski täiendavalt üldplaneeringuga määratud puhkealasid ning täiendatakse asjakohases ulatuses (s.t üldplaneeringu üldistuse ja määramatuse astmes) KSH aruannet.</p>
11.2.	Uus üldplaneering muudab kehtetuks Varbla Vallavolikogu 29.04.2004 otsusega nr 26 kehtestatud Matsiranna puhkeala osaüldplaneeringu) vt ka https://parnu.postimees.ee/2382277/matsirand-vooristab-tarbijalikku-suhtumist). Kahjuks on selles üldosaplaneeringus ettenähtu ellu viimata. Planeeringus kirjeldatud probleemid, mis selle koostamise vajaduse tingisid, on siiani alles ja pigem süvenenud. Uue üldplaneeringu KMH ei kajasta olulist keskkonnamõju mida puhkeala praegusel kujul looduskeskkonnale põhjustab, kuna osaüldplaneeringus ettenähtud meetmed on rakendamata. Nüüdseks on puhkeala rahvusvaheliselt tuntud (vt (https://trip.ee/uudised/reisivaeljaanne-conde-nast-traveller-soovitab-matsi-randa?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMATAAR2ukJNgoKd65cfLlbsW2R_H8CXKXifEKVUnhrx-Y857-w8I-7AiYYBSgD8_aem_LCA1u7xcPKqILhAXcZbmDQ), inimesed tulevad raskemate sõidukitega ning pargivad ja teevad tuld rannaluidetel ja männikus, sisse on sõidetud teed paralleelselt merega (vt lisatud fotod). Seega surve ja mõju keskkonnale on suurem kui 20 aastat tagasi üldosaplaneeringus kirjeldatud olukord. Palun KMH selles osas täiendada.	<p>Täname ettepaneku eest. Kaalume ettepanekut, sh milliseid tingimusi on võimalik Matsiranna puhkeala osaüldplaneeringust üldplaneeringusse üle võtta, arvestades üldplaneeringu üldistusastet. Selgitame, et KSH aruande eesmärk on analüüsida ja hinnata koostatava üldplaneeringu lahendust ning varasemate (sh detailplaneeringu täpsusastmes) planeeringute ellu viimata jätmise mõju hindamine väljub KSH ülesannetest. Puhkeala kasutamise ja hooldamise igapäevane korraldamine ei ole üldplaneeringu ülesanne.</p>
11.3	Matsiranna puhkeala vaatevinklist on väär KMH aruande (lk 19) väide , et “uue planeeringuta on elu- ja looduskeskkonna säilimine nõrgemalt tagatud”, kuna kehtiv osaüldplaneering seab selged nõuded Matsiranna puhkeala looduskeskkonna säilitamiseks ja uus üldplaneering seda ei tee. Palun kaaluda Matsiranna puhkeala osaüldplaneeringu jõusse jätmise võimalust või põhjendada miks see planeering pole enam asjakohane (nii nagu on kirjeldatud teiste tühistatavate planeeringute osas).	<p>Täname arvamuse eest. 2004 aastal kehtestatud Matsiranna puhkeala osaüldplaneering on oma sisult ja ülesehituselt pigem detailplaneering kui üldplaneering. Osaüldplaneeringut ei ole asutud ellu viima. Leiame, et Matsiranna puhkeala arendamiseks on otstarbekas koostada detailplaneering, vajadusel ehituskeeluvööndi vähendamiseks üldplaneeringut muutev detailplaneering.</p> <p>Selgitame, et arvamuses osutatud KSH aruande lk 19 väide tugineb sama tasandi planeeringute, s.t üldplaneeringute võrdlusel. Arvamuses osutatud, et vaatamata Matsiranna puhkeala osaüldplaneeringu juriidilisele kehtimisele ei ole see taganud planeeritud tegevuste ellu viimist ning olukord on piirkonnas pigem halvenenud.</p> <p>Kaalume milliseid tingimusi on võimalik Matsiranna puhkeala osaüldplaneeringust üldplaneeringusse üle võtta. Üldplaneeringu seletuskirjas täiendatakse puhkealadele seatud tingimusi arvestades üldplaneeringu üldistusastet.</p>
11.4	Vastavalt aruande loogikale peaks KMH aruande peatükis 9.2.2.2 ja tabelis 4 (algab lk 28) kajastuma ning olema analüüsitud ka Matsi sadama, Matsi Maria osas tehtud ehituskeeluala vähendamise otsused.	<p>Täname tähelepanu juhtimise eest. Selgitame, et Matsi sadama üldplaneeringut muutev detailplaneering on kehtestatud Lääneranna Vallavolikogu 27.09.2018 otsusega nr 95 (Keskkonnaameti nõusolek ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks 26.01.2018 7-13/17/13159-4).</p> <p>Matsi küla Matsi ja Maria üldplaneeringut muutev detailplaneering kehtestati Lääneranna Vallavolikogu 16.10.2023 otsusega nr 146 (Keskkonnaameti nõusolek ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks 11.06.2023 nr 7-13/23/7683-3).</p> <p>Mõlema detailplaneeringu puhul on koostatud KSH eelhindang. Mõlemad detailplaneeringud jäävad Lääneranna valla üldplaneeringu kehtestamisel kehtima, sh ranna ehituskeeluvööndi vähendamised kehtima. KSH eelhindangu alusel.</p>
11.5	Osade jooniste tingmärkides on puhkeala P1 definitsioon kattuv tingmärgiga P2. Palun kõigi jooniste tingmärgid viia seletuskirjaga vastavusse.	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud vastavalt.</p>
12.	Märt Keskküla 2024/8-9/796 27.06.2024	

12.1	Kinnistul on ka mahajäetud sadama rajatis, mille kasutusele võtmine (planeeringus ära märkimine) võiks olla abiks elu edendamisel mere ääres.	Täname ettepaneku eest. Juhime tähelepanu asjaolule, et Põhja- ja Lõuna-Keskküla katastriüksustel kehtib Keskküla kinnistu detailplaneering, mis on kehtestatud Varbla Vallavolikogu 29.08.2007 otsusega nr 29. Detailplaneering sadamat ette ei näe. Detailplaneeringu võib tunnistada kehtetuks lähtudes PlanS § 140 toodud tingimustest. Kehtiva detailplaneeringuga kaetud alal on krundi ehitusõiguse määramise ja katastriüksuse kasutuse sihtotstarbe määramise aluseks detailplaneering. Lisaks sadamatele on üldplaneeringu eelnõus toodud „lautri” mõiste. Üldplaneeringu seletuskirja on kavas anda mõistele „lauter” selgitus: „Lauter on paatide rannale või kaldale tõmbamise koht, lautris ei saa silduda. Lauter ei ole ehitis, vaid looduslikult sobiv randumiskoht. Lautri rajamisega ei kaasne olulist looduskeskonna ümberkujundamist. Lautri rajamisel ei ole lubatud rannajoone muutmine süvendamise käigus, ega rajatiste ehitamine. Lauter ei pea olema maismaa poolt mootorsõidukiga juurdepääsetav.“
12.2	Kas käesoleva üldplaneeringu raames oleks võimalik pisut laiendada ehitusõigust Põhja ja Lõuna Keskküla kinnistutel?	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et Keskküla kinnistu detailplaneering (planeeringuala õlmab Põhja- ja Lõuna-Keskküla katastriüksuseid) on kehtestatud Varbla Vallavolikogu 29.08.2007 otsusega nr 29. Üldplaneeringuga tehakse ettepanek ranna ehituskeeluvööndit vähendamiseks detailplaneeringus toodud hoonestusalade ja juurdepääsute osas. Ehituskeeluvööndi vähendamiseks on vajalik Keskkonnaameti nõusolek.
13.	Karin Viipsi 2024/8-9/876 23.07.2024	
	<p>Soovin teha ettepaneku muuta kohalikuks teeks Ridase külas asuv Jaagu Mihkli kivi juurde viiv tee. Antud tee muutmine nn kohalikuks teeks on vajalik, sest:</p> <ul style="list-style-type: none">- tagab juurdepääsu olulisele vaatamisväärsusele (Jaagu Mihkli hiiekivi),- on ainus juurdepääs katastriüksustele: 19501:002:1140, 19501:001:0448, 19501:002:0473, 43001:001:1256, 43001:001:1255 (viimasele ei lubata teha mahasõitu maanteelt nr 10), <p>Lisaks asub tee lõpus alajaam. Antud tee võiks olla kohalik tee kuni katastriüksuste 19501:002:0473, 43001:001:1256 ja 43001:001:1255 ristumiskohani.</p> 	<p>Täname ettepaneku eest ning võtame ettepaneku teadmiseks. Selgitame, et vajadusel ning eratee aluse maa omanike ja vallavolikogu nõusolekul on võimalik eratee kohalikuks (avalikuks) teeks määramine ka ilma perspektiivse kohaliku (avaliku) tee märketa üldplaneeringus. Kohalik omavalitsus sõlmib vajadusel eratee aluse maa omanikega vastavasisulised kokkulepped (teemaa avalikuks kasutamiseks valla kasuks isikliku kasutusõiguse lepingud e. servituudilepingud) või seab sundvalduse avalikes huvides. Eratee määratakse avalikuks teeks vastavasisulise vallavolikogu otsusega.</p>
14.	Agur Fuchs 2024/8-9/850 11.07.2024	
	<p>Minu kinnistule (Iganõmme-Sepa, 86301:006:0274) on suures osas planeeritud roheline võrgustiku koridor (K). Ma ei leidnud seletuskirjast ja ei loe välja kuskilt, kas või mis piirangud sellega kaasnevad? Kas rohekoridori alas on detailplaneeringut lubatud algatada maa sihtotstarbe muutmiseks? Kas rohekoridoris raie on lubatud, mis tingimustel? Kas rohekoridoris ehitusõigust on võimalik taotleda? Palun saatke seadusest tulenevad roheline võrgustiku koridori piirangud. Juhul, kui üldplaneeringu tulemusel minu vara väärtus ja kinnistul majandamise võimalused oluliselt kahanevad, siis ma ei ole nõus, et suurem osa minu kinnistust planeeritakse rohekoridoriks.</p>	<p>Täname arvamuse eest. Selgitame, et rohevõrgustik on eri tüüpi ökosüsteemide ja maastike säilimist tagav ning asustuse ja majandustegevuse mõjusid tasakaalustav looduslikest ja poollooduslikest kooslustest koosnev süsteem, mis koosneb tugialast ja tugialasid ühendavatest rohekoridoridest (PlanS § 6 p 17). Rohevõrgustiku tugialad ja koridorid on määratud Lääne ja Pärnu maakonnaplaneeringutega. Koostatava üldplaneeringuga täpsustatakse rohevõrgustiku, sh rohekoridoride, piire ja tingimusi. Lääneranna valla üldplaneeringuga ei ole kavas seada rohevõrgustiku tugialadel ja koridorides metsmajandamisele piiranguid lisaks kehtivatele seadustele ja õigusaktidele. Arvestame esitatud arvamusega ning üldplaneeringu eelnõus vaadatakse üle ja täpsustakse Iganõmme-Sepa katastriüksusel ja lähiümbruses asuva rohevõrgustiku koridori piirid. Rohelise võrgustiku tingimused on toodud seletuskirja ptk 3.25.7.1 “Rohelise võrgustiku toimimist</p>

		tagavate tingimuste täpsustamine ning sellest tekkivate kitsenduste määramine”.
15.	Tammi Teenuste OÜ 2024/8-9/870 19.07.2024	
15.1	Virtsu Majaka tn 11 katastritunnusega 19502:004:0029 on märgitud piirang sihtotstarve ”perspektiivne kohalik tee” - Kadaka tee. Tegemist on kohalike elanike nõ otsemaks liikumiseks tekkinud looduslikul pinnasel asetseva rajaga, mis on isetekkeline ja ei saa olla avalikus kasutuses. Antud märke piirab maa omanikul kinnistu sihtotstarbelist kasutust ja riivab omandiõigust. Avalikus kasutuses olev tee ei saa paikneda ilma kokkuleppeteta eramaal. Sellega seoses teeme ettepaneku nihutada looduslik rada Majaka tn 11 kinnistuga piirnevale tuuliku kaitse tsooni, mis paikneb kohe kinnistu piiri taga. Ehk pisut lõuna poole. See võimaldaks kinnistu omanikel omandi kasutamise ega piiraks ka avalikuse huve. Kui omavalitsus leiab, et teeraja asukohta ei saa muuta, tuleks arutada omanikele maa taluvuskompensatsiooni maksmist või maa asendamist.	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning Kadaka tee arvatakse perspektiivsete avalike teede nimekirjast välja.
15.2	Virtsu Majaka tn 13 katastritunnusega 19502:004:0030 ja Majaka tn 15 katastritunnusega 19502:004:0031 on märgitud ”perspektiivne kergliiklustee” mis piirab taas mõlema kinnistu kasutamist ja seda tuleks nihutada kinnistu piiridele, nii et tee ei läbiks mõlemat kinnistut risti keskelt ja piiraks väga oluliselt kinnistu omanikel maa kasutamist. Antud ”perspektiivne kergliiklustee” oleks võimalik nihutada Majaka tn 13, Majaka tn 15 ja selle taga asuva Kadaka kinnistu ning Mere pst 24 kinnistu piirile, kus see oluliselt vähem piiraks omandi kasutamist. Meie nägemusel võiks kergliiklustee kulgeda nende kolme kinnistu piiril. Kui omavalitsus leiab, et ”perspektiivse kergliiklustee” asukohta ei saa muuta, tuleks arutada omanikele taluvuskompensatsiooni või maa asendamist.	Täname tähelepaneku eest. Selgitame, et antud juhul ei ole tegemist perspektiivse kergliiklusteega vaid Suure väina püsiühenduse trassikoridori võimaliku ühe asukohaga. Vastavalt Lääne maakonnaplaneeringule on Virtsu Mere pst ja Majaka tn vaheline ala määratletud Suure väina püsiühenduse ühe võimaliku trassikoridori asukohana. Üldplaneeringu eelnõu (vt. seletuskiri p 3.22.12 Suure väina püsiühendus). Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi üldplaneeringu eelnõu osas edastatud arvamuses (kiri nr 2024/8-9/627 29.07.2024) tehakse ettepanek eelnimetatud trassikoridori reserveeringud üldplaneeringust eemaldada ja teha ühtlasi vastav ettepanek Lääne maakonnaplaneeringu muutmiseks. Nõustume eeltoodud ettepanekuga.
15.3	Soov oleks, et Virtsu Majaka tn 9, 11, 13 ja 15 kinnistut oleks võimalik hoonestada (perspektiivne elamumaa) kuna tegemist on mõlemast küljest tiheasustusalaga piirneva keskuses asuva tänavaga. ”Haritav maa” on antud aadressidel vale sihtotstarve. Tegemist on perspektiivse elamumaaga.	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga arvestatakse. Mere pst ja Majaka tn vaheline ala reserveeritakse elamumaana (E1). Vt ka eelmine.
15.4	Kinnistutel tuleks tagada vee ja reovee varustuse võimalus.	Täname arvamuseest. Selgitame, et Virtsu aleviku ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamine toimub Lääneranna valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavade (hetkel 2020-2032 aastaks) kohaselt. Reoveekogumisala ja selle piirid määratakse ministri määrusega. Virtsu Majaka 9-13 piirkond asub väljapool Keskkonnaministri 02.07.2009 käskkirjaga nr 1080 määratud Virtsu aleviku reoveekogumisala.
16.	Elmar Bergmann 2024/8-9/798 27.06.2024	
16.1	Tõusi külla oleks hädasti vaja kergliiklusteed (all pildil sinine punkttiir) kuna Mõtsu kauplus asub külakeskusest kaugemal. Olemasolev tee on väga käänuline ja kitsas ning igapäevane kereliiklus üsnagi tihe. Lisaks ühendaks sama kergliiklustee ka Tõusi külakeskust sama tee ääres asuvate tootmisaladega. Täna käivad töötajad jalgratastega igapäevaselt tööl kasutades küllaltki ohtlikku teed. 	Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu eelnõud ja jooniseid vastavalt ettepanekule.
16.2	Ilmselt ei puutu see Lääneranna valla üldplaneeringusse kuid 19137 Varbla-Vääja tee Väänjast kuni Tõusi küalani (all pildil punasega) on väga halvas seisukorras. Kevadine ja sügisene 8tonni koormuspiirang piirab oluliselt ettevõtlust. Kahjuks sunnib ka sagedasti piirangut rikkuma.	Täname teabe eest. Selgitame, et Varbla-Väänja riigitee seisukord ja koormuspiirangud ei ole valla üldplaneeringu teema.
16.3	Käru küla ja Paadrema Küla vahelist elektriliini enam ei eksisteeri. Käru külas on uus alajaam. Kas kaart uuendatakse või jääb aluseks 2019a kaart?	Täname tähelepaneku eest. Üldplaneeringu aluskaartidena kasutakse Maa-ameti digitaalseid kaarte. Enne üldplaneeringu kehtestamist kaardimaterjal uuendatakse.
16.4	„Kaitseliit kaasatakse Kaitseministeeriumi kaudu ÜP koostamisse.“ Aga kas Kaitseministeerium on kaasatud?	Täname tähelepaneku eest. Kaitseministeerium on kaasatud.
17.	Tõnis Täht 2024/8-9/882 24.07.2024	
17.1.	Eelmise üldplaneeringu järgi minu talu kinnistu ei kuulunud elamuala alla (E1), osaliselt oli kinnistu planeeritud elamumaa reservina (Lahe tn 4 // Põldmaa, Virtsu, 19502:003:0081).	Täname tähelepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ja korrigeerime üldplaneeringu joonistel elamumaa reserveeringuga ala Virtsu Lahe tn 4 // Põldmaa kinnisasjal ja lähiümbruses lähtudes Hanila valla üldplaneeringust.

17.2.	Milliseid piiranguid uus planeering minu kinnistule tooks? Kas loomakasvatusele tuleks mingeid piiranguid kuna tegemist oleks uue planeeringu järgi elamualaga? Kas selle planeeringuga muutuks ka reoveekogumisalad? Kuna ühiskanalisatsiooniga liitumine pole kinnistul võimalik, siis on plaanis paigaldada oma biopuhasti. Minu info kohaselt reoveekogumisaladel tohib paigaldada ainult reovee kogumismahutit. Milliseid piiranguid uus planeering tooks, kui oleks tulevikus soov paigaldada väike tuulegeneraator (~20m kõrge).	Täname küsimuste eest. Elamumaa reserveeringust tulenevalt võib tuleneda piiranguid loomakasvatusele. Reoveekogumisalad kehtestatakse ministri käskkirjaga. Virtsu Lahe tn 4 // Põldmaa katastriüksus asub väljapool reoveekogumisala. Üldplaneeringuga määratakse üldised tingimused väiketuulikute rajamiseks (vt seletuskirja p 3.12.2.1. Väiketuulikud kõrgusega alla 30m) millega tuleb arvestada väiketuuliku püstitamisel projekteerimistingimuste või detailplaneeringu alusel.
18.	Matti Tilk 2024/8-9/892 26.07.2024	
18.1	Maakasutusplaani tingmärkides on kirjeldamata, mida sümboliseerib joonisel tähistatud number „16“. Samuti on tingmärkides kirjeldamata perspektiivseid kohalikke teid ühendav halli joonega tähistatud tee. Teede ja tehnovõrkude kaardil on sama tee tähistatud roheline joonega, mis tingmärkide kohaselt on kohalik tee. Palume täpsustada tingmärke.	Täname tähelepaneku eest. Selgitame, et tegemist on ranna ehituskeeluvööndi vähendamisele olemasoleva kehtiva detailplaneeringu alusel. Maakasutuse kaardi tingmärke täiendatakse
18.2	Üldplaneeringu seletuskirja peatükk 3.22.8 kohaselt on perspektiivsed kohalikeks teedeks ette nähtud teed või nende osad, mis jäävad eraomandis olevatele maaüksustele, määratakse üldplaneeringu elluviimisel avalikuks kasutamiseks. Planeeringuga kohalikuks teeks määratud eratee ei muutu planeeringulahenduse kehtestamisel automaatselt avalikuks, vaid seejärel, kui kohalik omavalitsus või riik on planeeringu järgselt sõlminud tee omanikuga vastavasisulise kokkuleppe (nt servituudilepingu) või seadnud sundvalduse. Avalikuks määratud teel on pärast avalikuks määramise otsuse kehtima hakkamist (vastavalt ehitusseadustikule) vastava ulatusega tee kaitsevöönd. Üldplaneeringu seletuskirja peatüki 3.22.4 kohaselt määrab üldplaneering kohalike teede ja avalikult kasutatavate erateede kaitsevööndiks 20 m (äärmise sõiduraja servast). Kohalikuks teeks määratud erateel võib tee kaitsevöönd olla väiksem kui 20 m (äärmise sõiduraja servast) vastavalt tee aluse maa omanikuga sõlmitud kokkuleppele, eeldusel et on tagatud ohutus ning tingimused tee hooldamiseks. Kas perspektiivsetel kohalikel teedel kaitsevöönd seega puudub? Ja millal ning kuidas sõlmitakse erateede omanikega vastavad kokkulepped ning kes need sõlmib? Millest tulenevalt on külasiseste teede kaitsevööndiks määratud 20+20 m ehk kokku 40 m, kui nii olemasoleva kui ka ajaloolise hoonestuse puhul on rannaküladele iseloomulik eluhoonete paiknemine küla läbiva tee läheduses?	Täname arvamuse ja küsimuse eest. Selgitame, et tee kaitsevöönd ei ole ehituskeeluvöönd. Tee kaitsevööndis tuleb tegevused kooskõlastada tee omanikuga või haldajaga, kelleks kohalike teedu puhul on kohalik omavalitsus. Tee kaitsevöönd on määratud seadusega. Ehitusseadustik: § 71. Avalikult kasutatava tee kaitsevöönd (1) Avalikult kasutatava tee kaitsevöönd on teed ümbritsev maa-ala, mis tagab tee kaitse, teehoiu korraldamise, liiklusohutuse ning vähendab teelt lähtuvaid keskkonnakahjulikke ja inimestele ohtlikke mõjusid. Teel on kaitsevöönd, kui tee on avalikult kasutatav. (2) ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukogu poolt nimetatud maantee (edaspidi Euroopa teedevõrgu maantee) kaitsevööndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast on kuni 50 meetrit. Ülejäänud maantee kaitsevööndi laius mõlemal pool äärmise sõiduraja välimisest servast on kuni 30 meetrit. Maantee omanik võib kaitsevööndi laiust põhjendatud juhul vähendada. (3) Tänaava kaitsevööndi laius on äärmise sõiduraja välimisest servast kuni 10 meetrit. Kaitsevööndit võib laiendada kuni 50 meetrini, kui see on ette nähtud üld- või detailplaneeringus.
18.3.	Kadaka küla keskmes kulgevale teele niivõrd ulatusliku kaitsevööndi rakendamine takistab kavandada ajaloolist külasüdant markeerivatele kinnistutele hoonestuse, mis läbi oma asukoha ning selle seotuse külatänavaga taastavad ajaloolisele kalurikülale omase miljöö. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku rannaküla või ridaküla tüüpi aladel nii laia teekaitsevööndit mitte määrata, et oleks võimalik nii olemasoleva hoonestuse kui ka uushoonestuse puhul lähtuda antud küladele iseloomulikust külamiljööst. Antud ettepanekut toetab ka Kadaka küla ajalooline pärand. Ajalooliselt on külasüda asunud just tänasel Pärna maaüksusel ja selle kontaktvööndis, kus kõrge hoonestustihedusega ala paiknes just ajaloolise külatäna kõrval. Antud hoonestusest on tänaseks osaliselt säilinud ajaloolised vundamendid. Seega 40 m laiuse teekaitsevööndi määramine muudab oluliselt antud küla ruumilist olemust ning muudab keske külatäna anonüümsemaks ning eraldab selle aktiivsemas kasutuses olevast hoonet ümbritsevast hoovalast (vt lisatud skeemiline kaart aastatest 1931-1944).	Täname ettepaneku ja küsimuse eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et tee kaitsevöönd ei ole ehituskeeluvöönd. Vt. Eelmine.
	Kuna Kadaka küla on ajalooline rannaküla, siis palume informatsiooni, kas Lääneranna üldplaneeringu puhul kaaluti ka Kadaka külas väärtusliku külasüdame määramist?	Kadaka küla südame väärtuslikuks määramist üldplaneeringu koostamisel ei kaalutud. Väärtuslike külasüdametena määratleti olemasoleva hoonestusega suuremate valla külade kompaktse asustusega osad.
18.4	Lääneranna vallas Kadaka külas asub Rannatee kinnistu (katastritunnus 86301:004:0223), suurusega 8334 m². Üldplaneeringu alusel on Lääneranna valla tasakaalustatud arengu seisukohalt oluline väikesadamate toimiv võrgustik koos võimalikult laia osutatavate teenuste ja tegevuste nimekirjaga (kalandus, turism, merepääste, puhke- ja meelelahutustegevused, meretuuleparkide hooldus jne), mis võimaldab sadamate kasumlikumat majandamist. Toimiva väikesadamate võrgustikul on positiivne mõju nii kohalikule majandusele kui elujõulise rannaasustuse püsimisele. Sadama ala (reisi-, kala-, paadi-, kaubasadam) on veesõidukite sildumiseks kohandatud ja sadamateenuse osutamiseks kasutatav maa- ja veeala koos sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalike ehitistega. Toetavad otstarbed on äri- ja tootmisfunktsioon. Teeme ettepaneku määrata antud kinnistule sadama maa-ala juhtotstarve, sarnaselt kõrvalasuvate Jaagosadama, Jaaguääre ja Jaagulahe kinnistutega. Alale on tagatud hea juurdepääs perspektiivselt kohalikult teelt. Antud alal on võimalik arendada sadamaga seotud tegevust, rajada nt paadiremonditöökoda, tegeleda purjespordi asendamisega vms. Vaadates nt skandinaavia riikide rannikualasid, siis on need tihedalt kaetud väikesadamatega, mis võimaldavad nii rannikualadel elavatel inimestel, aga ka kaugematelt tulijatel tegeleda erinevate merega seotud puhke- ja sporditegevustega, nagu kalapüük, erinevat tüüpi alustega sõitmine, purje- ja surfisport jms. Ka Eesti rannikualadele on olnud iseloomulik tihe seotus merega, mille nõukogude võimu aegne piirivalvesüsteem katkestas. Selle taasloomise protsess on paljuski käivitunud linnades, kuid pole veel nii suurelt jõudnud väiksematesse asulatesse ja küladesse. Seega on meie hinnangul üldplaneeringus otstarbekas väikesadamafunktsiooni võimalikult soodustada ning laiendada.	Täname ettepaneku eest. Kaalume ettepanekut. Selgitame, et Jaagusääre poolsaart ümbritsev meri asub Natura 2000 loodus- ja linnualad ning Varbla laidude looduskaitsealal. Eeltoodust tulenevalt võib olla vajalik seoses Jaagu sadama ümbruses sadamaala ulatusliku laiendamise kavandamisega üldplaneeringus täiendada üldplaneeringu olulisel määral KSH aruannet. Keskkonnaamet on oma arvamuses osutanud, et mitmed planeeritavad sadamad jäävad kaitstavatele aladele ja sadamaaladel asub ka kaitstavaid elupaigatüüpe ning kaitstavatel aladel on arendustegevus võimalik üksnes siis, kui see on kooskõlas ala kaitse-eesmärkidega.
18.5	Lääneranna vallas Kadaka külas asub Kadakasalu kinnistu (katastritunnus 86301:004:0210), suurusega 8258 m². Teeme ettepaneku määrata antud kinnistule sadama maa-ala juhtotstarve, kuna kinnistu piirneb Rannatee kinnistuga ning neid on võimalik ühiselt kasutada ning vajadusel hiljem liita. Alale on tagatud hea juurdepääs perspektiivselt kohalikult teelt.	Täname ettepaneku eest. Kaalume ettepanekut. Selgitame, et Jaagusääre poolsaart ümbritsev meri asub Natura 2000 loodus- ja linnualad ning Varbla laidude looduskaitsealal. Eeltoodust tulenevalt võib olla vajalik seoses Jaagu sadama ümbruses sadamaala ulatusliku laiendamise kavandamisega üldplaneeringus täiendada olulisel määral üldplaneeringu KSH aruannet. Keskkonnaamet on oma arvamuses osutanud, et mitmed planeeritavad sadamad jäävad kaitstavatele aladele ja sadamaaladel asub ka kaitstavaid

		elupaigatüüpe ning kaitstavatel aladel on arendustegevus võimalik üksnes siis, kui see on kooskõlas ala kaitse-eesmärkidega.
18.6	Lääneranna vallas Kadaka külas asub Tammiku kinnistu (katastritunnus 43001:001:1238), suurusega 18 492 m². Antud kinnistu jääb üldplaneeringu maakasutusplaani alusel osaliselt ülejutusohuga alale. Maaüksusel asuv tee on üldplaneeringus määratud kohalikuks teeks. Antud ala juhtotstarbeks on üldplaneeringus määratud osaliselt maatulundusala ja osaliselt rohelise võrgustiku tugiala. Teeme ettepaneku antud kinnistule osaliselt kavandatud rohelise võrgustiku tugiala piire muuta, kuna maaüksuse kirdepiiril asub olemasolev kiviaed, mis piiritleb ajaloolist õueala. Kinnistu omanik soovib antud kinnistu hoonestada ning õueala koos kivimüüriga taastada, et taasluua ajaloolise küla miljöo eksponeerides säilinud ajaloolisi kihistusi, nagu kivimüüride kõrval kulgenud tanumad, karjateed jms. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku korrigeerida rohelise võrgustiku tugiala piiri nii, et see ei lõika Tammiku kinnistu nurka, kus ristuvad kaks ajaloolist kiviaeda, mille taastamiseks ning eksponeerimiseks on kavandatud ala õuealana korrastada.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ja üldplaneeringu rohelise võrgustiku tugiala piiri korrigeeritakse asjakohases ulatuses.
18.7.	Lääneranna vallas Rannakülas asuvad Laanesalu, Hiiesalu, Laanemäe ja Hiiemäe elamumaa sihtotstarbega maaüksused, mille osas on 2008. aastal kehtestatud Rannaküla Anni, Matu, Tommi, Arro, Arropõllu ja Paagimäe kinnistute detailplaneering. Antud kinnistud jäävad üldplaneeringu maakasutusplaani alusel osaliselt (Laanemäe tervikuna) väärtusliku maastiku alale. Elamukvartalit ümbritseb rohelise võrgustiku tugiala. Teeme ettepaneku Laanesalu, Hiiesalu, Laanemäe ja Hiiemäe maaüksuste osas täpsustada väärtusliku maastiku piiri ning viia see vastavusse rohelise võrgustiku tugiala piiriga, kuna nimetatud maaüksused on kehtestatud detailplaneeringu alusel elamukrundid, mis on kavas detailplaneeringu kohaselt hoonestada. Antud elamukvartalis on juba mitmed maaüksused hoonestatud ning nende põhjal on näha, et elamuehitusega kaasneb ka õueala moodustumine ning sellega ala olemus ning põhimõtteline kasutus muutub. Väärtuslik maastik on aga üldplaneeringu seletuskirjas määratletud kui ala, millel on ümbritsevast suurem kultuurilis-ajalooline, esteetiline, looduslik, identiteedi- või puhkeväärtus. Väärtuslike maastike eristamisel käsitletakse eraldi väärtuslikke loodus- ja puhkemaastikke ning algupäraseid ajastumaastikke. Seega ei vasta Laanesalu, Hiiesalu, Laanemäe ja Hiiemäe maaüksused juba täna väärtusliku maastiku nõuetele ning põhimõttele.	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Väärtuslik maastik on määratletud Pärnu maakonnaplaneeringuga. Selgitame et, väärtuslik maastiku ja sellega seotud tingimused ei takista Rannaküla Anni, Matu, Tommi, Arro, Arropõllu ja Paagimäe kinnistute detailplaneeringu ellu viimist.
18.8	Lääneranna vallas Rannakülas asuva elamukvartali keskmesse on kavandatud perspektiivne kergliiklustee. Kuna tegemist on põhimaanteed sadama-alaga ühendava teega, mida kasutavad aktiivselt nii matkajad kui ka jalgratturid, siis teeme ettepaneku määratleda kogu nimetatud teelõik põhimaanteest kuni sadamani perspektiivse kergliiklusteena, mis omakorda võimaldab tagada ka liiklusohutust. Samuti palume informatsiooni, miks on antud tee määratud perspektiivseks kergliiklusteeks, mitte aga planeeritud kergliiklusteeks. Sellest tulenevalt palume täpsustada ka antud teekaitsevööndit, kuna tegemist on taaskord külasisese tänavaga, millel puudub vajadus 20+20 m teekaitsevööndi järele.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning pikendame Puhkeküla tee äärist perspektiivse kergliiklustee trassi Audru-Tõstamaa-Nurmsi riigiteeni. Selgitame, et tee kaitsevöönd ei ole ehituskeeluvöönd. Tee kaitsevööndis tuleb tegevused kooskõlastada teomanikuga või tee haldajaga, kelleks kohalike teede puhul on kohalik omavalitsus.
18.9	Teeme ettepaneku esitada Lääneranna üldplaneering ka interaktiivse kaardirakendusena, kus on võimalik teostada kohapõhiseid otsinguid sarnaselt Haapsalu linna üldplaneeringule (vt aadress), mis hõlbustaks oluliselt nii kohaliku omavalitsuse kui ka kinnistuomanike tööd üldplaneeringu rakendamisel ja kasutamisel.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga.
19. Mari Luuk 2024/8-9/886 24.07.2024		
19.1.	Teen ettepaneku Alajaama tee määrata avalikku kasutusse. Hetkel on mitmele kinnistule juurdepääs võimalik ainult üle eramaa kuhu pole seatud vastavasisulist servituuti. <div data-bbox="531 1264 1341 1684"></div>	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et Alajaama tee on üldplaneeringu eelnõus märgitud perspektiivse kohaliku (avaliku) teena.
19.2.	Teen ettepaneku vähendada Lääneranna vallas, Esivere külas asuva Manniranna kinnistu nr 19501:001:0416 ranna ehituskeeluvööndit kuni ajalooliselt väljakujunenud külateeni. Külatee kaugus veekogu piirist on ca 50 m. Teest maismaa poole jääva pinnasereljeefi kõrgus on ligikaudu 4m. Ehituskeeluvööndi vähendamise eesmärk on võimaldada kinnistule kalastamist ja suplust toetavate rajatis(t)e ehitamist	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et ranna ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mis on lubatud vaid põhjendatud vajaduse korral Keskkonnaameti nõusolekul (LKS § 40 lg 3). Ehituskeeluvööndi vähendamiseks tuleb Keskkonnaametile esitada selged põhjendused, miks on ehituskeeluvööndi vähendamine (ehk üldreeglist erandi tegemine) antud kohas vajalik ning selgitused, kuidas lahendus arvestab ranna või kalda kaitse eesmärkidega. Põhjendatud vajaduseks ei saa lugeda üksnes seda, et soovitakse krundil ehitada, vaid seda peavad toetama ka muud asjaolud. Antud asukohas

		<p>muid ehituskeeluvööndi vähendamist toetavaid asjaolusid ei ole: katastriüksus paikneb seni looduslikuna säilinud piirkonnas. Katastriüksus asub Lääne maakonnaplaneeringuga määratud rohelise võrgustiku tugialal ja selle lääneosale ulatub Väinamere hoiuala. Ehituskeeluvööndi vähendamist ei toeta välja kujunenud asustusstruktuur ning kinnisasjal on ruumi ehitamiseks väljaspool ehituskeeluvööndit. Kalastamiseks ja suplemiseks ehitiste rajamine ei kaalu üles avalikes huvides mere ja ranniku kaitseks seatud piirangut.</p>
20.	Mikk Luuk 2024/8-9/748 30.07.2024	
	<p>Teen ettepaneku (Esivere küla) Alajaama tee (19501:002:0430 Hindreku ja 19501:002:0575 Rõuste alajaam) määrata avalikku kasutusse. Hetkel on mitmele kinnistule juurdepääs võimalik ainult üle eramaa kuhu pole seatud vastavasisulist servituuti.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Selgitame, et Alajaama tee on üldplaneeringu eelnõus märgitud perspektiivse kohaliku (avaliku) teena.</p>
21.	Mikk Luuk 2024/8-9/748 30.07.2024	
	<p>Teen ettepaneku vähendada Lääneranna vallas, Esivere külas asuva Mikuranna kinnistu nr 19501:001:0415 ranna ehituskeeluvööndit kuni ajalooliselt väljakujunenud külateeni. Külatee kaugus veekogu piirist on ca 50 m. Teest maismaa poole jääva pinnasereljeefi kõrgus on ligikaudu 4m. Ehituskeeluvööndi vähendamise eesmärk on võimaldada kinnistule kalastamist ja suplust toetavate rajatis(t)e ehitamist.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et ranna ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mis on lubatud vaid põhjendatud vajaduse korral Keskkonnaameti nõusolekul (LKS § 40 lg 3). Ehituskeeluvööndi vähendamiseks tuleb Keskkonnaametile esitada selged põhjendused, miks on ehituskeeluvööndi vähendamine (ehk üldreeglist erandi tegemine) antud kohas vajalik ning selgitused, kuidas lahendus arvestab ranna või kalda kaitse eesmärkidega. Põhjendatud vajaduseks ei saa lugeda üksnes seda, et soovitakse krundil ehitada, vaid seda peavad toetama ka muud asjaolud. Antud asukohas muid ehituskeeluvööndi vähendamist toetavaid asjaolusid ei ole: katastriüksus paikneb seni looduslikuna säilinud piirkonnas. Katastriüksus asub Lääne maakonnaplaneeringuga määratud rohelise võrgustiku tugialal ja selle lääneosale ulatub Väinamere hoiuala. Ehituskeeluvööndi vähendamist ei toeta välja kujunenud asustusstruktuur ning kinnisasjal on ruumi ehitamiseks väljaspool ehituskeeluvööndit. Kalastamiseks ja suplemiseks ehitiste rajamine ei kaalu üles avalikes huvides mere ja ranniku kaitseks seatud piirangut.</p>
22.	Alar Lõuk 2024/8-9/794 27.06.2024	
	<p>Käesolevaga taotlen oma kinnistu Arukülas asuva Õissaare kinnistu katastritunnusega 43001:001:1389 osaliselt välja arvamist väärtusliku põllumaa hulgast. Nimelt on joonisel punasega ümbrisetud plats alates 1945 olnud väljas põllumajanduslikust kasutusest. Kolhoosiajal oli seal kanala, millest on hetkel järel kaks lagunenud hooneosa. Kanala ehitati krundi sellesse ossa, sest seal paikneb savine läbikuivav väheste huumusekihiga maaosa. Minu vanaisa kasutas põllu- ja heinamaana ca 50 aasta jooksul hoopis edela pool asuvat sinise joonega piiratud ala, kuna see sobis selleks paremini. Ka kirde pool olev maariba oli suure põllumassiivi osana üles haritud kolhoosi poolt. Seega ei näe ma põhjust, miks endise kanala ümbruse maa tuleks kehtestada väärtusliku põllumaana. Tulevikus on mul plaan kanala vundamendile elamu ja kõrvalhoone püstitada ja osa hoovialast hõlmaks väärtuslikku põllumaad, mis seda tegelikult pole. Ennetades probleeme tulevikus panen ette nihutada väärtusliku põllumaa piir reaalse põllu servani kinnistu kirdepiiri läheduses.</p> <div> </div>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame esitatud ettepanekuga ning üldplaneeringu eelnõud täiendatakse vastavalt ja ettepanekus osutatud maa-ala arvatakse väärtusliku põllumajandusmaa hulgast välja.</p>
23.	Riin Hiieväli 2024/8-9/748 10.07.2024	
	<p>Teeme ettepaneku muuta Lääneranna vallas, Esivere külas asuva Kaljaranna kinnistu nr 19501:001:0414 ehituskeeluvööndit. Ettepanek on vähendada kehtivat ehituskeeluvööndit kuni ajalooliselt väljakujunenud külateeni. Külatee kaugus veekogu piirist on kogu maaüksuse ulatuses kaugemal kui 50 m. Teest maismaa poole jääva pinnasereljeefi kõrgus on ligikaudu 4m. Ehituskeelu vööndi vähendamise eesmärk on võimaldada kinnistule kalastamist ja suplust toetavate rajatis(t)e ehitamist.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et ranna ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mis on lubatud vaid põhjendatud vajaduse korral Keskkonnaameti nõusolekul (LKS § 40 lg 3). Ehituskeeluvööndi vähendamiseks tuleb Keskkonnaametile esitada selged põhjendused, miks on ehituskeeluvööndi vähendamine (ehk üldreeglist erandi tegemine) antud kohas vajalik ning selgitused, kuidas lahendus arvestab ranna või kalda kaitse eesmärkidega. Põhjendatud vajaduseks ei saa lugeda</p>

		üksnes seda, et soovitakse krundil ehitada, vaid seda peavad toetama ka muud asjaolud. Antud asukohas muid ehituskeeluvööndi vähendamist toetavaid asjaolusid ei ole: katastriüksus paikneb seni looduslikuna säilinud piirkonnas. Katastriüksus asub Lääne maakonnaplaneeringuga määratud roheline võrgustiku tugialal ja selle lääneosale ulatub Väinamere hoiuala. Ehituskeeluvööndi vähendamist ei toeta välja kujunenud asustusstruktuur ning kinnisasjal on ruumi ehitamiseks väljaspool ehituskeeluvööndit. Kalastamiseks ja suplemiseks ehitiste rajamine ei kaalu üles avalikes huvides mere ja ranniku kaitseks seatud piirangut.
24.	OÜ Cristof Varahalus 2024/8-9/719 13.06.2024	
	Kuna kogu info on mahukas ja ei ole selgesti arusaadav, siis palume meile täpsustada , kuidas see üldplaneering puudutab meie kinnistut (kat üksus 19501:002:0174 Kõrgemäe) ja kogu Esivere maardla ala, mis on riikliku tähtsusega maardla? Meie jaoks on oluline, et meie huvid ei saaks kahjustada ja kaevandusõigus jääks kehtima, st palume üldplaneeringu menetlemisel sellega arvestada.	Täname kirja eest. Selgitame, et Kõrgmäe katastriüksus asub Kurevere dolomiidi maardlal (maardla kood MRD0000060), mis toob kaasa piiranguid ja tingimused, mis peaksid tagama maavarale juurdepääsu säilimise. Kurevere maardla on kantud koostatava üldplaneeringu kaardile. Üldplaneeringuga maardla piiride osas muudatusettepanekuid ei tehta. Kõrgmäe osas maakasutuse sihtotstarbe reserveerimiseks või määramiseks üldplaneeringuga ettepanekut ei tehta. Kõrgmäe naabruses on mäetööstusala kasutusotstarve üldplaneeringusse märgitud Kurevere maardla osas kus on olemas kehtiv kaevandusluba.
25.	Mart Talvar 2024/8-9/626 02.07.2024	
25.1	Kas ma saan õigesti aru et Tõnuliiva kinnistul, mis asub maardla alal, ühtegi muudatust ei tule seoses uue üldplaneeringuga?	Täname kirja eest. Selgitame, et Tõnuliiva katastriüksus asub Kurevere dolomiidi maardlal (maardla kood MRD0000060), mis toob kaasa piiranguid ja tingimused, mis peaksid tagama maavarale juurdepääsu säilimise. Kurevere maardla on kantud koostatava üldplaneeringu kaardile. Üldplaneeringuga maardla piiride osas muudatusettepanekuid ei tehta. Tõnuliiva maakasutuse sihtotstarbe reserveerimiseks või määramiseks üldplaneeringuga ettepanekut ei tehta. Tõnuliiva naabruses on mäetööstusala kasutusotstarve üldplaneeringusse märgitud Kurevere maardla osas kus on olemas kehtiv kaevandusluba.
25.2	Palun välja arvata Tõnuliiva katastriüksuse põllumaa osa väärtusliku põllumaa hulgast (maa suurus on väike, põllumaa asub Kurevere dolomiidi maardlal, kõrval on mäetööstusala, maa viljakus on väga väike - mullakiht on õhuke ja väheviljakas). Seda maad säilitada põllumaana on koormav ja vähe otstarbekas.	Täname ettepaneku eest. Kaalume ettepanekut. Selgitame, et väärtusliku põllumajandusmaa massiivil asuva katastriüksuse sihtotstarvet võib muuta üldplaneeringu seletuskirja kohaselt järgmistel juhtudel: katastriüksus asub maa-alal, mille kohta on antud maapõueseaduse kohane kaevandamisluba, ja katastriüksuse sihtotstarbeks määratakse mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtotstarve (üldplaneeringu seletuskiri ptk 3.25.3 “Väärtuslikud põllumajandusmaad”). Leiame, et kuni maavara kasutusele võtmiseni, mis võib olla ka kaugemas tulevikus, on enamikel juhtudel otstarbekas kaitsta väärtuslikku põllumajandusmaad, mille all asuvad maardlad.
26.	Farad Group OÜ 2024/8-9/748 16.07.2024	
	Oleme vastu Rohevõrgustiku tugialal ja rohevõrgustiku koridorides metsamajandamise piirangutele, sealhulgas soovime lageraiete teostamise võimalust vastavalt kehtivatele õigusaktidele. Raieliigi (lageraie, turberaie, aegjärkne raie jne.) valik metsas sõltub peamiselt metsaeraldise kasvukohatüübist ja metsa koosseisust. Üldplaneeringuga ei tohi piirata raieliigi valikut, sest üks raieliik ei sobi erinevatele metsatüüpidele. Lisaks, kõik seatud metsamajandamise piirangud peavad olema koheselt ja õiglaselt kompenseeritud.	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et Lääneranna valla üldplaneeringuga ei ole kavas seada roheline võrgustiku tugialadel ja koridorides metsa majandamisele piiranguid lisaks kehtivatele seadustele ja õigusaktidele.
27.	Ülo Abram, Ingrid Raudsepp, Mairi Kotsar 2024/8-9/888 25.07.2024	
	Meie hinnangul on eelnõu koostamisel jäetud tähelepanuta, et Uheti eratee puhul on suures osas tegemist koduõuega, mille kasutamise suhtes puudub oluline avalik huvi. Me ei ole nõus, et Uheti kinnistut läbiv pinnastee on eelnõusse märgitud kohaliku perspektiivse teena, juba praegu on õuemaad läbiv tee meie jaoks ülemäära koormav. Elumaja välisuksest vaevu 1,5 m kauguselt mööduva tee autoliiklusele kinnistamine pole põhjendatud, kuna on olemas ka teine juurdepääsutee. Eelnõu koostamisel on jäetud välja selgitamata kõnesoleva piirkonna kinnistute omanike ja alaliste elanike arvamus, kaalutud ei ole olemasolevat alternatiivset juurdepääsuteed, mida tegelikult igal võimalusel kasutatakse (eelistatakse) ja mille kaudu on avalik eesmärk saavutatav asjasse puutuvate kinnistute omanikke vähem koormates. Teeme ettepaneku Uheti eratee asemel märkida kaardile perspektiivse kohaliku teena alternatiivne juurdepääsutee, mis algab Vare kinnistult ja jõuab välja Vana-Matsi teele (üldplaneeringu kaardimaterjalil nähtav).	Täname ettepaneku eest. Kaalume perspektiivse kohaliku teena Uheti teele alternatiivsena teed, mis algab Vana-Matsi teelt ja lõpeb Vare katastriüksusel (86301:006:0304). Selgitame, et vajaduse korral ning eratee aluse maa omanike ja vallavolikogu nõusolekul on võimalik eratee kohalikuks (avalikuks) teeks määramine ka ilma perspektiivse kohaliku (avaliku tee) märketa üldplaneeringus. Kohalik omavalitsus sõlmib vajadusel eratee aluse maa omanikega vastavasisulised kokkulepped (tee maa avalikuks kasutamiseks valla kasuks isikliku kasutusõiguse lepingud (e. servituudilepingud) või seab sundvalduse avalikes huvides. Eratee määrab avalikuks kasutamiseks vallavolikogu vastavsisulise otsusega.
28.	Reet Raukas 2024/8-9/887 25.07.2024	
	Ma ei saa olla nõus meie kinnistul paikneva tee muutmiseks perspektiivseks kohalikuks teeks. Mere ääres paiknevate kinnistute omanikud on sulgenud külas olnud ajaloolised teed omaalgatuslikult suurte kivide kuhjamise ja kraavide rajamisega, mille tõttu on järjest tihenened liiklusvoog läbi Maasika kinnistu Esivere külas. Maa erastamisel seati servituut naabrite, Abaja kinnistu suhtes. Nende liiklemise vastu ei ole meil midagi. Pärast servituudi seadmist Abaja talu kasuks on nemad ehitanud oma tee meie kinnistust mööda, mistõttu neil ei ole enam vaja Maasika talu maid läbida. Küll aga on aastate jooksul müüdnud meist mere poole lugematul arvul pisikesi maalapikesi. Läbi meie kinnistu voorib lugematul arvul autosid, neist suur osa ka meie laste jaoks ohtu kujutava kiirusega. Lisame Maa-ameti kaardirakendusest alla laetud kuvatõmmise, kus suletud teed randa ja meist kaugemal paiknevate kinnistuteni on punasega rõhutatud, ning näha see, et ainus praegu läbitav tee liigub läbi meie kinnistu. Pakuksime omalt poolt lahendustena (1) tee taasavamise valla initsiatiivil mööda kinnistute 19501:002:0076 ... 0075 / 19501:002:1040 ...	Täname ettepaneku ja info eest. Kaalume ettepanekus väljapakutud lahendusi (sh Maasika katastriüksusel asuva perspektiivse kohaliku (avaliku) tee lõigu asukoha muutmine) perspektiivsete kohalike tee asukohtade määratlemisel Esivere külas tuulikuparkide ja mere vahelisel alal. Selgitame, et vajaduse korral ning eratee aluse maa omanike ja vallavolikogu nõusolekul on võimalik eratee kohalikuks (avalikuks) teeks määramine ka ilma perspektiivse kohaliku (avaliku tee) märketa üldplaneeringus. Kohalik omavalitsus sõlmib vajadusel eratee aluse maa omanikega vastavasisulised kokkulepped (tee maa avalikuks kasutamiseks valla kasuks isikliku kasutusõiguse lepingud (e. servituudilepingud) või seab sundvalduse avalikes huvides. Eratee määrab avalikuks kasutamiseks vallavolikogu vastavsisulise otsusega.

	1070 piire või (2) uue tee rajamist valla poolt väljaspool meie kinnistu piire.	
29.	Regina Nõmmerga 2024/8-9/877 23.07.2024	
29.1	Mida tähendab tumepunane joon ümber Kokuta küla? Kaardilt loen, et see oleks nagu „perspektiivne kohalik tee“? Kui nii siis on minu ettepanek, et sinna ei ole mitte mingil juhul kohaliku teed vaja – need on põllud ja heinamaad.	Täname tähelepaneku eest. Joonisel on kujutatud küla piir. Jooniseid kohendatakse.
29.2	Teen ettepaneku arvestada Kokuta küla ning Massu väärtuslike külade nimekirja. Need on ajaloolised külad, milledes on mitmeid arheoloogilisi objekte (ennemuistne asulakoht, liukivid, linnus, jne);	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga. Lisame Kokuta ja Massu külade kompaktsema hoonestusega osad väärtuslike külasüdamete nimekirja ja joonistele.
29.3	3. 3.23.5 Elekter – 100m kõrgepinge õhuliin elamust on liiga väike vahemaa. Peaks olema 1 km. Teen ettepaneku mitte ehitada/võimendada kaardil olevat kõrgepingeliini. Kui siis oleks mõistlik paigaldada maakaabel, sest niigi on kogu aeg elektririkkeid- ja katkestused, mis on põhjustatud tormidest/lumest/äikesest – arvestades globaalset kliimamuutust siis tormioht aina suureneb. Pealegi on maakaablid julgeoleku seisukohalt turvalisemad. Maakaablid on küll kallimad aga seda hinnavahet võiksid finantseerida energia ettevõtted. Taolised kõrgepingeliinid, elektrituugenid, maakaevandused jms. rikub meie looduslikult kaunist piirkonda ning muudab selle järjekindlalt tehnopargiks. Kui kaob meie valla looduslik ilu siis tahab siin veel vähem inimesi elada, rääkimata keskkonna (visuaalsest reostamisest, lärmist jms.).	Täname arvamuse esitamise eest. Selgitame, et üldplaneeringus märgitud 100m kuja kõrgepinge liinist on laiem kui kehtestatud liinide kaitsevööndid. 10 kV elektri õhuliini kaitsevööndi laius on liini teljest 25m ja 330 kV liinil 40m. (Majandus- ja taristuministri määrus “Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded” 25.06.2015 nr 73). Üldplaneeringuga ei kavandata uusi kõrgepingeliine, planeeringu joonistele on kantud taustainfona olemasolevad liinid. Osutame, et Vabariigi Valitsuse 15.02.2024 korraldusega nr 39 on algatatud Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering, milline hõlmab ka Lääneranna valda (Lihula-Virtsu suund). Eriplaneeringu koostamise korraldaja ja läbiviija on riik.
29.4	4. 3.12.2.1 – Tuulegeneraatorid kõrgusega vähemalt 30m – „Üksiktuuliku või tuulikupargi rajamine roheline võrgustiku alale on lubatud tingimusel, et välistavad tegurid puuduvad, tuulepargi keskkonnamõjude hindamisel on hinnatud mõju roheline võrgustiku toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute vahelised alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult looduslähedasena.“ Ettepanek: Tuugeneid rohevõrgustiku alale mitte paigaldada, kuna üldplaneering ning KSH on antud küsimuses liiga pinnapealselt koostatud; „Olemasolevaid tuulikuid on lubatud asendada uute tuulikutega kui keskkonnatingimused ei halvene ning tuulikutest lähtuvad häiringud (müra, varjud, jääheide vms) ei suurene. „ Ettepanek: paljud valla elanikud on olemasolevatest tuulegeneraatoritest tugevalt häiritud. Seetõttu ei ole mõistlik tuulegeneraatoreid lihtsustatud korras asendada. Kui kõik seadusejärgsed load on korras, peaks vald tagama arvestatava kompensatsiooni valla elanikele (näiteks 50% soodsam elekter vms.).	Täname arvamuse esitamise eest. Selgitame, et üldplaneeringuga ei reserveerita ega kavandata ühtki uut tuuleparki. Käimas on Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneering ja eriplaneeringu keskkonnamõjude strateegiline hindamine (KSH), mille I etapi käigus selgitati maa-alad, millele osas on võimalik kaaluda tuulepargi rajamist. Lähem info Lääneranna valla veebilehel https://www.laanerannavald.ee/tuuleparkide-eriplaneering Tuuleparkide eriplaneeringu I etapp näitas, et tuulikupargi rajamist oli võimalik kaaluda 7 kohas kokku u 2,6-2,7 % valla territooriumist. Juhime tähelepanu asjaolule, et roheline võrgustik moodustab u 70% valla territooriumist. Täiendame üldplaneeringu seletuskirja: „Olemasolevaid tuulikuid on lubatud asendada uute tuulikutega kui keskkonnatingimused ei halvene ning tuulikutest lähtuvad häiringud (müra, varjud, jääheide vms) ei suurene ja tagatud on vastaval ajahetkel kehtivate asjakohaste keskkonnanormide (müranormid vm) täitmine“. Selgitame, et tuulepargi läheduses paiknemise võimalikku negatiivset mõju kompenseerimiseks on ette nähtud tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu maksmine kohalikule omavalitsusele ja tuulepargi mõjualas elavatele inimestele. keskkonnatasude seadusega (§ 553) Vt ka järgmine
29.5	5. 3.12.2.1 – Tuuleparkide eriplaneering: tuulegeneraatorid alla 30 m (+ pool laba pikkust) – nende paigaldamine tundub olevat lihtsustatud. Seda ei tohi lubada. 29,99 m suurune tuulegeneraator (+ pool laba pikkust) on piisavalt suur, et häirida inimeste ja loomade elukeskkonda (lärm, visuaalne reostus jne). Tuulegeneraatorid kõrgusega vähemalt 30 m ja tuuleparkide eriplaneering – jällegi peame endale aru andma, et inimesed soovivad elada (juhul kui nad maal tahavad elada) looduslikus keskkonnas ja mitte tehnopargis. Hetke seisuga ei ole olemasolevate	Täname arvamuse esitamise eest. Tuulepargi läheduses paiknemise võimalikku negatiivset mõju ja häiringuid aitab kompenseerida tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu maksmine kohalikule omavalitsusele ja tuulepargi mõjualas elavatele inimestele. Vastavalt keskkonnatasude seaduse § 553 toob tuulepargi ehitamine nii kohalikule omavalitsusele laiemalt kui kohalikele elanikele kitsamalt kaasa

	<p>tuulegeneraatorite tulust kohalikel elanikel mitte mingit kasu sees (näiteks osaliselt tasuta elekter jms.). Kui arvestada nüüd, et meie küla lähedale planeeritakse kõrgpingeliin siis võib tekkida olukord, et lihtsustatud korras saab suvaline maaomanik põllu või heinamaa täis ehitada kuni 30 m tuugeneid.</p> <p>Ettepanek: mitte lubada lihtsustatud korras rajada kuni 30 m tuugeneid;</p> <p>Ettepanek: ja kui ehitada tuulepark siis peavad kohalikud elanikud sellest väga suurt kasumit saama (näiteks 50% soodsam elekter vms.);</p>	<p>rahalisi hüvesid. Hüve maksimaalne suurus ühes aastas on üle 250 m tuulikute puhul kõigile elamu omanikele, kelle elukoht on antud elamus registreeritud ja elamud asuvad kuni 3 km kaugusel, 6-kordne alamtöötasu määr e nt 2024. a alamtöötasu määra järgi oleks see 4920 eurot. Elanikele makstakse hüveks pool kohalikule omavalitsusele makstud tuulepargi talumistasust, mis omakorda sõltub nii tuulikute võimsusest, tuuleenergia aasta toodangust, kui ka keskmisest elektri börsihinnast ning kohaliku valla volikogu poolt määratavast talumismäärast (0,7-1 %).</p>
29.6	<p>6. 3.14 Ettepanek: Kurevere Maardla järk järgult sulgeda, mitte lubada suurendada. Omanik peab looduse alal vastavalt taastama. Maardla tekitab müra, mustust ning meie kandis on probleeme põhjaveega.</p> <p>Meie 26m sügavune puurkaev läks veest tühjaks. Meie puurkaev on nüüd 93 m sügav ja me ei saanud Kurevere kaevanduselt kompensatsiooni (uue puurkaevu maksumus ca EUR 7.000) kuigi küsisime seda enne uue kaevu rajamist 2023. Ka siis on küsimus, et mida saavad elanikud selle eest, et peavad kannatama Maardla lärmi ja mustust? 10 tonni killustikupuru aastas ei ole tasakaalus kompensatsioon.</p> <p>Ettepanek: On vajalik, et vald põhjavee probleemi intensiivsemalt uurib ja sellega tegeleb. Elanikud/maaomanikud peavad saama arvestatavat kompensatsiooni kaevanduselt – rohkem ja paremat kruusa ning laialiulatuvat kompensatsiooni puurkaevude rajamisel.</p>	<p>Täname arvamuse ja info esitamise eest. Selgitame, et üldplaneeringu joonisele on kantud olemasolevad karjäärid ja maardlad taustainfona. Üldplaneeringuga ei kavandata uut kaevandamist ja karjääride avamist. Taotlusi kaevandamiseks menetleb Keskkonnaamet. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus ning Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus on vastavas protsessis ka otsustajaks keskkonnamõju hindamise menetluse ning kõigi vajalike keskkonnameetmete seadmise osas. Kaevandamislubade ja nendes toodud tingimuste täitmise osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet. Teavitame, et Vabariigi Valitsus algatas 05.01.2023 korraldusega nr 20 "Rapla maakonnaplaneeringu 2030+" ja "Pärnu maakonna planeeringu" maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise (KSH). Teemaplaneeringu eesmärk on luua selgus, kus paiknevad Raplamaal ja Pärnumaal maavarad ning millistel tingimustel neid uurida ja kaevandada tohib. Planeeringu menetlus toimub koostöös kohalike omavalitsuste ja elanikega.</p>
29.7	<p>7. KSH aruanne 9.2.1.2 Põhjavesi – palun vaadake punkti 5 – meie kandis on paljudel probleemi põhjaveega. Maardla/kaevanduse tõttu on ka Kuke-Kiili raba veest tühjaks jooksmas. Rabad on teatavasti tugevad süsiniku sidujad ning neid on hakatud ülemaailmselt hoidma/taastama. KSH aruandes ei ole üldse mainitud kaevandusega seotud probleeme. Ettepanek: Põhjavesi, rabade taastamine/hoidmine tuleb üldplaneeringus välja tuua.</p>	<p>Täname arvamuse esitamise eest. Üldplaneeringuga ei kavandata kaevandamist/karjääride avamist. Maardlad on üldplaneeringu kaartidel näidatud taustinfona, et neid oleks võimalik arvestada (muu) maakasutuse planeerimisel. Kuna kaevandamine ei ole üldplaneeringuga suunatav tegevus, ei ole asjakohane ka konkreetsete kaevandamistegevuste mõjude hindamine üldplaneeringu KSH raames. Tähelepanu on pööratud eelkõige uute konfliktalade tekkimise vältimisele maardlate ümbruses. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus ning Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus on vastavas protsessis ka otsustajaks keskkonnamõju hindamise menetluse ning kõigi vajalike keskkonnameetmete seadmise osas. KSH aruandes on välja toodud, et süsiniku sidumise aspektist on eriti oluline valla territooriumil paiknevate ja seni looduslähedasena säilinud soolade kaitse. Valla suuremad soo- ja rabamassiivid on hõlmatud kaitstavate alade hulka ning nende säilimine on tagatud läbi riikliku tasandi looduskaitse. Üldplaneering toetab seda täiendavalt läbi rohevõrgustiku.</p>
29.8	<p>8. KSH 9.3.1 – Info puudub õhu ja mürasaaste kohta. Ettepanek: panna õhu-ja müraseire jaamad kaevanduse ümber. Elan Kokuta külas ja kuulen kaevanduse müra tihti. Ka tuugenite müra on kuulda;</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Vt eelmine tabeli rida. Probleemide korral olemasolevast kaevandamistegevusest tuleneva ülemäärase müraga saab pöörduda Terviseameti või Keskkonnaameti poole.</p>
29.9	<p>9. KSH 9.4.2.2 - päikesepargi rohevõrgustikku rajamine valla kaalutlusotsuse alusel ei ole aktsepteeritav (valla ametnikud ja volikogu ei ole antud küsimuses pädevad otsust tegema), selle kohta on kindlasti vaja Keskkonnaameti otsust/luba. s.t. muidu ei olegi varsti rohevõrgustikku alles. Sealjuures tuleb arvestada sellega, et päikesepargile lisanduvad tehnovõrgud (kaablid, salvestuskonteinerid, jms) ja juurdepääsu teed, mis järjekordselt vähendavad ja rikuvad rohevõrgustiku piirkonda. Uuringud on näidanud, et päikesepaneelide olemasolu kahandab putukate arvukust. Punkt KSH 9.4.2.2 on ka täielikus vastuolus KHS punktiga 9.7.</p> <p>Ettepanek: rohevõrgustikku ei tohi rajada päikeseparke ega muid tehnorajatisi. Kindlasti ei tohi see toimuda lihtsustatud korras valla ametniku/volikogu kaalutlusotsuse alusel;</p> <p>Ettepanek: Jällegi puudub siin arvestatav kompensatsiooni mehhanism, millega kompenseerida kohalikke elanikke, kes peavad 24/7 taluma tehnorajatisi ja nendest tulenevat visuaalset, müra ja õhureostust. Üldplaneeringus on vaja välja tuua arvestatav kompensatsiooni mehhanism.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Selgitame et KSH aruandes välja toonud seisukoht, et tootmiseks rajatavate päikeseparkide asukohas ei ole tõenäoliselt võimalik säilitada rohevõrgustiku toimimist. Selline tegevus saab aga üldplaneeringu kohaselt olla ainult kaalutletud erandjuhtum ning ei ole ette näha, et sellise kaalutletud erandi võimalus kahjustaks rohevõrgustiku kui terviku toimimist. Roheline võrgustik hõlmab valla territooriumist 70% ning tehnorajatiste rajamist rohelise võrgustiku alale ei ole võimalik täielikult vältida. Üldplaneeringu seletuskirjas toodud rohelise võrgustiku tingimuste kohaselt ei tohi rohevõrgustiku koridori ehitada päikeseelektrijaamasid (va hoonete katustele, õuealadele jms). Üldplaneeringu seletuskirjas on selgitatud, et otsuse langetamiseks küsitakse vajadusel täiendavat informatsiooni pädevatelt isikutelt või asutustelt ning selle põhimõtte alla kuulub ka rohelise võrgustiku toimivuse ekspertiisi küsimine. Kohalik omavalitsus saab vajadusel pöörduda Keskkonnaameti poole arvamuse küsimiseks, kuid üldplaneeringuga ei saa Keskkonnaametile seada selliseid kooskõlastamise või tegevusloa üle otsustamise ülesandeid, mis ei tulene õigusaktidest ja asutuse tööülesannetest. Keskkonnahäiringute hüvitamine on reguleeritud riiklikul tasemel läbi keskkonnatasude seaduse. Oleme osutanud erinevatel suhtlustasanditel riigi esindajatega vajadusele lisada keskkonnahäiringute seadusesse kompensatsioonimehhanism päikeseelektrijaamade häiringute leevendamiseks. Täiendame ja täpsustame üldplaneeringu seletuskirja asjakohases ulatuses tööstuslike päikeseparkide kavandamise menetlusliikide ja mõjuhinnangute osas</p>
29.10	<p>10. Kergliiklustee Kõmsi-Massu: Mõistlikum oleks need vahendid investeerida olemasolevate teede remondiks/lumetõrjeks/erateede toetuseks või kogukonda (lasteaia, väike-koolid, huvigrupid, raamatukogud, Virtsu merepäev jms.). Kuna meil on vähe inimesi (Üldplaneering lk. 15 räägib sellest ka) siis oleks vaja investeerida inimestesse ja teha kõik selleks, et inimesed tahaksid meie vallas elada/siia kolida. Sõidan igapäevaselt mööda Kõmsi-Massu teed ja seal on väga vähe liiklust. Ei ole eriti ei jalakäijaid ega rattureid, ka autosid on vähe ja seega mahume kõik ilusasti olemasoleval tee peale ära. Pealegi ei ole sellised teed keskkonnasõbralikud, sest jällegi hävitatakse väärtuslikku looduslikku haljastust. Meie oludes kasutatakse ilmastiku tõttu kergliiklusteid v.o. kõige rohkem 6 kuud aastas. Juhul kui rohkem inimesi meie valda kolib, võib kergliiklustee vajaduse uuesti üle vaadata. Näiteks Kirbla – Kasari kergliiklusteel ei ole praktiliselt kunagi mitte kedagi – ka</p>	<p>Täname arvamuse ja ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et üldplaneeringus on märgitud perspektiivsed kergliiklusteed ja nende võimalikud trassid üldplaneeringu üldistusastmes. Valla omanduses oleva kergliiklustee ehituse otsustab vallavolikogu lähtudes eelarvestrateegiast, teehoiukavadest ning eelarve võimalustest. Kasari-Kirbla kergliiklustee ehitas riik Risti-Virtsu riigimaantee rekonstrueerimise käigus. Edastame ettepaneku liikluskorralduse muutmiseks Kõmsi-Mõisaküla-Salevere riigiteel Transpordiametile.</p>

	<p>sealt sõidan tihti mööda. Siin ei saa ka olla argumendiks, et kergliiklusteede ehitamise rahad tuleva Euroopast jms. – me räägime siin ikkagi ressursist, mida peaks saama otstarbekamalt kasutada.</p> <p>Ettepanek: Mitte ehitada kergliiklusteed Kõmsi – Massu, piirata hoopis liiklust 70 km/h peale antud lõigul, et tee oleks turvalisem kõikidele liiklejatele. Ressurss investeerida olemasolevate teede hooldamiseks/lumetõrjeks/kruusatoetuseks erateedele või lasteaedadesse/koolidesse.</p>	
30.	Kersti Talving ja Minna Talving 2024/8-9/748 29.07.2024	
30.1	<p>Kokkuvõtvad kommentaarid: VORM ja LOETAVUS: - Raskesti loetavad dokumendid, nii ÜP kui ka KSH; - KSH document on nii lukku pandud et digitaalselt ei saa oma tarbeks ka märkmeid digipliiatsiga teha. - KSH lugemisel jäi mulje et see on “kummitempel”, pole konstruktiivset kriitikat; ettepanekuid. Näiteks 9.7.2 kolmas lõik (vt all) - see nendib globaalset kasu aga ei võta arvesse ega ei kommenteeri negatiivseid mõjusid kohalikule kogukonnale ega kohalikule loodusele. Puuduvad olulised teemad a) Üldplaneeringus puudub vision kuidas teha Lääneranna Valda inimsõbralikumaks ja kuidas meelitada rohkem (eriti noori) inimesi meie vananeva elanikkonnaga piirkonda elama. b) Samuti ei leidnud me ühtegi lõiku, milles oleks räägitud DIGI“-võrkudest – interneti parendamisest, et soodustada kodutööd jms. Lairiba toomisest valla elanikele. Puudusid märksõnad “internet” “digitaliseerimine” ja “mobiili levi” parendamine c) Kurevere karjäär /kaevandus – Põhjavee taseme langemist EI ole piisavalt kirjeldatud ega selle olukorra tuleviku-lahendusi EI ole planeeritud (kas joogivett hakatakse Lihulast tooma? Veetakse joogiveetorud)) d) Rabade taastamine/hoidmine tuleb üldplaneeringus välja tuua. See puudub.</p>	<p>Täname arvamuse eest. Selgitame, et KSH läbiviimine oli integreeritud üldplaneeringu koostamise protsessi. See tähendab, et KSH ekspert ei oodanud, et üldplaneeringu lahendus valmis saaks, et seejärel koostada n-ö vastu vaidlev KSH aruanne, mille ettepanekute põhjal üldplaneeringu lahendust uuesti muutma hakata. Selle asemel osales KSH ekspert üldplaneeringu töörühma koosolekutel ning töötas läbi tööversioonid, esitades oma kriitika ja ettepanekud jooksvalt, et need oleks võimalik koheselt sisse viia valmivasse üldplaneeringu lahendusse. Seda valitud metoodilist lähenemist, mis tõepoolest mõjutab KSH aruande iseloomu, on selgitatud ka KSH aruande ptk 3. KSH ptk 9.7.2 käsitleb (vastavalt peatüki pealkirjale) mõju kliimamuutusele ja sellega kohanemisele. Mõjud looduskeskkonnale ja inimestele on käsitletud vastavateemaliste peatükkide all. Üldplaneeringu eesmärk on kogu valla või linna territooriumi või selle osa ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine (planeerimisseadus § 74 lg 1). Üldplaneeringuga suunatav maa-alade kasutamise juhtotstarvete ja kasutustingimuste määramine iseenesest majandust ei elavda, valda ettevõtlust ja inimesi juurde ei too. Valla areng sõltub eelkõige valla edasistest poliitikatest, arengukavadest ja –projektidest, majanduse arengust üldisemalt, piirkonna regionaalsest tugevusest ja iseärasustest jpm. Lääneranna valla pindala on 1362,7 km2, sellest moodustab üldplaneeringus määratletud roheline võrgustik 956,8 km2 ehk 70,2%. Rohevõrgustikust omakorda moodustavad looduskaitsealad (sh soomassiivid ja -rabad) kokku 55,0%. Kaitsealade kaitse toimub vastavalt looduskaitseesadusele, kaitse-eeskirjadele ja kaitsekorralduskavadele (sh looduskoosluste taastamine). Looduskaitsealade valitseja on Keskkonnaamet.</p>
30.2	<p>3.23.5 Elekter – 100m kõrgepinge õhuliin elamust on liiga väike vahemaa. Miinimum peaks olema 1 km. Planeeritav Saaremaa kõrgpingeliin 330 kV – ja samas ka selle piirkonna jaotusvõrgu tugevdamine - mõistlik paigaldada maakaabel, sest niigi on kogu aeg elektrikkeid- ja katkestused, mis on põhjustatud tormidest/lumest/äikesest – arvestades globaalset kliimamuutust siis tormioht aina suureneb. Pealegi on maakaablid julgeoleku seisukohalt turvalisemad. Maakaablid on küll kallimad aga seda hinnavahet saavad finantseerida energia ettevõtted kes antud 330 kV liinist kasu saavad. Tehnorajatised - kõrgepingeliinid, elektrituugenid, maakaevandused, päikesepargid jms. - rikuvad meie looduslikult kaunist piirkonda ning muudavad selle järjekindlalt tehnopargiks. Kui kaob meie valla looduslik ilu siis tahab siin veel vähem inimesi elada, rääkimata keskkonna visuaalsest reostamisest, lärmist jms.. Teen ettepaneku i) elektriliinide rajamisel tingimuseks seada ka kiire interneti vedamisega meie piirkonda samaaegselt. Märksõnad KODUTÖÖ, Digitaalne tulevik ii) Elektri jaotusvõrgu (distributsioon; Elektrilevi tütarfirma Imatra) ja alajaamade töökindlaks tegemine plaani võtta et elektrikatkestusi vältida – meil on 2023/24 sugis/talv/kevad olnud 2 väga pikka elektrikatkestust iii) Kõrgpingeliinid (transmission) Lihula – Saaremaa 330kV liin mis on planeerimisel - maa-alused kaablid kui kõrgpingeliin möödub majapidamistest lähemalt kui 1 km. –Lääneranna vald peab tegema lobitööd et tuleksid maaalused kaablid mis Saaremaa meretuuleparkide alade myygist /liitusmistasudest/ - nõ kaablid panna nende rahadest kes kasu saavad.</p>	<p>Täname arvamuse esitamise eest. Selgitame, et üldplaneeringus märgitud 100m kuja kõrgepinge liinist on laiem kui kehtestatud liinide kaitsevööndid. 110 kV elektri õhuliini kaitsevööndi laius on liini teljest 25m ja 330 kV liinil 40m. (Majandus- ja taristuministri määrus “Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded” 25.06.2015 nr 73). Üldplaneeringuga ei kavandata uusi kõrgepingeliine, planeeringu joonistele on kantud taustainfona olemasolevad liinid. Osutame, et Vabariigi Valitsuse 15.02.2024 korraldusega nr 39 on algatatud Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering, milline hõlmab ka Lääneranna valda (Lihula-Virtsu suund). Eriplaneeringu läbiviija on riik ja kehtestaja Vabariigi Valitsus. Selgitame, et elektri- ja sidevõrkude arendamise, arengu kavandamise, ehitamise, rekonstrueerimise ja remondiga tegelevad võrguettevõtted. Täiendame üldplaneeringu seletuskirja ptk 3.23 Tehniline infrastruktuur alampeatükiga 3.23.7 Side. Täiendame seletuskirja ptk 3.23.5 Elekter.</p>
30.3	<p>3.12.2.1 – Tuulegeneraatorid kõrgusega vähemalt 30m – „Üksiktuuliku või tuulikupargi rajamine rohelise võrgustiku alale on lubatud tingimusel, et välistavad tegurid puuduvad, tuulepargi keskkonnamõjude hindamisel on hinnatud mõju rohelise võrgustiku toimimisele, olulist negatiivset mõju ei ole tuvastatud ja/või on rakendatud asjakohased leevendusmeetmed ning tuulikute vahelised alad säilitatakse võimalikult suures ulatuses võimalikult looduslähedasena.“ Ettepanek: Tuugeneid rohevõrgustiku alale mitte paigaldada, kuna üldplaneering ning KSH on antud küsimuses liiga pinnapealselt koostatud; „Olemasolevaid tuulikuid on lubatud asendada uute tuulikutega kui keskkonnatingimused ei halvene ning tuulikutest lähtuvad häiringud (müra, varjud, jääheide vms) ei suurene. „ Ettepanek: paljud valla elanikud on olemasolevatest tuulegeneraatoritest tugevalt häiritud. Seetõttu ei ole mõistlik tuulegeneraatoreid lihtsustatud korras asendada. Teemat et uue generatsiooni tuugenid on palju suuremad kui praegused ei ole ka ei ÜP-s ega ka KSH-s käsitletud, näiteks kui 2019 oli rootori diameeter 120m ja kõrgus 89 m siis 2035 on prognoositavad samad numbrid rootori diameter 174 m ja kõrgus 130 m (pilt 6a) ref. https://www.nature.com/articles/s41560-021-00810-z/figures/6) Kui kõik seadusejärgsed load on korras, peaks vald tagama tuugenifirmadega läbirääkides arvestatava kompensatsiooni valla elanikele (näiteks 50% soodsam elekter vms.).</p>	<p>Täname arvamuse esitamise eest. Selgitame, et üldplaneeringuga ei reserveerita ega kavandata ühtki uut tuuleparki. Käimas on Lääneranna valla tuuleparkide eriplaneering ja eriplaneeringu keskkonnamõjude strateegiline hindamine (KSH), mille I etapi käigus selgitati maa-alad, millele osas on võimalik kaaluda tuulepargi rajamist. Lähem info Lääneranna valla veebilehel https://www.laanerannavald.ee/tuuleparkide-eriplaneering Tuuleparkide eriplaneeringu I etapp näitas, et tuulikupargi rajamist on võimalik kaaluda 7 kohas kokku u 2,6-2,7% valla territooriumist. Juhime tähelepanu asjaolule, et roheline võrgustik moodustab u 70% valla territooriumist. Täiendame üldplaneeringu seletuskirja: „Olemasolevaid tuulikuid on lubatud asendada uute tuulikutega kui keskkonnatingimused ei halvene ning tuulikutest lähtuvad häiringud (müra, varjud, jääheide vms) ei suurene ja tagatud on vastaval ajahetkel kehtivate asjakohaste keskkonnanormide (müranormid vm) täitmine“. Selgitame, et tuulepargi läheduses paiknemise võimalikku negatiivset mõju kompenseerimiseks on ette nähtud tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu maksmine kohalikule omavalitsusele ja tuulepargi</p>

		mõjualas elavatele inimestele. keskkonnatasude seadusega (§ 553) Vt ka järgmine.
30.4	<p>3.12.2.1 – Tuuleparkide eriplaneering: tuulegeneraatorid alla 30 m (+ pool laba pikkust) – nende paigaldamine tundub olevat lihtsustatud. Seda ei tohi lubada. 29,99 m suurune tuulegeneraator (+ pool laba pikkust) on piisavalt suur, et häirida inimeste ja loomade elukeskkonda (lärm, visuaalne reostus jne). Tuulegeneraatorid kõrgusega vähemalt 30 m ja tuuleparkide eriplaneering – jällegi peame endale aru andma, et inimesed soovivad elada (juhul kui nad maal tahavad elada) looduslikus keskkonnas ja mitte tehnopargis. Hetke seisuga ei ole olemasolevate tuulegeneraatorite tulust kohalikel elanikel mitte mingit kasu sees (näiteks osaliselt tasuta elekter jms.). Kui arvestada nüüd, et meie küla lähedale planeeritakse kõrgpingeliin siis võib tekkida olukord, et lihtsustatud korras saab suvaline maaomanik põllu või heinamaa täis ehitada kuni 30 m tuugeneid.</p> <p>Ettepanek: mitte lubada lihtsustatud korras rajada kuni 30 m tuugeneid;</p> <p>Ettepanek: ja kui ehitada tuulepark siis peavad kohalikud elanikud sellest väga suurt kasumit saama (näiteks 50% soodsam elekter vms.);</p>	<p>Täname arvamuse esitamise eest. Tuulepargi läheduses paiknemise võimalikku negatiivset mõju ja häiringuid aitab kompenseerida tuuleenergiast elektrienergia tootmise tasu maksmine kohalikule omavalitsusele ja tuulepargi mõjualas elavatele inimestele. Vastavalt keskkonnatasude seaduse § 553 toob tuulepargi ehitamine nii kohalikule omavalitsusele laiemalt kui kohalikele elanikele kitsamalt kaasa rahalisi hüvesid. Hüve maksimaalne suurus ühes aastas on üle 250 m tuulikute puhul kõigile elamu omanikele, kelle elukoht on antud elamus registreeritud ja elamud asuvad kuni 3 km kaugusel, 6-kordne alamtöötasu määr e nt 2024. a alamtöötasu määra järgi oleks see 4920 eurot. Elanikele makstakse hüveks pool kohalikule omavalitsusele makstud tuulepargi talumistasust, mis omakorda sõltub nii tuulikute võimsusest, tuuleenergia aasta toodangust, kui ka keskmisest elektri börsihinnast ning kohaliku valla volikogu poolt määratavast talumismäärast (0,7-1 %).</p>
30.5	<p>3.14 Ettepanek: Kurevere Maardla järk järgult sulgeda, mitte lubada suurendada /ala laiendada. Kaevanduse uus omanik Sigmaroc Ltd (peakontor: London, Suurbritannia) peab looduse alal vastavalt taastama. Maardla tekitab müra, mustust ning meie kandis on probleeme põhjaveega. Maardla ei tohi öösel maardlas kaevandada ega öösel kivi Virtsu sadamasse vedada. Ka siis on küsimus, et mida saavad elanikud selle eest, et peavad taluma ja kannatama Maardla lärmi ja mustust? 10 tonni killustikupuru aastas ei ole tasakaalus kompensatsioon.</p> <p>Ettepanek:</p> <p>i) On vajalik, et Lääneranna vald põhjavee probleemi intensiivsemalt uurib ja sellega tegeleb ning kaevanduse uue omanikuga aktiivselt sel teemal suhtleb.</p> <p>ii) Maaomanikud peavad saama arvestatavat kompensatsiooni kaevanduselt – rohkem ja paremat kruusa ning laialiulatuvat kompensatsiooni suurkaevude rajamisel või süvendamisel.</p> <p>iii) Vald peab tegema aktiivselt tööd et kaevandust ei laiendataks.</p>	<p>Täname arvamuse ja info esitamise eest. Selgitame, et üldplaneeringu joonisele on kantud olemasolevad karjäärid ja maardlad taustainfona. Üldplaneeringuga ei kavandata uut kaevandamist ja karjääride avamist ega sulgemist.</p> <p>Taotlusi kaevandamiseks menetleb Keskkonnaamet. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus ning Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus on vastavas protsessis ka otsustajaks keskkonnamõju hindamise menetluse ning kõigi vajalike keskkonnameetmete seadmise osas.</p> <p>Kaevandamislubade ja nendes toodud tingimuste täitmise osas teostab järelevalvet Keskkonnaamet.</p> <p>Teavitame, et Vabariigi Valitsus algatas 05.01.2023 korraldusega nr 20 "Rapla maakonnaplaneeringu 2030+" ja "Pärnu maakonna planeeringu" maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise (KSH). Teemaplaneeringu eesmärk on luua selgus, kus paiknevad Raplamaal ja Pärnumaal maavarad ning millistel tingimustel neid uurida ja kaevandada tohib. Planeeringu menetlus toimub koostöös kohalike omavalitsuste ja elanikega.</p> <p>Kaevandamise leevendusmeetmete põhimõtted on kirjas juba maapõueseaduses:</p> <p>§ 16. Maapõue kasutamisega seotud põhikohustused</p> <p>(1) Maapõue kasutamisel tuleb lisaks käesoleva seaduse § 14 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatule mõistlikus ulatuses tagada võimalikult väike ebasoodne mõju keskkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale.</p> <p>§ 50. Kaevandamisloa taotlus</p> <p>(3) Kaevandamisloa taotluse seletuskiri peab sisaldama lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 42 lõike 1 punktides 3 ja 5–15 nimetatud andmetele teavet:</p> <p>1) kasutada kavandatava tehnoloogia ja kavandatava kaevandamise keskkonnamõju võimaliku ulatuse kohta;</p> <p>2) maapõues tekkivate võimalike muutuste ning keskkonnahäiringu ennetamiseks ja vähendamiseks rakendatavate abinõude kohta;</p> <p>§ 56. Kaevandamisluba</p> <p>(1) Lisaks keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 53 lõike 1 punktides 1, 2, 4 ja 5 sätestatule märgitakse kaevandamisloas:</p> <p>9) meetmed, mida rakendatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning kaevandamisest inimese tervisele, varale ja keskkonnale tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks.</p>
30.6	<p>KSH aruanne 9.2.1.2 Põhjavesi – palun vaadake punkti 5 – meie kandis on paljudel probleemi põhjaveega. Maardla/kaevanduse tõttu on ka Kuke-Kiili raba veest tühjaks jooksmas. Rabad on teatavasti tugevad süsiniku sidujad ning neid on hakatud ülemaailmselt hoidma/taastama. KSH aruandes ei ole üldse mainitud kaevandusega seotud probleeme.</p> <p>Ettepanek:</p> <p>i) Põhjavesi, rabade taastamine/hoidmine tuleb üldplaneeringus välja tuua.</p> <p>ii) Ja kuidas tulevikus lahendada langeva põhjavee tase taastamine või joogivee kättesaadavus maardla ümbruses – kas joogivee torud Lihulast?</p>	<p>Täname ettepaneku eest.</p> <p>Üldplaneeringuga ei kavandata uusi kaevandusi ega karjääride avamist. Maardlad on üldplaneeringu kaartidel näidatud taustinfona, et neid oleks võimalik arvestada (muu) maakasutuse planeerimisel. Kuna kaevandamine ei ole üldplaneeringuga suunatav tegevus, ei ole asjakohane ka konkreetsete kaevandamistegevuste mõjude hindamine ÜP KSH raames. Tähelepanu on pööratud eelkõige uute konfliktalade tekkimise vältimisele. Kaevandamisload annab Keskkonnaamet ning Keskkonnaamet on vastavas protsessis ka otsustajaks keskkonnamõju hindamise menetluse ning kõigi vajalike keskkonnameetmete seadmise osas.</p> <p>KSH aruandes on välja toodud, et süsiniku sidumise aspektist on eriti oluline valla territooriumil paiknevate ja seni looduslähedasena säilinud soolade kaitse. Valla suuremad soo- ja rabamassiivid on hõlmatud kaitstavate alade hulka ning nende säilimine on tagatud läbi riikliku tasandi looduskaitse. Üldplaneering toetab seda täiendavalt läbi rohevõrgustiku.</p>
30.7	<p>KSH 9.3.1 – Info puudub õhu ja mürasaaste kohta.</p> <p>Ettepanek: panna õhu-ja müraseire jaamad kaevanduse ümber. Kuuleme kaevanduse müra öösiti kui tuul on kaevanduse suunast ja vedu toimub Virtsu sadamasse, samuti tuugenite müra on kuulda kui tuul on tuugenite pargi poolt.</p>	<p>Vt eelmine tabeli rida. Probleemide korral olemasolevast kaevandamistegevusest tuleneva ülemäärase müraga saab pöörduda Terviseameti või Keskkonnaameti poole.</p>

30.8	<p>KSH 9.4.2.2 - päikesepargi rohevõrgustikku rajamine valla kaalutlusotsuse alusel ei ole aktsepteeritav (valla ametnikud ja volikogu ei ole antud küsimuses pädevad otsust tegema), selle kohta on kindlasti vaja Keskkonnaameti otsust/luba. s.t. muidu ei olegi varsti rohevõrgustikku alles. Sealjuures tuleb arvestada sellega, et päikesepargile lisanduvad tehnovõrgud (kaablid, salvestuskonteinerid, jms) ja juurdepääsu teed, mis järjekordselt vähendavad ja rikuvad rohevõrgustiku piirkonda. Uuringud on näidanud, et päikesepaneelide olemasolu kahandab putukate arvukust. Punkt KSH 9.4.2.2 on ka täielikus vastuolus KSH punktiga 9.7.</p> <p>Ettepanek:</p> <p>i) rohevõrgustikku ei tohi rajada päikeseparke ega muid tehnorajatisi. Kindlasti ei tohi see toimuda lihtsustatud korras valla ametniku/volikogu kaalutlusotsuse alusel;</p> <p>ii) Jällegi puudub siin arvestatav kompensatsiooni mehhanism, millega kompenseerida kohalikke elanikke, kes peavad 24/7 taluma tehnorajatisi ja nendest tulenevat visuaalset-, müra- ja õhureostust. Üldplaneeringus on vaja välja tuua arvestatav kompensatsiooni mehhanism.</p> <p>iii) Suurte tööstuslike päikeseparkide jaoks on Vaja Keskkonnaameti luba ja Keskkonamõjude hindamine koos avaliku aruteluga</p> <p>iv) Suuri tööstuslikke Päikeseparke ilma salvestuseta ja päikese trakkimiseta mitte lubada – märkõnad - Eestis on juba ca 1000 MW päikeseparke ja elektrihind on juba “kaameli küüru”-i meenutavas graafikus. Vt https://www.err.ee/1609351659/paikeseparkide-rajajad-otsivad-investeeringutele-nutikamaid-lahendusi ja Päikeseenergia teeb Eesti elektri hinnast kaameli - Ärileht (delfi.ee) See tähndab et uute päikeseparkide rajamine on majanduslikult riskantsem</p> <p>v) Tehnorajatisite planeeringus on vaja et oleks arendajalt ,konkreetne plaan ja ka garantii kuidas tehnorajatised utiliseeritakse – 25-35 aasta pärast. – vt. https://keskkonnaagentuur.ee/node/1375 sest päikesepargi arendaja võib 10 -15 a pärast madala elektri hinna tõttu pankrotistuda, ja kas siis jäävad päikesepargid valla utiliseerida (nagu NSVL aegsed monstrumhooned)</p>	<p>Täname arvamuse ja ettepanekute eest. Selgitame et KSH aruandes välja toonud seisukoht, et tootmiseks rajatavate päikeseparkide asukohas ei ole tõenäoliselt võimalik säilitada rohevõrgustiku toimimist. Selline tegevus saab aga üldplaneeringu kohaselt olla ainult kaalutletud erandjuhtum ning ei ole ette näha, et sellise kaalutletud erandi võimalus kahjustaks roheline võrgustiku kui terviku toimimist. Roheline võrgustik hõlmab valla territooriumist 70% ning tehnorajatisite rajamist roheline võrgustiku alale ei ole võimalik täielikult vältida. Üldplaneeringu seletuskirjas toodud roheline võrgustiku tingimuste kohaselt ei tohi rohevõrgustiku koridori ehitada päikeseelektrijaamasid. Üldplaneeringu seletuskirjas on selgitatud, et otsuse langetamiseks küsitakse vajadusel täiendavat informatsiooni pädevatelt isikutelt või asutustelt ning selle põhimõtte alla kuulub ka roheline võrgustiku toimivuse ekspertiisi küsimine. Kohalik omavalitsus saab vajadusel pöörduda Keskkonnaameti poole küll arvamuse küsimiseks, kuid üldplaneeringuga ei saa Keskkonnaametile seada selliseid kooskõlastamise või tegevusloa üle otsustamise ülesandeid, mis ei tulene õigusaktidest ja asutuse tööülesannetest. Keskkonnahäiringute hüvitamine on reguleeritud riiklikul tasemel läbi keskkonnatasude seaduse. Oleme osutanud erinevatel suhtlustasanditel riigi esindajatega vajadusele lisada keskkonnahäiringute seadusesse kompensatsioonimehhanism päikeseelektrijaamade häiringute leevendamiseks. Täiendame ja täpsustame üldplaneeringu seletuskirja asjakohases ulatuses tööstuslike päikeseparkide kavandamise menetlusliide ja mõjuhinnangute osas.</p>
30.9	<p>Kergliiklustee Kõmsi-Massu-Salevere: Kõmsi-Massu teel on väga vähe liiklust. Ei ole eriti ei jalakäijaid ega rattureid, ka autosid on vähe ja seega mahume kõik ilusasti olemasoleval tee peale ära. Väikesed teed mis on vähe kasutatud ja on hõredalt asutatud maapiirkonnas ei ole keskkonnasõbralikud, sest hävitatakse väärtuslikku looduslikku haljastust ja tekib peegedav pind. Meie oludes kasutatakse ilmastiku tõttu kergliiklusteid v.o. kõige rohkem 6 kuud aastas. Juhul kui rohkem noori inimesi meie valda kolib, võib kergliiklustee vajaduse uuesti üle vaadata. Näiteks Kirbla– Kasari kergliiklusteel ei ole praktiliselt kunagi mitte kedagi – ka sealt sõidan tihti mööda. Siin ei saa ka olla argumendiks, et kergliiklusteede ehitamise rahad tuleva Euroopast jms. – me räägime siin ikkagi ressursist, mida peaks saama otstarbekamalt kasutada. Mõistlikum oleks need vahendid kui võimalik investeerida kiire interneti arenguks või kogukonda (lasteaiad, väike-koolid, huvigrupid, raamatukogud, Virtsu merepäev jms.). Kuna meil on vähe inimesi (Üldplaneering lk. 15 räägib sellest ka) siis oleks vaja investeerida inimestesse ja teha kõik selleks, et inimesed tahaksid meie vallas elada/siia kolida ja siin puhata.</p> <p>Ettepanek: Mitte ehitada kergliiklusteed Kõmsi – Massu – (Salevere) ja piirata hoopis liiklust 70 km/h peale antud lõigul, et tee oleks turvalisem kõikidele liiklejatele. Ressurss investeerida kiire interneti arenguks</p>	<p>Täname arvamuse ja ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et üldplaneeringus on märgitud perspektiivsed kergliiklusteed ja nende võimalikud trassid on üldplaneeringu üldistusastmes. Valla omanduses oleva kergliiklustee ehituse otsustab vallavolikogu lähtudes eelarvestrateegiast, teehoiukavadest ning eelarve võimalustest. Kasari-Kirbla kergliiklustee ehitas riik Risti-Virtsu riigimaantee rekonstrueerimise käigus. Edastame ettepaneku liikluskorralduse muutmiseks Kõmsi-Massu-Salevere riigiteel Transpordiametile.</p>
31.	Reet Marttila, Juha Marttila 2024/8-9/748 27.06.2024	
31.1	<p>Meil on väike elamu Puhtu-Laelatu looduskaitsealal, mis on ka Natura 2000 ala. See on üldiselt väga rahulik ja vaikne paik, kuid aegajalt hakkavad meie naaberkinnistu omanikud pidutsema. Pidutsemishoos lasevad nad rakette ja läbi võimenduse valju muusikat, vahel mitu ööpäeva järjest. Siin elavad metskitsed, ilvesed, rebased, jänessed ja teised väiksed loomad, ümberkaudsetes metsatukkades on palju linnupesi. Meie arvates oleks mõistlik keelata looduskaitsealal raketide laskmine, et mitte ehmatada metsaelanikke ja mitte tekitada kuumadel suvepäevadel tuleohtlikke olukordi. Samuti ei ole õige lasta loomade ja lindude läheduses täie võimsusega muusikat. Väritingimustes valju muusika laskmine peaks toimuma selleks tegevuseks ette nähtud kohtades kokkulepitud ajal.</p> <p>Teine probleem on seotud Tammi teega merest ülesõidu kohal. See on nii kitsas, et auto ja jalgrattur või jalakäija ei taha sinna korraga hästi ära mahtuda. Mul on ette tulnud olukordi, kus seisan küll täiesti tee serval, aga möödasõitva auto peegel peaaegu riivab mind, nii et vähe puudub, et ta mu alla kivide peale lükkab. Üks juhtum oli juba nii ohtlik, et ma ei julge enam rattaga Rame külast Virtsu sõita. Kas seal võiksid olla mingid hoiatusmärgid, kiiruspiirang ja meeldetuletus jalakäijatest ja ratturitest, kellele tuleks piisavalt ruumi jätta? Tammi teel on reklaamsilt ”Romantiline rannatee”, aga romantikast on asi kaugel, kui satud kitsas kohas autoga vastamisi.</p>	<p>Täname ettepanekute ja info eest. Lähtudes üldplaneeringu üldistusastmest ei ole üldplaneeringus võimalik ettepanekutega arvestada. Võtame info teadmiseks ja edastame asjaomastele ametnikele.</p>
32.	Management OÜ 2024/8-9/748 30.07.2024	
32.1	<p>Ettepanek laiendada elamumaa reservmaad (E1) Virtsus Karina 19502:003:0079 ja Annikese 19502:003:0078 ning Rannamänni/Tammi tee 6 19502:003:0088 osas. Ettepanek vähendada rohevõrgustiku tugiala Virtsus Karina 19502:003:0079 ja Annikese 19502:003:0078 kinnistutel nii, et see ühtiks looduskaitseala piiriga.</p> <p>1. SISSEJUHATUS</p> <p>Pöördume teie poole seoses Management OÜ-le (registrikood: 11091394) kuuluvate Annikse (katastriüksuse nr 19502:003:0078, edaspidi kinnistu 1) ja Karina kinnistu (katastriüksuse nr 19502:003:0079, edaspidi kinnistu 2) ning Tauno Madissonile kuuluvale Rannamänni/Tammi tee 6 kinnistuga (katastriüksuse nr 19502:003:0088, edaspidi kinnistu 3, kõik kokku ka meie kinnistud) Lääneranna vallas, Virtsu alevikus. Lääneranna vallavalitsus (edaspidi ka KOV) on suunanud 17. juuni – 29. juuli 2024 toimuvale avalikule väljapanekule koostatava Lääneranna valla üldplaneeringu (edaspidi ÜP) ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruande.1 Järgnevalt esitame ettepanekud seoses kavandatava Lääneranna valla ÜP lahendusega. Kokkuvõttes teeme ettepaneku:</p> <p>- määrata ÜP-ga tiheasustusalaks kavandatud meie kinnistute juhtotstarbeks E12</p>	<p>Täname ettepanekute eest. Arvestame ettepanekutega osaliselt. Laiendame elamumaa reserveeringut (E1) Karina ja Annikese katastriüksustele lähtudes kehtivast Hanila üldplaneeringust, üldplaneeringu eelnõus märgitud korduva üleujutusala piirist ja sellest lähtuva ranna ehituskeeluvööndi ulatusest ning ja kõrgvee (1,6m samakõrgusjoon) piirist. Elamumaa (E1) reservmaa märkimine üldplaneeringu kaardile kitsa eraldi siiluna ei ole otstarbekas. Selgitame, et üldplaneeringus maa-ala maakasutuse, sh elamumaa, reserveeringu puudumine (nn “valge ala”) ei keela ehitustegevust. Korrigeerime rohevõrgustiku tugiala piiri arvestades elamumaa reserveeringu (E1) laiendamisest Karina ja Annikese katastriüksustel.</p>

- teha ettepanek rohevõrgustiku tugiala ulatuse vähendamiseks meie kinnistutel nii, et see ühtiks looduskaitseala piiriga.

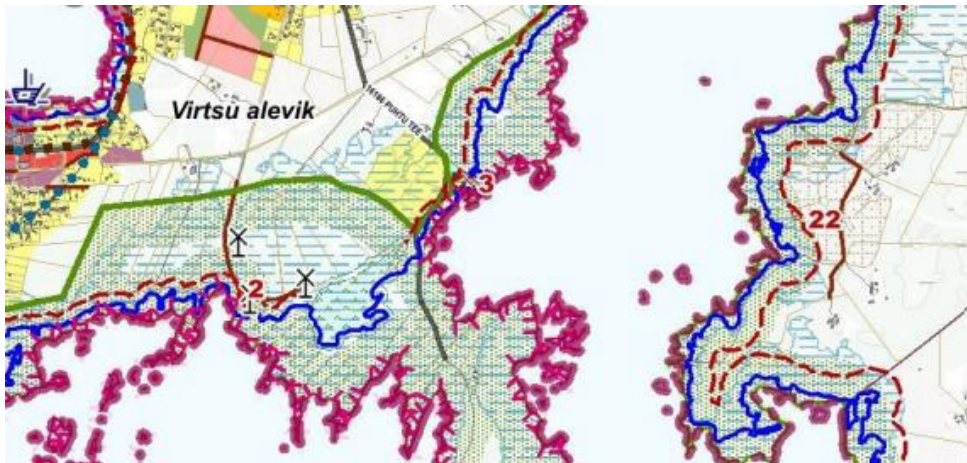
2. KINNISTUD SOBIVAD ELAMUMAAKS

2.1. Kehtiva üldplaneeringu kohaselt on tegemist elamumaa reservmaa piirkonnaga, kõrvalkinnistutel on kehtiv detailplaneering elamute ehitamiseks

3. 100% maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistutel kehtib Hanila valla üldplaneering (edaspidi kehtiv ÜP). Kinnistud 1 ja 2 koos nendest paremale, Puhtu tee poole jääva alaga, on kehtiva ÜP kohaselt elamumaa reserv (joonis 1). Kehtiva ÜP kohaselt on elamumaa reserv reserveeritud optimaalse kaalutlustulemusena selleks sobilikud maad. Tegemist on loodusilmeliste maastikega atraktiivse kohaga elamiseks, mille ehitust vallas peaks soodustama linnadega võrreldes madalam maamaks ja suhteliselt suuremad krundid, mis tagavad privaatsuse.4 Järelikult on kehtivate planeerimisdokumentide aluseks olnud kaalutluste alusel leitud, et piirkond sobib elupiirkonnaks. Ei ole ühtegi asjaolu, mis tekitaks vastupidise olukorra vaid piirkonna areng on olnud pigem seda suuna toetav (väljastatud on ehituslubasid, projekteerimistingimusi jne.).

Joonis 1. Kinnistud asuvad piirkonnas, mis kehtiva ÜP kohaselt on hinnatud elamumaa sobivaks. Elamumaa reserv on tähistatud kollase viirutusega (väljavõtte kehtiva ÜP kaardist).

Joonis 2. Kinnistud 1 ja 2 on ÜP kohaselt elamu juhtotstarbega alast välja arvatud. Soosaare kinnistu detailplaneeringu alal on välja arvatud aga rohekoridori tugialalt. Elamumaa juhtotstarve on joonisel tähistatud kollasega, rohekoridori tugala on joonisel tähistatud roheliste täppidega (väljavõtte ÜP lääneosa maakasutuse joonisest).

4. Piirkonna elamualaks sobivust näitab ka asjaolu, et kinnistutest 1-2 Puhtu tee poole jäävale alale on elamumaa reserv juba realiseeritud Soosaare kinnistule realiseeritud detailplaneeringu näol, mille alusel on antud ehitusõigus 9 elamumaa krundile, millest enamus on tänaseks ka müüdud ning uued omanikud on juba ehitanud või kavandamas elamuehitust. Viidatud detailplaneeringu alale kavandatakse määrata ÜP-ga elamumaa juhtotstarve (joonis 2), mida palumegi käseoleva ettepanekuga laiendada.

5. Soosaare kinnistu detailplaneeringu ala on arvatud välja ka rohevõrgustiku tugialalt aga samas piirkonnas ja osaliselt ka kohe detailplaneeringu kõrval asuv meie ala on aga arvatud märkimisväärses ulatuses meie kinnistutele. Jooniselt 2 näeme, et rohevõrgustiku tugiala katkeb Soosaare kinnistu detailplaneeringu alal. Vastavalt Soosaare kinnistu detailplaneeringu kehtestamise korraldusele, ei mõjuta ühepereelamute ehitamine maa-alal oluliselt senist looduse kooslust. Sarnaste looduslike tingimuste puhul ei mõjutaks ka meie kinnistutele elamuala juhtotstarbe määramine ja elamute ehitus senist looduse kooslust oluliselt, milleks saab vastavad tingimused anda läbi detailplaneeringu koostamise.

6. Tulenevalt kehtivast ÜP-st ja kõrvalkinnistutele kehtestatud Soosaare kinnistu detailplaneeringust, on tekkinud meil ootus elamumaa reservi kehtimajäämisele. Samuti peab haldusorgan kohtlema sarnaste asjaoludega kaasuseid võrdsetel tingimustel sarnaselt. Praegusel juhul on võrdlemisi sarnastes oludes asuvaid kinnistuid koheldud erinevalt. Soosaare kinnistu detailplaneeringu ala on arvatud välja rohekoridori tugialast ja neile määratakse elamumaa juhtotstarve, samas kui meie kinnistutelt võetakse elamumaa reservi määratlus ära ja need jäetakse rohevõrgustiku tugialaks, toomata välja vastavaid kaalutlusi.

2.2. Kinnistute 1-3 elamumaa juhtotstarbe määramine vastab ÜP põhimõtetele ja eesmärkidele

7. ÜP-s nähakse asustuse suunamise üldise põhimõttena ette säilitada selge piir linna- ja maakeskkonna vahel, hoides tiheasustusalade kompaktsust. ÜP-ga määratakse Virtsu alevik sh meie kinnistutega tiheasustusalaks.

8. Samas on meie kinnistud määratletud ÜP-s maatulundusmaana, mis on ÜP kohaselt mõeldud kui põllumajandussaaduste tootmiseks või metsakasvatuseks kasutatav maa. Siia hulka kuuluvad ka erineva kasutusotstarbega hoonete õuealad. Tavaline hajaasustus. Seega ei lähe Virtsu alevikus tiheasustusalas olevate kinnistute maatulundumaa kui hajaasustuse eesmärk kokku asustuse suunamise üldise põhimõttega. Antud aladel ei ole võimalik põllumajandussaaduste tootmine ega metsakasvatus ning selleks on olemas Virtsu alevikus teised vastaval otstarbel kasutatud maaalad. Samuti puudub meil soov ja plaan kasutada kinnistuid põllumajandussaaduste tootmiseks või metsakasvatuseks.

9. Kinnistutele on olemas hea juurdepääs. ÜP kohaselt tuleb laiendatavate või uute elamualade planeerimisel lähtuda sellest, et tagatud oleks hea juurdepääs, sotsiaalne taristu ja tehnovõrkudega varustatus. Kinnistutele 1-2 on hea juurdepääs riigiteena arvel olevale Puhtu teelt. Kinnistule 3 ja seal asuvale hoonele, on olemasolev juurdepääs tagatud Tammi teelt. Kinnistutest kilomeetri raadiuses asub kool ja lasteaed. Läheduses asub ka rand. Kauplus, bussijaam jne. asuvad samuti kinnistust vähem kui 1 km kaugusel. Elektriühendus on rajatud ja elektriliitumisleping on sõlmitud kinnistu 2 ja kinnistu 3 osas kasutades maad elamiseks. Kusjuures kinnistu 2 maatükil on rajatud elektriühendus kõrvalolevalt detailplaneeringu alalt.

Joonis 3. Soosaare kinnistu detailplaneeringu ala on isegi rohkem metsaga kaetud kui meie kinnistud (väljavõte Maa-ameti kaardiserverist).

10. Seega on kinnistud elamumaaks sobivad ka juba vajaliku taristu olemasolu tõttu ning vastavad ÜP põhimõtetele elamumaa laiendamise puhul.

11. Planeeritava üldplaneeringu järgi on elamumaade reserveerimise lähtealuseks olemasolevate elamumaade kompaksemaks muutmine.

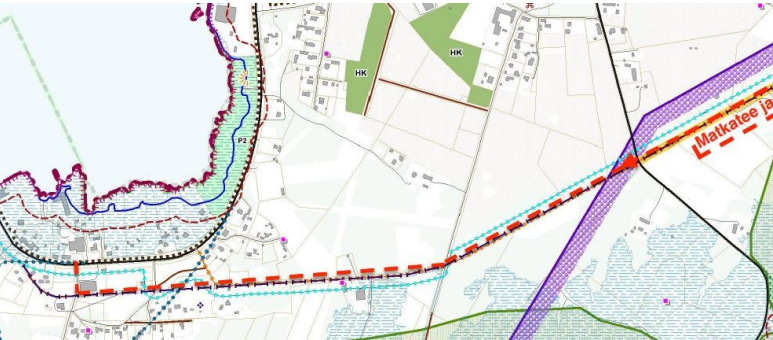
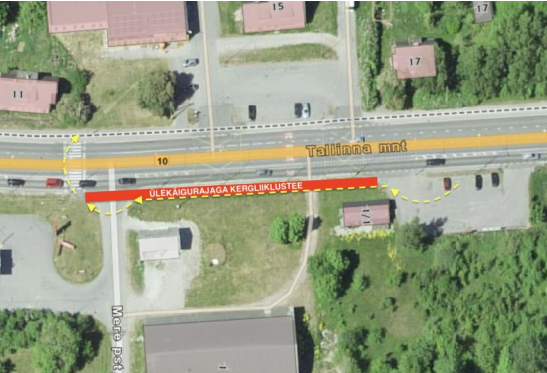
12. Veelgi enam kinnistule 2 on Lääneranna vallavalitsus on 02.09.2021 väljastanud (korraldus nr 663) projekteerimistingimused 11101 üksikelamu ja 12744 abihoone püstitamiseks ning ehitusregistrist on nähtav ehitus "Uus ristmik-mahasõit Puhtu teelt Karina maaüksusele" ehitusregistri koodiga: 220262295. Kinnistule 3 on antud ehitusluba (ehitusregistri kood 120583886) elamu ehitamiseks ning sinna on ehitatud elamu.

13. Planeerimisel tuleb lähtuda hea juurdepääsu tagamisest ning sotsiaalse taristu ja tehnovõrkude olemasolust. Arendamine peab toimuma

	<p>võimalikult terviklike, hästi läbikaalutud ruumiliste visioonide ja terviklahenduste alusel. Võrreldes uue planeeringu eesmäärke elamumaade reserveerimisel ning kehtiva planeeringu selgitusi juba elamumaadeks reserveeritud alade kohta, on põhjendamatult seniste reservmaade elamumaadena mitte arvestamine.</p> <p>14. Üldise tendentsina märgitakse ÜP seletuskirjas, et kahanevate piirkondade ettevõtluskeskkonnale on omane ühelt poolt töökohtade ja teisalt töötajate nappus – struktuurne tööjõupuudus, kus tööjõu pakkumine ei ühti nõudlusega. Uute elamualade kavandamine, kuhu saab planeerida hea elukeskkonna, võiks aidata tuua piirkonda juurde uusi elanikke. Vald on hästi teadlik Virtsu detailplaneeringute (s.h. Kalatehase – Werderholmi ala arendamine) ja arengutega ning sellest tulenevalt teadlik elupindade vajaduse suurenemisest ning oleks väga oodatud, et vald sellele ka omalt poolt kaasa aitab.</p> <p>15. Eelnevast nähtub kinnistute sobivus elamumaa reservmaadena säilitamine elamumaa juhtotstarbe näol ÜP-s, mis käesoleva ettepaneku esitamise juures on omaniku peamine soov ja eesmärk ning aitab kaasa Virtsu aleviku tiheasustusalaks muutmisele.</p>	
33.	Tõnis Rand 2024/8-9/748 29.07.2024	
	<p>Hanila valla üldplaneeringu järgi oli plaanitud KÜ 19501:002:0081-st osa elamumaaks. Lähiaastatel on plaanis sinna hakata ehitama elamut, seega võiks sinna elamumaa valmiduse uues planeeringus tagasi märkida.</p> <p>Hanila valla planeeringu järgi:</p>	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning üldplaneeringu jooniseid täiendatakse asjakohases ulatuses.
34.	Karin Berg 2024/8-9/748 29.07.2024	
	<p>Lisaksin omalt poolt ettepaneku suurendada kaardil näidatud kollast elamuala Virtsus Laheääre tn. 2a kinnistul näiteks kuni piirini, kus teisel pool Laheääre tänavat asub Maia 2 elamuala. Kuna kinnistu Laheääre tn 2a on sihtotstarbega maatulundusmaa siis sama kinnistu esimene pool asub Virtsu südames ja sobiks hästi laienema elamualaks, kõrval park, kool, lasteada ja rahvamaja.</p>	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning üldplaneeringu jooniseid täiendatakse asjakohases ulatuses.
35.	Foreko OÜ 2024/8-9/748 29.07.2024	
35.1.	<p>1. Loobuda rohealade laiendatud käsitlusest.</p> <p>Kohalikul omavalitsusel on planeerimisseaduse (PlanS) § 75 lg 1 p 14 kohaselt õigus määrata rohealad ja nende kaitse- ja kasutustingimused. Neid tingimusi määrates tuleb kohalikul omavalitsusel PlanS § 1 lg-st 3 tulenevalt lähtuda ka haldusmenetluse seaduses sätestatud normidest ja põhimõtetest. See tähendab, et muuhulgas tuleb tagada, et määratavad tingimused oleksid seadusega kooskõlas ja proportsionaalsed. PlanS § 6 p 16 kohaselt on rohealadeks, loodusliku või inimtekkelise päritoluga taimkattega ala linnas kui asustusüksuses, alevis ja alevikus ning küla tiheasustusega alal. Eelnõu kohaselt aga ei ole rohealade definitsioonil lähtutud PlanS kohasest mõistest, vaid rohealadena on hõlmatud ka hajaasustuses paiknevad loodusliku või inimtekkelise päritoluga taimkattega alad (lk 59). Seega soovitakse eelnõus laiendada rohealade mõistet, s.o käsitleda rohealadena ka neid alasid, mis PlanS tähenduses ei ole rohealad. Selline lähenemine ei ole mitte ainult segadust tekitav, vaid läheb ka vastuollu seadusega. Nimelt annab PlanS § 75 lg 1 p 14 kohalikule omavalitsusele õiguse määrata kaitse- ja kasutustingimused üksnes rohealadele PlanS tähenduses. Kuivõrd eelnõus käsitletakse rohealadena ka alasid, mis ei ole rohealadeks PlanS tähenduses, lähevad eelnõuga kavandatavad kitsendused oluliselt kaugemale seaduses sätestatud volitusnormi piiridest. Seega on kõik eelnõus toodud rohealade kaitse- ja kasutustingimused õigusvastased nende alade suhtes, mis ei ole rohealadeks PlanS tähenduses. Tingimuste õiguspärasust saab tagada näiteks rohealade laiendatud käsitlusest loobudes. Alad, mis eelnõu kohaselt on määratud rohealadena, kuid ei ole seda PlanS tähenduses, võivad hoopis kvalifitseeruda PlanS § 6 p 17 kohaste rohevõrgustiku aladena. Sellisel juhul tuleks neid alasid kaitsta aga PlanS § 75 lg 1 p 14 kohaselt määratavate rohevõrgustiku toimimist tagavate tingimuste ja nendest tekkivaid kitsendustega, mitte aga rohealadena.</p>	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täpsustame ja täiendame üldplaneeringu seletuskirja. Selgitame, et PlanS lubab kitsendusi seada ka puhke- ja virgestusaladele (millena puhkemaad P1 ja P2 saaks samuti arvestada) ja „looduskooslustele“. Alad on küll roheala peatükki koondatud, kuid tegelikult on tegemist „puhkealadega“ ja „looduskooslustega“.

35.2	<p>2. Viia seadusega kooskõlla rohealadel raiete kohaliku omavalitsusega kooskõlastamise nõue.</p> <p>Eelnõu näeb ette, et Lääneranna valla rohealade puhkefunktsiooni toimimiseks ja säilimiseks on seatud tingimuseks, et kõigi üldplaneeringuga määratud rohealade (P1, P2, HK ja HP) raied tuleb kohaliku omavalitsusega kooskõlastada enne metsateatise esitamist (lk 59). Lisaks on eelnõus eraldi välja toodud, et väärtuslike rohealade raied tuleb kohaliku omavalitsusega kooskõlastada enne metsateatise esitamist (lk 60). Planeeringuga määratud rohealadel raiete kooskõlastamine kohaliku omavalitsusega on aga reguleeritud juba seaduse tasandil. Nimelt näeb metsaseaduse (MS) § 42 lg 3 ette, et planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta. Raie kooskõlastatakse kohaliku omavalitsusega enne metsateatise esitamist. Kuna eelnõus soovitakse kehtestada raiete kooskõlastamise kohustus kõigil rohealadel, olenemata sellest, kas ala asub linnas või mitte, siis läheb eelnõuga kavandatava kohustus oluliselt kaugemale seaduses sätestatust.</p> <p>Esiteks on äärmiselt küsitav, kas kohalikule omavalitsusele on planeerimisseadusega antud volitus kehtestada planeeringuga metsaseaduses juba reguleeritud formaalsetes küsimustes rangemaid piiranguid kui metsaseaduses sätestatud. Teiseks, isegi kui kohalikul omavalitsusel vastav volitus oleks, tuleb planeeringus asjakohaselt põhjendada rangemate piirangute sobivust, vajalikkust ja proportsionaalsust. Eelnõus toodud põhjendust, et kõnealune tingimus on seatud rohealade puhkefunktsiooni toimimiseks ja säilimiseks, ei saa lugeda seadusest rangema piirangu kehtestamise põhjendamiseks piisavaks.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning üldplaneeringu jooniseid täiendatakse asjakohases ulatuses.</p>
35.3.	<p>3. Täpsustada rohealade kaitse- ja kasutustingimusi.</p> <p>Eelnõu näeb ette, et raied plaanitakse maastikku sobitatud lankidena (lk 59). Tingimus on liialt üldine ning sellest ei selgu, mida peetakse maastikku sobitatud langiks. Ebaselgus võib tekitada erimeelsusi ja arusaamatusi kõikidele osapooltele, nii maaomanikule, Keskkonnaametile kui ka kohalikule omavalitsusele endale. Seega oleks vaja seda tingimust täpsustada. Ka näeb eelnõu ette, et raielangi piirnemisel kasutuses metsarajaga, tuleb teede ja radade ääres jätta raielangile täiendavaid säilikpuud või säilikpuude suuremaid gruppe (lk 59). Säilikpuud on MS § 29 lg 1 p 3 kohaselt elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikud puud või nende säilinud püstiseisvad osad. Seega on säilikpuude eesmärk ja funktsioon soodustada looduslikku mitmekesisust raie kui häiringu järgselt. Selleks on üldjuhul parimad surnud püstised puud, millest saab õige pea lamapuit. Eelnevast tulenevalt ei ole säilikpuude funktsioon otseselt seostatav metsaradade ega rekreatsiooniga. Säilikpuud ei ole mõeldud visuaalse kompensatsioonina ning arvestades, et metsa majandamise eeskirja (MME) § 13 lg 4 kohaselt peavad säilikpuud jääma metsa igaveseks, ei pruugi nendest kujunev visuaal murdunud ja surnud puude näol olla kooskõlas rohealade eesmärgiga. Kui kõnealuses tingimuses on silmas peetud hoopis seemnepuid, tuleks tingimus ka vastavalt sõnastada. Samuti tuleb jälgida, et seemnepuude osas sätestatud tingimused oleksid kooskõlas MS ja MME vastavate nõuetega ning proportsionaalsed.</p> <p>Veel näeb eelnõu ette, et uuel langil ei alustataageraiega enne, kui kõrvaloleval langil kasvab ca 1 meetri kõrgune noor mets (lk 60). Määratlemata on langi ja noore metsa mõisted. Näiteks MS § 29 lg 9 kohaselt on raiesmikuga piirneval metsaeraldisel lubatudageraie tegemine juhul, kui raiesmiku ja uueageraielangi kogupindala ei ületa MS § 29 lg-s 11 sätestatudageraielangi maksimaalset pindala. Eelnõus maksimaalseageraielangi suurust välja toodud ei ole ning seega on seatudageraiele seaduses sätestatust rangemad piirangud. Nagu ülal juba selgitatud, tuleb seadusest rangemate piirangute proportsionaalsust põhjendada – praegu seda tehtud ei ole. Ka ei sea MS ja MMEageraie tingimuseks mitte kõrval eraldi sel noore metsa kasvamise, vaid metsa uuenemise. Seejuures sätestatakse MME §-s 16 sõltuvalt puuliigist, nende kasvamise tihedusest (1000-1500 taime / ha) ja kõrgusest (0,5 – 1 m) tingimused, mil mets loetakse uuenenuks. Eelnõus on noort metsa määratletud üksnes taimede kõrguse kaudu ja sedagi umbmääraselt (ca 1 m), seetõttu jääb selle sisu liialt üldiseks ja mitmeti mõistetavaks. Soovitame kaaluda, kas sellist tingimust üldse on vaja eelnõus eraldi välja tuua või piisaks ka MS ja MME regulatsioonist. Eelnõu kohaselt uus mets pannakse lankidel kasvama hiljemalt kahe aasta jooksul pärast raiet (lk 60). Samas MS reguleerib metsa uuendamise kohustust oluliselt detailsemalt. Seejuures on MS § 25 lg-s 2 loetletud juhud, mil metsa uuendamise võtete rakendamine ei ole kohustuslik ning MME §-des 14 ja 15 kirjeldatud metsauuendamise võtted. Nendest nähtuvalt ei ole metsa uuenemiseks alati vajalik metsa istutamine, vaid uuenemine võib toimuda ka looduslikul teel. Seega läheb eelnõus toodud eranditu kohustus metsa istutada kaugemale seaduses toodud kohustusest ning seega peab olema põhjendatud selle sobivus, vajalikkus ja mõõdukus, s.o proportsionaalsus. Hetkel seda tehtud ei ole. Soovitame ka selle tingimuse eelnõus eraldi välja toomise vajadust veelkord kaaluda ning hinnata, kas piisaks MS ja MME regulatsioonist. Eelnõus nähakse ka ette, et noortes ja keskealistes metsades tehakse hooldusraiet vastavalt metsade vajadustele (lk 60). Jääb arusaamatuks ja tuleb täpsustada, kas siin on soovitud panna maaomanikule kohustus hooldusraie tegemiseks või sedastada hooldusraie tegemise võimalikkust. Mõlemal juhul tuleb silmas pidada, et hooldusraie tegemise eesmärgid ja võimalused on detailselt reguleeritud MS 28 lg-des 4 ja 7, §-s 31 ning MME §-des 6 ja 7. Seejuures ei ole hooldusraie tegemise võimalused seotud otseselt metsa vanusega ning on lubatud ka vanemates metsades. Eelnõu sõnastusest aga ei ole üheselt arusaadav, kas tingimuses on vanemad metsad jäänud mainimata juhuslikult või soovitaksegi vältida hooldusraieid vanemates metsades. Seega tuleb kõnealust tingimust ka selles osas täpsustada, arvestades mh sellega, et MS ja MME-s sätestatust rangemaid piirangute seadmise vajadust tuleb põhjalikult kaaluda ning põhjendada. Ka siinkohal võiks hinnata, kas sellist tingimust on vaja eelnõus eraldi välja tuua või piisab ka MS ja MME regulatsioonist.</p> <p>Viimaks nähakse eelnõus ette, et metsa majandamisel tuleb selgitada välja alal paiknevad väärtuslikud objektid nt pärandkultuuriobjektid, vääriselupaigad, ürglooduse objektid (lk 60). Siin jääb ebaselgeks kohustuse sisu ulatus. Ilmselt peetakse silmas, et metsamajandaja saab selle kohustuse täitmisel tugineda metsaregistris toodud andmetele ega ole kohustatud omal kulul täiendavaid uuringuid ja ekspertiise tellima. Niimoodi tuleks vastav tingimus ka sõnastada. Lisaks soovitame selguse huvides mõistete juures (lk 11) eraldi välja tuua ja määratleda ka mõisted pärandkultuuriobjekt, vääriselupaik ja ürglooduse objekt.</p>	<p>Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täpsustame ja täiendame üldplaneeringu seletuskirja asjakohases ulatuses. Selgitame, et Lääneranna valla üldplaneeringuga ei ole kavas seada roheline võrgustiku tugialadel ja koridorides metsa majandamisele piiranguid lisaks kehtivatele seadustele ja õigusaktidele. Roheline võrgustik moodustab 1362 km2 suurusest Lääneranna vallast u 70%. Oleme seadnud üldplaneeringus eesmärgiks reguleerida ehitustegevust rohelises võrgustikus, andes selleks üldplaneeringus üldised tingimused.</p>

35.4.	4. Täpsustada rohevõrgustiku toimimist tagavaid tingimusi. Eelnõu näeb ette, et rohelises võrgustikus tuleb maksimaalselt säilitada olemasolevaid rohealasid, kas avalike puhke- ja haljasaladena või metsa, kõrghaljastuse ja üksikpuude säilitamise kohustusega eramaal (lk 106). Ei ole täpselt aru saada, mis on selle tingimuse eesmärk. Milliseid täiendavaid kitsendusi või tingimusi lisab see rohealade kaitse- ja kasutustingimustele (lk 59-60), mis juba täidavad rohealade maksimaalse säilitamise eesmärgi? Ka ei ole selge, mida peetakse silmas metsa, kõrghaljastuse ja üksikpuude säilitamise kohustusega eramaa all. Eramaal võivad asuda alad, kus raie on looduskaitsealistest või muudest piirangutest tulenevalt piiratud või keelatud, kuid seda kohustust ei saa võrdsustada puude säilitamise kohustusega (raie keeld, kui kohustus mitte sekkuda vs säilitamise, kui teatud juhtudel aktiivset tegutsemist nõuda võiv kohustus). Või on silmas peetud MS § 231 kohast ala, mis planeeringuga määratakse või on juba määratud asula või elamu kaitseks, tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks ning millele on kokkuleppel maaomanikuga seatud piiranguid uuendusraie või lageraie tegemisel?	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täpsustame ja täiendame üldplaneeringu seletuskirja asjakohases ulatuses.
35.5.	5. Täiendada mõistete peatükki (lk 11 jj) Lisaks punktis 3 viidatud mõistetele pärandkultuuriobjekt, vääriselupaik ja ürglooduse objekt, tuleks määratleda ka eelnõus läbivalt kasutatud mõiste põlispuu.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täpsustame ja täiendame üldplaneeringu seletuskirja asjakohases ulatuses. Lisame seletuskirja mõiste “põlispuu”, mis on erakordselt suurte mõõtmetega või liigile omasest keskmisest kõrgema vanusega või bioloogilise ja/või kultuuriloolise tähtsusega nii kodumaist päritolu kui ka võõrliigist puu. Põlispuu ümbermõõt on rinna kõrguselt (u 130 cm) mõõtes vähemalt 220 cm (soovitav).
36.	Ats Vamper 2024/8-9/748 30.07.2024	
	Mitte lubada uusi kõrgepinge õhuliine Virtsus ja selle ümbruses ning muudes asulates. Maakaablit on lubatud rajada. Vanade liinide rekonstrueerimisel tuleb asulates maakaabel panna.	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et ettepanekuga on juba osaliselt arvestatud. (Vt seletuskirja punkt 3.23.5 Elekter). Täpsustame seletuskirja.
37.	Aivi Kukk, Mart Kukk 2024/8-9/748 29.07.2024	
	Esitame alljärgenevad ettepanekud seoses Lääneranna valla ülplaneeringu koostamisega: 1. Ptk 3.15 - Uute maardlate kavandamisel tuleb teha keskkonnamõju hindamine. 2. Ptk 3.15 - Kaevandamistegevustel tuleb vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel või kaitstavatel loodusobjektidel, külgnevad väärtuslike aladega, kaitsevööndiga või kaitstavate loodusobjektidega ja mille läheduses asuvad mahepõllundusmaad, väärtuslikud alad, kaitstavad loodusobjektid või kaitsevööndid. 3. Ptk 3.25 – Väärtuslike alade toimimiseks on oluline, et need oleksid sidusad võrgustiku teiste osadega - läbi selle on tagatud soodne ja turvaline keskkond.	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et kaevandamise keskkonnamõju hindamine on reguleeritud KeHJS ja selle kaevandamisloa andmise üle otsustab Keskkonnaamet või Vabariigi Valitsus. Kaevandustegevus ei ole üldplaneeringuga suunatav. Vabariigi Valitsus algatas 05.01.2023 korraldusega nr 20 "Rapla maakonnaplaneeringu 2030+" ja "Pärnu maakonna planeeringu" maavarade teemaplaneeringu ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise (KSH). Teemaplaneeringu eesmärk on luua selgus, kus paiknevad Raplamaal ja Pärnumaal maavarad ning millistel tingimustel neid uurida ja kaevandada tohib. Planeeringu menetlus toimub koostöös kohalike omavalitsuste ja sealsete elanikega. Täname osunduse eest, et väärtuslike alade toimimiseks on oluline, et need oleksid sidusad võrgustiku teiste osadega. Võimalust mööda on nimetatud põhimõttega ka üldplaneeringus arvestatud, näiteks roheline võrgustiku tugialad ja neid ühendavad rohekoridorid.
38.	Maia Lillepalu 2024/8-9/748 29.07.2024	
38.1.	Ühtlustada rannäärsete hoonestatud kinnistute õuealad, näiteks endise Varbla valla aladel olevas Rannakülas, Metsakodu kinnistul. Kui võrrelda naabruses olevaid kinnistuid, on õuealad väga kaootiliselt erinevad.	Täname ettepaneku eest. Selgitame, et ehitustegevus toimub üldplaneeringus antud tingimuste alusel. Üldplaneeringuga antavate ehitustingimuste üheks eesmärgiks on ühtlustada ehitamise ja ruumi kasutamisega seonduvat. Tingimused on piirkonniti kohati erinevad, näiteks tiheasustusalad vs hajaasustusalad.
38.2.	Vähendada mereäärset ehituskeeluvööndit. See on seotud otseselt eelmise punktiga, kuna looduskaitseseadus lubab hajaasustuse piirkonnas ainult õuealale täiendavate hoonete rajamist.	Täname ettepaneku eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et ranna ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mis on lubatud vaid põhjendatud vajaduse korral Keskkonnaameti nõusolekul (LKS § 40 lg 3). Ehituskeeluvööndi vähendamiseks tuleb Keskkonnaametile esitada selged põhjendused, miks on ehituskeeluvööndi vähendamine (ehk üldreeglist erandi tegemine) antud kohas vajalik ning selgitused, kuidas lahendus arvestab ranna või kalda kaitse eesmärkidega. Põhjendatud vajaduseks ei saa lugeda üksnes seda, et soovitakse krundil ehitada, vaid seda peavad toetama ka muud asjaolud.
39.	Kliimaministeerium 7-15/24/2678-4 07.08.2024	
39.1	Palume üldplaneeringu seletuskirjas ja vajadusel KSH aruandes maavarade uurimise ja kaevandamisega seotud peatükkides mitte seada kohustuslikke ja kitsamaid tingimusi, mis ei tulene seadustest ja oleks seetõttu vastuolus maapõuseaduse §-ga 14. Näiteks peatükk 3.25.7.1 roheline võrgustiku üldtingimustes punktis 6 on seatud järgmine tingimus „/.../ Kohustuslik on teha eksperthinnang roheline võrgustiku sidususe tagamiseks.“. Palume käsitleda üldplaneeringu seletuskirjas ja vajadusel KSH aruandes täiendavaid tingimusi soovitusena või kaalumise otsustena nagu seda on tehtud rohevõrgustiku osas peatükis 3.18 „Maardlad“ viimases lõigus: „/.../ Kaevandamisloa taotlemisel kaaluda ja vajadusel koostada eksperthinnang rohevõrgustiku sidususe tagamiseks.“. Peatükis 3.25.4 „Väärtuslikud maastikud“ punktis 6 (lk 99) on selgitatud, et: „/.../ Vallavalitsusel on õigus otsustada keskkonnamõju strateegilise hindamise ja täiendavate uuringute koostamise vajaduse üle, /.../“. Selgitame, et maavara uurimise ja kaevandamise loa taotlusi menetleb Keskkonnaamet, kellel on õigus igakordselt otsustada keskkonnamõjude hindamise algatamise üle, kaaluda esitatuid tingimusi ja määrata need kohutuslikuks, menetleda kaevandatud ala korrastamisega seotud toiminguid jms. Palume vastavalt toodule muuta punkti sõnastust. Täiendavalt selgitame, et kõikidesse loa taotluste menetlustesse kaasatakse kohalik omavalitsus, kellel on õigus igakordselt esitada taotletavale tegevusele arvamus ja ettepanekuid. Kõik menetlused on erinevad ja loa andmine otsustatakse üksikjuhtumitena, mistõttu ei saa	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu seletuskirja.

	üldplaneeringuga seada kõikidele menetluste ühiseid kohustuslikke tingimusi.	
39.2.	Palume kaasajastada seletuskirja tekstis viited maapõueseaduse sätetele, samuti asendada Keskkonnaministeerium, kus kohane Kliimaministeeriumiga	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu seletuskirja. Üldplaneeringu seletuskirjas asendatakse asjakohastes lõikudes viited konkreetsetele ministeeriumite või ametitele, sh Keskkonnaministeeriumile tekstiga „asjaomane ministeerium” või “asjaomane amet”
39.3	Üldise märkusena palume sadamate mõisted ühtlustada ja viia vastavusse sadamaseadusega (SadS).	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame ja täpsustame üldplaneeringu seletuskirjas sadamate loetelu.
39.4.	Lk 22 palume täpsustada lauset - /.../ riikliku tähtsusega reisisadama /.../ ja tuua viide.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täpsustame üldplaneeringu seletuskirja.
39.5.	Palume täpsustada ja viia SadS-ga vastavusse sadama ala mõiste ning eelkõige vaadata üle sulgudes olev sadamate liigitus.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame ja täpsustame üldplaneeringu seletuskirjas sadamate loetelu ja liigitust.
39.6	Lk 65 punkt 7 toodud sadamat Virtsu Vanalinna sadam ei ole sadamaregistris, palume täpsustada, millist sadamat mõeldud on (Virtsu vanasadam vms).	Täname tähelepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame ja täpsustame üldplaneeringu seletuskirjas sadamate loetelu. Selgitame, et tegemist on Virtsu kalasadamaga, mida kutsutakse kohapeal ka Vanalinna sadamaks asukoha tõttu Virtsu vasall-linnuse kõrval.
39.7.	Lk 85 palume vaadata üle sadamate nimekiri ning viia see vastavusse sadamaregistriga. Mitmeid viidatuid sadamaid ei ole sadamaregistris registreeritud.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame ja täpsustame üldplaneeringu seletuskirja ja sadamate loetelu täpsustatakse.
39.8.	KSH aruanne. Lk 22 palume kasutada korrektseid mõisteid vastavalt meresõiduohutuse seadusele - praamiühendus versus parvlaevauhendus.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning parandame KSH aruande sõnastust.
39.9.	KSH aruanne. Peatükis 9.2.1.1. "Pinnavesi" palume välja tuua mitteheas seisundis olevate veekogumite surveleguri või põhjuse, mis on tinginud kesise või halva seisundi.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame KSH aruannet veekogumite seisundi hinnangutes välja toodud surveleguritega või põhjustega.
40.	MTÜ Harrastuskalastajate Klubi Säinas 2024/8-9/952 15.08.2024	
40.1	Lääneranna valla üldplaneeringu eelnõu muudatusettepanek. Lääneranna valla üldplaneeringu seletuskirja punktis 3.22.11 (sh joonistel) on sadamate loetelus välja toodud Saulepi sadam. Sadamatele kehtib sadamaseadus ning registrisse kandmise kohustus (Sadamaregister). Saulepi sadam ei ole kantud Sadamaregistrisse ja seega ei saa seda sadamaseaduse mõistes käsitleda ametliku sadamana. Tegemist on Säina kinnistule rajatud isiklikuks otstarbeks kasutatava sildumisrajatisega. Eeltoodust tulenevalt palume valla üldplaneeringu dokumentidest välja jätta viited Saulepi sadamale.	Täname ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu seletuskirja ja jooniseid. Saulepi sadama arvatakse sadamate loetelust välja ning vastav maakasutuse reserveering eemaldatakse joonistelt.
41.	CareWorks OÜ 2024/8-9/1017 05.09.2024	
41.1	Edastan omapoolsed ettepanekud: 1. Konsolideerida planeeritav matkatee ja eurovelo marsruut (joonis manuses) 2. Suunata matkatee ja eurovelo trassi lõpp mööda asfalteeritud Jaama teed, Mere pst peale (joonis manuses) 3. Lisada ülekäigurada ja kergliiklustee, mis võimaldaks liikumist Tln mnt vasakpoolsest parklast, paremale poole teed. 	Täname ettepanekute eest. Arvestame ettepanekutega ning täiendame ja täpsustame üldplaneeringu seletuskirja ja jooniseid vastavalt ettepanekutele.

42.	Olari Elts	
42.1	Esivere küla Alliksaare kü lääneküljel vähendada maakasutuse P2 reserveeringut, kuna: 1. Ostin krundi teadmisega nendest piirangutest mis tol ajal olid. 2. vahepeal muutusi toimunud ei ole, seega uued piirangud ei ole mitte kuidagi põhjendatud. 3. uus ettepanek kahjustab oluliselt mu võimalusi sel krundil ehitustegevust arendada.	Täname tähelepaneku ja ettepaneku eest. Arvestame ettepanekuga ning täiendame üldplaneeringu jooniseid. P2 reserveeringuga kaasneb üldplaneeringu seletuskirja tingimustesse lisatud hoonete ehitamise keeld, mis kahjustab oluliselt võimalusi ehitada. Alliksaare kinnisasjale ulatub ranna ehituskeeluvöönd ning ja sellel asuvad kaitsealuste liikide elupaigad. Ettepanekuga arvestatakse, puhkema reserveeringu ulatust Alliksaare katastriüksusel vähendatakse.
43.	Peeter Pung 2024/8-3/1273-1 23.08.2024	
43.1	Avaldus. Astangu +2,5m (ranna või kalda) ehituskeeluvööndi vähendamine. Ehituskeeluvööndi vähendamise astangu (ranna) ülejutuse piir 1m kõrgusel korduva ülejutusega ala piir või 1m samakõrgusjoon + 100 m alates 01.04.2007. Kinnika 43001:001:0443 ja Rannakuuse 43001:001:0442 Taotlen kinnistutel määrata 30m astangust ehituskeeluvöönd alguse. Selgituseks Kukerannas on merepiirist ülejutusala 60-70m astanguni seega ehituskeeluvöönd kinnistul ulatuks juba merepiirist 160-170 m. kus algab teine astang 5 m merest.	Täname ettepanekute eest. Ettepanekuga ei arvestata. Selgitame, et ranna ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mis on lubatud vaid põhjendatud vajaduse korral Keskkonnaameti nõusolekul (LKS § 40 lg 3). Ehituskeeluvööndi vähendamiseks tuleb Keskkonnaametile esitada selged põhjendused, miks on ehituskeeluvööndi vähendamine (ehk üldreeglist erandi tegemine) antud kohas vajalik ning selgitused, kuidas lahendus arvestab ranna või kalda kaitse eesmärkidega. Põhjendatud vajaduseks ei saa lugeda üksnes seda, et soovitakse krundil ehituskeeluvööndisse ehitada, vaid seda peavad toetama ka muud asjaolud. Kinnika ja Rannakuuse asuvad Lääne maakonnaplaneeringuga määratud rohelise võrgustiku tugialal ja nende lääneosale ulatub Väinamere hoiuala. Katastriüksustel on ruumi ehitamiseks väljaspool ehituskeeluvööndit.
44.	Kalev Ojap 13.08.2024 (suuline ettepanek)	
44.1	Arvata perspektiivsete avalike teede seast välja Kirikuküla Laiandi (41101:002:0272) katastriüksusel paikneva Kivi tee lõik.	Täname ettepaneku eest. Kaalume ettepanekut. Selgitame, et Kivi tee on osaliselt avalikus kasutuses, osaliselt eravalduses. Osaliselt kulgeb tee Laiandi ja Matsalu rahvuspark 350 katastriüksuste katastriplaanide järgi nimetatud katastriüksuste piiri mööda (Maa-ameti geoportaali andmed on informatiivsed). Selgitame, et vajadusel ning eratee aluse maa omanike ja vallavolikogu nõusolekul on võimalik eratee kohalikuks (avalikuks) teeks määramine ka ilma kohaliku (avaliku) tee märketa üldplaneeringus. Kohalik omavalitsus sõlmib vajadusel eratee aluse maa omanikega vastavasisulised kokkulepped (teemaa avalikuks kasutamiseks valla kasuks isikliku kasutusõiguse lepingud e. samuti ei servituudilepingud) või seab sundvalduse avalikes huvides. Selgitame, et üldplaneeringus märgitud perspektiivne kohalik (avalik) tee ei too kaasa automaatset eratee avalikuks teeks määramist. Eratee määratakse avalikuks kasutamiseks vallavolikogu vastavasisulise otsusega